

**ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ СТАНОВНИШТВА
СРЕДЊЕБАНАТСКОГ ОКРУГА У 2008. ГОДИНИ**

**ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ СТАНОВНИШТВА
СРЕДЊЕБАНАТСКОГ ОКРУГА У 2008. ГОДИНИ**

Издавач

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ЗРЕЊАНИН

Зрењанин, Др Емила Гаврила 15

За издавача

Мр сц. мед. др Мирко Бачић, директор

У изради публикације учествовали:

Др Илија Гардашевић

Др Јелена Мојсин

Др Мелита Димитрић

Др Радивој Филипов

Др Жанка Субић

Др Саша Петковић

Др Дубравка Поповић

Љиљана Лукић

Уредник

Др Јелена Мојсин

Зрењанин, 2009.

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

614 (497.113)

**Здравствено стање становништва средњебанатског округа
у 2008. години** / уредник др Јелена Мојсин. - 2008 - . -
Зрењанин: Завод за јавно здравље Зрењанин, 2009 - . - 24cm

Годишње.

ISSN 1821-2832

COBISS.SR-ID 242958343

САДРЖАЈ:

I УВОД.....	4
II ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОКРУГУ.....	5
БРОЈ СТАНОВНИКА.....	5
СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ПРОФИЛ СРЕДЊЕБАНАТСКОГ ОКРУГА.....	6
ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ СТАНОВНИШТВА.....	9
Рађање.....	9
Умирање.....	10
Природни прираштај.....	13
III МОРБИДИТЕТ (ВОДЕЋИ УЗРОЦИ ОБОЉЕВАЊА).....	14
РЕГИСТРОВАЊЕ ОБОЉЕВАЊА У ПРИМАРНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ.....	14
Обољевање деце предшколског узраста.....	14
Обољевање деце школског узраста.....	17
Обољевање одраслих.....	20
Обољевање у службама за здравствену заштиту жена.....	23
РЕГИСТРОВАЊЕ ОБОЉЕВАЊА У БОЛНИЧКИМ УСТАНОВАМА У 2008. ГОДИНИ.....	25
IV ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ.....	28
ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА.....	29
СТАЦИОНАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА.....	35
ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА КОЈА СЕ ПРУЖА НА ВИШЕ НИВОА.....	40
V ДРУГИ ОБЛИЦИ ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ (ПРИВАТНА ПРАКСА).....	42
VI ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	44
ИНЦИДЕНЦИЈА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ.....	44
МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ.....	45
ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ.....	45
СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ.....	46
ИМУНОПРОФИЛАКСА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ.....	53
VII ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	55
АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ.....	55
ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ.....	57
МАЛИГНЕ НЕОПЛАЗМЕ У 2007. ГОДИНИ.....	59
VII ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ НАМИРНИЦА И ПРЕДМЕТА ОПШТЕ УПОТРЕБЕ.....	74
IX КВАЛИТЕТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ.....	82
X ПРАЋЕЊЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА.....	88
XI БУКА У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ.....	90
XII ЗАКЉУЧАК.....	96
XIII ПРЕДЛОГ МЕРА И ПОСТУПАКА.....	97

I УВОД

Завод за јавно здравље Зрењанин прати, истражује и проучава здравствено стање и здравствену структуру становништва, стање и квалитет животне средине, здравствене исправности воде, ваздуха и намирница, узроке, појаве и ширење заразних и других болести од социјално-медицинског значаја, утицаје еколошких фактора на здравље, као и организацију, рад и развој здравствене службе. Завод предузима системске мере у циљу заштите и унапређења здравља становништва.

Принципи рада се заснивају на прикупљању података од значаја, њиховој анализи, извештавању и предлагању мера, што је резултирало настанком ове анализа здравственог стања становништва Средњебанатског округа за 2008.годину.

Извори података који су коришћени у анализи су :

Регистри виталних догађаја (рођених, умрлих)

Попис становништва и станова 2002., Процене броја становника Републичког завода за статистику

Рутинска здравствена статистика,

Регистар малигних болести, дијабетеса и акутног коронарног синдрома за Средњебанатски округ,

Епидемиолошки надзор

Остали извори.

II ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОКРУГУ

БРОЈ СТАНОВНИКА

Средњебанатски округ обухвата територију од 3257 km² и налази се у Аутономној покрајини Војводини.

Становништво је настањено у пет општина - Зрењанин, Житиште, Нови Бечеј, Нова Црња и Сечањ.

У Средњебанатском округу живи, према попису из 2002. године 208456 становника.

Табела бр. 1 – Географске и демографске карактеристике Средњебанатског округа.

Општина	Површина у km ²	Насеља	Број становника		
		Број	Укупно	На 1km ²	Просечно по насељу
Житиште	525	12	20399	38,86	1699,92
Зрењанин	1327	22	132051	99,51	6002,32
Нова Црња	273	6	12705	46,54	2117,50
Нови Бечеј	609	4	26924	44,21	6731,00
Сечањ	523	11	16377	31,31	1488,82
Средњебанатски округ	3257	55	208456	64.00	3790.10

Број становника округа, од пописа 1971. године, опада и према процени Републичког завода за статистику за 2007. годину број становника Средњебанатског округа, узевши у обзир и миграције, био је око 200.000 што значи да је опао за 3,7%.

Општина	Попис становника				Процена 2007
	1971	1981	1991	2002	
Житиште	29684	25579	22811	20399	19025
Зрењанин	129837	139300	136778	132051	129187
Нова Црња	18298	16270	14538	12705	11664
Нови Бечеј	30312	30312	28788	26924	25615
Сечањ	21938	19501	18438	16377	15286
Средњебанатски округ	231486	230962	221353	208456	200777

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ПРОФИЛ СРЕДЊЕБАНАТСКОГ ОКРУГА

Привреда Средњебанатског округа базирана је на пољопривреди и рибарству, индустрији, рударству, грађевинарству, трговини, угоститељству и занатству. Просечна зарада становништва Средњебанатског округа приказана је у табели бр.6

Табела бр. 6 - Просечна зарада

ОБЛАСТ	ПРОСЕЧНА ЗАРАДА
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	27759
Централна Србија	27691
Војводина	27942
Средњебанатски округ	25685
Житиште	19661
Зрењанин	27622
Нова Црња	23005
Нови Бечеј	21228
Сечањ	21332

Подаци о запослености становника Средњебанатског округа у 2008. години приказани су у табели бр.7

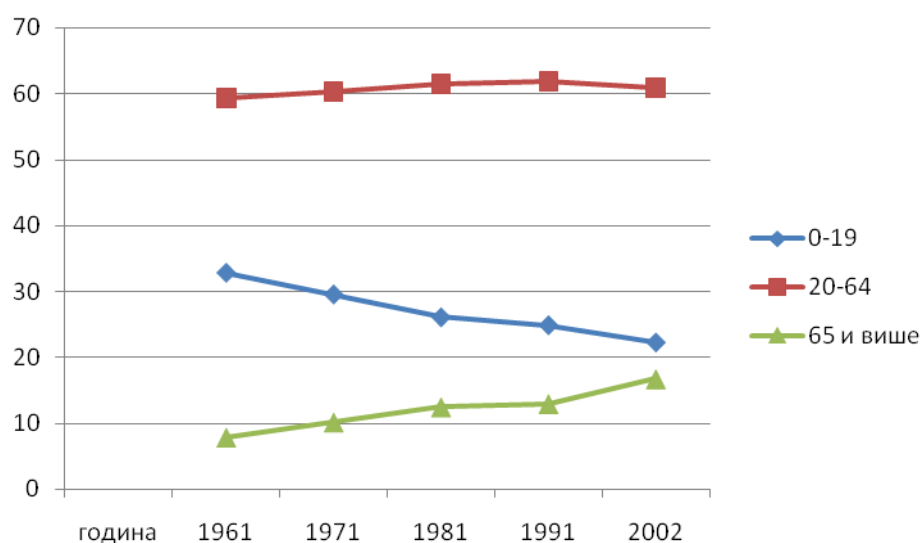
Табела бр.7 - Запослена и незапослена лица у Средњебанатском округу у 2008.

ЗАПОСЛЕНИ ПО ОКРУЗИМА И ОПШТИНАМА У 2008	РАДНО-АКТИВНО СТАНОВНИШТВО	ЗАПОСЛЕНИ	НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА
Република Србија	4967517	1432851	785099
Централна Србија	3606213	1059091	569760
Војводина	1361304	373760	215339
Средњебанатски округ	134150	34830	26161
Житиште	12067	2932	2875
Зрењанин	87843	25453	15365
Нова Црња	7298	1074	2821
Нови Бечеј	17261	3284	3255
Сечањ	9681	2087	1099

СТАРОСНА И ПОЛНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

Старосну структуру становништва Средњебанатског округа, пратећи кретање по пописима, карактерише старење становништва, тј. стално смањење учешћа становништва добне групе 0-19 година и повећање учешћа групе старости од 65 година и више.

Графикон бр.1 Старосна структура становништва

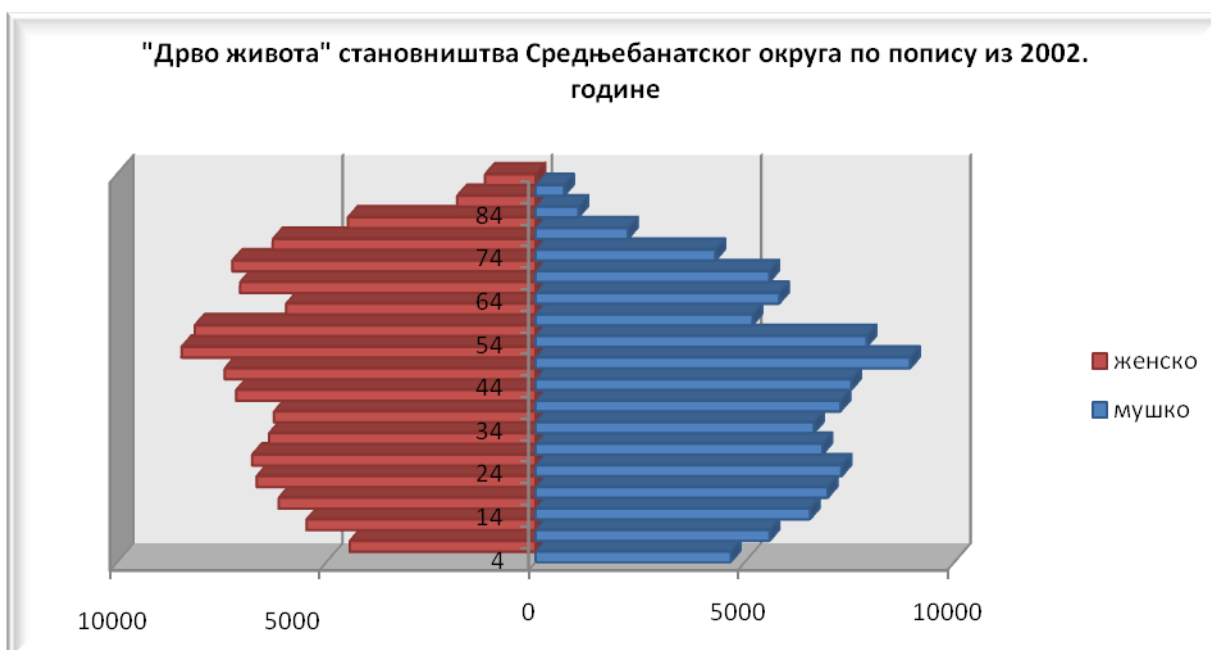
Удео становништва старијег од 65 година (зрелост становништва) је 16,43%, што је показатељ *веома старог становништва*.

Младих 0-14 година има 15,76%, старосне категорије 15-49 година 48,28%, а удео од становништва од 50 и више година је 35,66%. И збирни подаци говоре о *биолошком типу регресије становништва* овог округа.

Просечна старост становништва Средњебанатског округа је 40,4 година-просечна старост мушкараца је 38,7, а жена 42,0. Ове вредности указују на изразито старење становништва.

Расподелу становништва по полу приказује полно-старосна пирамида. У Средњебанатском округу је удео женског становништва за 3% већи од мушког.

Графикон бр. 2 Старосна пирамида становништва Средњебанатског округа

ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ СТАНОВНИШТВА

Природно кретање становништва карактерише веома ниска стопа наталитета, веома висока стопа морталитета и негативна стопа природног прирастаја.

За 2008. годину су приказани претходни подаци - евидентирани рођени и умрли у Средњебанатском округу. Становнике овог региона који су рођени или умрли ван њега (мали број) накнадно региструје статистика.

РАЂАЊЕ

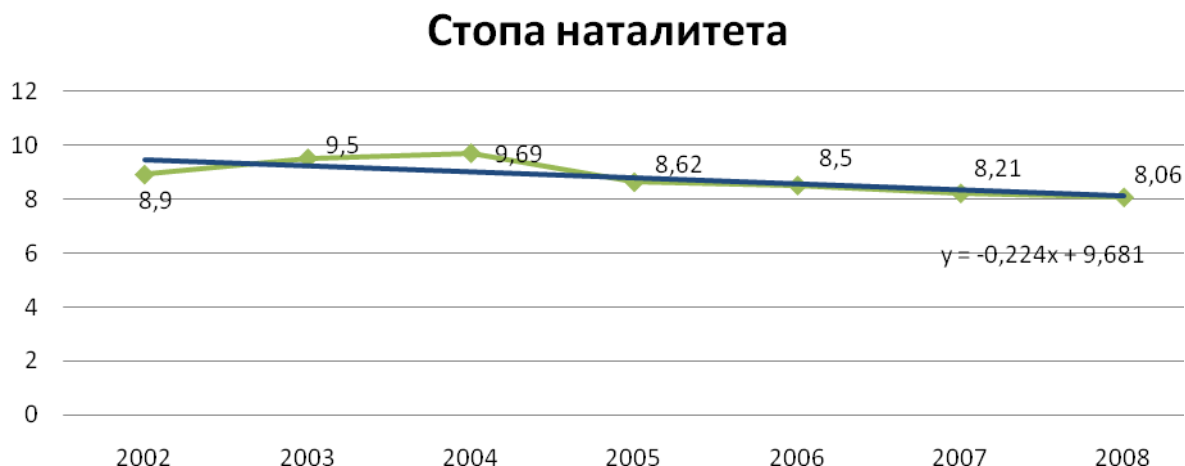
У 2008. години је рођено 1620 живорођене и 4 мртворођена детета.

Стопа наталитета, рачуната на процењени број становника је 8,06‰. Овако ниска стопа наталитета (испод 12‰) сматра се неповољном и округ се, као и цела Војводина (стопа наталитета 9,2 ‰ за 2007. годину) сврстава у област ниског наталитета.

Ова стопа показује тренд опадања.

Табела бр. 3 Стопа наталитета у Средњебанатском округу (у промилима)

ГОДИНА	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Стопа на 1000 становника	9,50	9,69	8,62	8,50	8,21	8,06

Најнижа стопа наталитета је у општини Нова Црња, а највиша у општини Зрењанин, што је очекивано, јер млади становници села мигрирају у град.

Живорођени по општинама у 2008. години

Општина	Број	Стопа
Житиште	143	7,51
Зрењанин	1118	8,68
Нова Црња	59	5,05
Нови Бечеј	200	7,81
Сечањ	100	6,54
Средњебанатски округ	1620	8,06

УМИРАЊЕ

У 2008. години у Средњебанатском округу је умрло 2857 људи.

ГОДИНА	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Стопе умрлих на 1000 становника	15,74	16,36	16,78	16,03	15,48	14,07

Општа стопа морталитета у 2008. години у Округу је, рачуната на процењени број становника била 14,07‰ и нижа је него прошлогодишња.

Општа стопа морталитета има релативно високу вредност, али је очекивана за области које имају становништво овакве старости. Слична стопа је забележена у Војводини (2007. година – 14,5‰).

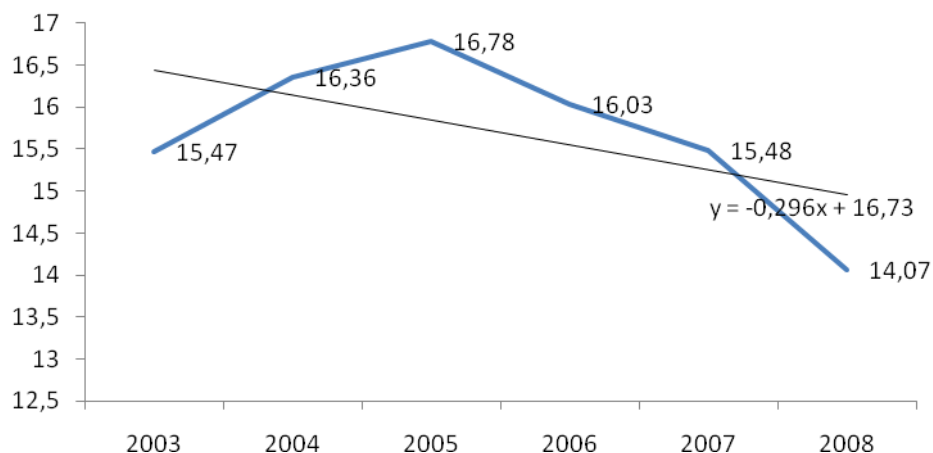
Највиша стопа морталитета у 2008. години је била у општини Сечањ, а најнижа у општини Зрењанин.

Умрли по општинама у 2008. години

Општина	Број	Стопа
Житиште	298	15,66
Зрењанин	1716	13,28
Нова Црња	188	16,12
Нови Бечеј	347	13,55
Сечањ	276	18,05
Средњебанатски округ	2825	14,07

Општа стопа морталитета је ипак у опадању током посматраног периода.

Стопе морталитета

По претходним подацима, *просечна старост умрлих* у Средњебанатском округу 2008. години је 72,10 година. Овако дубока старост умрлих је последица високог стандарда,

квалитетног социјализованог система здравствене заштите, доброг образовног нивоа итд. Најдужи животни век су имали становници општине Житиште (74,18), а најкраћи општине Нови Бечеј (71,05).

Структура болести од којих умире становништво примерена је старости популације. Становништво Средњебанатског округа је старо, па су најзаступљеније хроничне незаразне болести (болести циркулаторног система, неоплазме (злоћудни тумори).

Узроци умирања у 2008. години

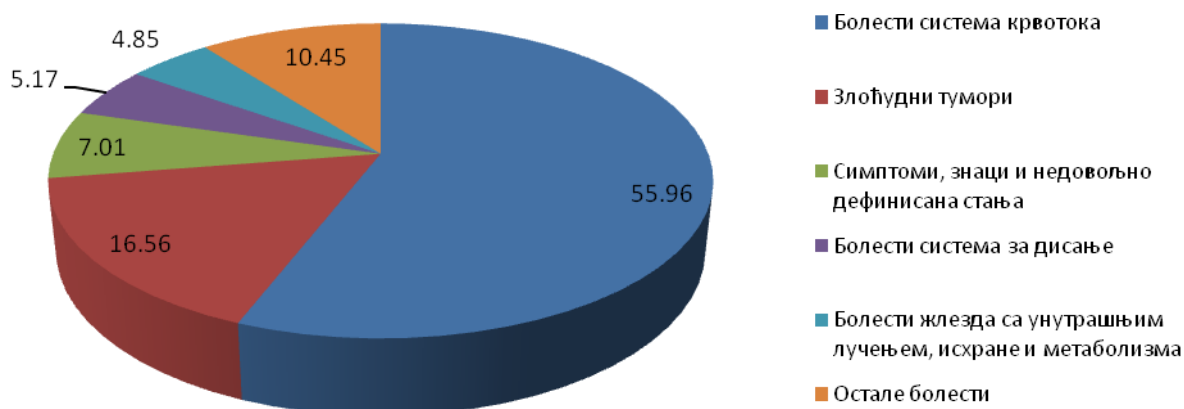
Ранг	ГРУПА БОЛЕСТИ ПО МКБ-10	Број	Процентуално учешће од свих узрока смрти
I	Болести система крвотока	1581	55,96
II	Злоћудни тумори	468	16,56
III	Симптоми, знаци и недовољно дефинисана стања	198	7,01
IV	Болести система за дисање	146	5,17
V	Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	137	4,85
VI	Остале болести	295	10,45
УКУПНО		2825	100,00

Последњих година нема битних промена у најчешћим узроцима умирања становништва. Више од половине становника Округа је умрло због болести крвотока. Други по реду узрок умирања су злоћудни тумори, а трећи група недовољно дефинисаних стања (слабији квалитет евидентирања здравствене службе). Повреде и тровања су узрок смрти у око 1% случајева, што представља разлику у односу на претходни петогодишњи период, када је ова група била међу првих пет група узрока смрти и њено учешће у узроцима смрти било 2,75-4%..

Графикон бр. 11 Структура категорија основних узрока смрти у Средњебанатском округу у 2004. и 2005. години.

Графикон бр. 12 Структура узрока смрти у 2008. години

Смртност одојчади, односно смртност деце у првој години живота, представља један од најважнијих индикатора здравственог стања становништва. Ови подаци много говоре о друштву и здравству. Повећане стопе смртности одојчади су последица друштвене кризе.

Посебан проблем је што се ради о малим бројевима - мали је број рођене деце, тако да и једно умрло одојче знатно повећава стопу умрле одојчади.

У 2008. години је умрло 4 одојчади, а узрок смрти су урођене мане (3) и малокрвност у перинаталном периоду (1).

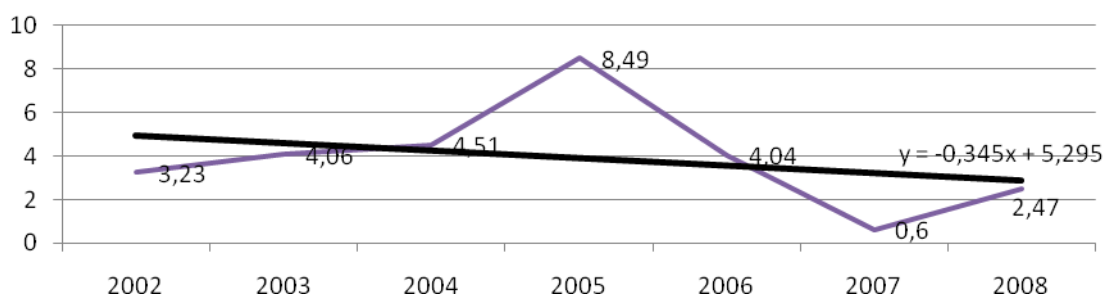
Табела бр. 5 показује да Средњебанатски округ има ниску стопу умрле одојчади (осим скока у 2005. години) која је нижа од војвођанског просека (2007. година – 4,7‰).

Табела бр. 5 - Број и стопа умрле одојчади у Средњебанатском округу 2003-2008. године.

Година	Округ – умрла одојчад	
	број	стопа
2003.	8	4,06
2004.	9	4,51
2005.	15	8,49
2006.	7	4,04
2007.	1	0,60
2008.	4	2,47

Стопа смртности одојчади у Средњебанатском округу показује тренд опадања.

Стопа смртности одојчади

ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ

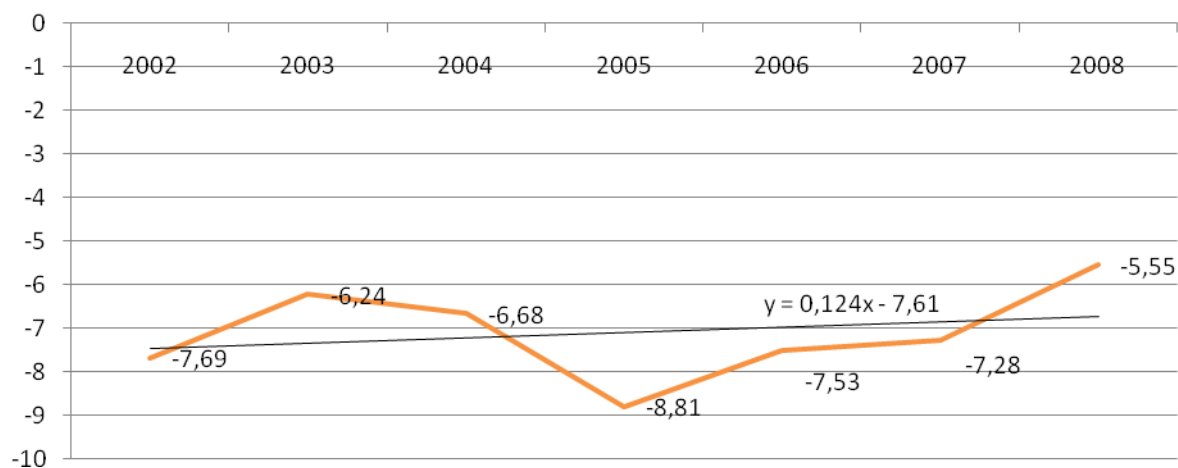
Природни прираштај представља исход природног кретања становништва и изражава се разликом између броја рођених и умрлих у току календарске године.

Природни прираштај у Средњебанатском округу је од седамдесетих година негативан (1971. године +255, 1981. године -43).

ГОДИНА	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Стопе природног прираштаја	-7,69	-6,24	-6,68	-8,11	-7,53	-7,28	-5,55

Стопа природног прираштаја показује тренд смањења негативности, због смањења опште стопе морталитета.

Стопа природног прираштаја

III МОРБИДИТЕТ (ВОДЕЋИ УЗРОЦИ ОБОЉЕВАЊА)

Рутинска статистика здравствене службе пружа податке о обољењима присутним у оном делу популације који је користио услуге здравствене службе.

Болести од којих становништво обољева и умире уско су повезани са старосном структуром становништва - ако је популација старачка преовлађују дегенеративне болести, а код млађе популације преовлађују респираторне и инфективне болести.

Сама структура обољевања зависи и од економских фактора (друштвеног и индивидуалног стандарда), општег културног и здравственог васпитања итд.

Здравствена служба евидентира обољевање у установама примарне здравствене заштите и стационарним установама.

РЕГИСТРОВАЊЕ ОБОЉЕВАЊА У ПРИМАРНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ

У 2008. години је регистровано 399595 дијагноза, за 10% мање него у претходној години.

У 2008. години је промењен начин евидентирања рада здравствене службе, па мањи број дијагноза не можемо поуздано сматрати показатељем бољег здравственог стања популације, већ је потребно обратити пажњу на податке за наредне године.

Табела бр.8 - Регистроване дијагнозе у примарној здравственој заштити у 2008. години

Општина	Округ	Зрењанин	Житиште	Сечањ	Нова Црња	Нови Бечеј
Служба за заштиту мале деце	33009	15666	1206	3646	2725	9766
Служба за заштиту школске деце	34279	14714	980	6440	2736	9409
Служба за заштиту жена	26439	11106	8227	1486	1785	3835
Служба за заштиту одраслих	305871	188016	30018	23995	19450	44392
УКУПНО	399598	229502	40431	35567	26696	67402

Обољевање становништва региструје се и приказује по службама (категоријама становништва).

ОБОЉЕВАЊЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Основни циљ праћења морбидитета деце заједно са осталим показатељима је предузимање одређених мера да се очува и унапреди њихово здравље

Овај део популације је изразито осетљив, тј. витално угрожен.

Деца прешколског узраста чешће обољевају од болести система за дисање, инфективних и паразитарних болести итд.(види табеле доле).

Табела бр. 9 – Обољевање деце предшколског узраста 2008. године у општини Житиште

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Фактори који утичу на здравствено стање	1	391	32,42
Болести система за дисање	2	316	26,20
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	3	128	10,61
Болести система за варење	4	87	7,21
Болести коже и поткожног ткива	5	77	6,39
Остала обољења	6	207	17,16
УКУПНО		1206	100,00

Табела бр.10 – Обољевање деце предшколског узраста 2008. године у општини Зрењанин

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	6348	40,52
Инфективне и паразитарне болести	2	3335	21,29
Симптоми, знаци патолошки клинички и лабораторијски налази	3	1338	8,54
Болести уха и мастоидног наставка	4	1173	7,49
Болести коже и поткожног ткива	5	942	6,01
Остала обољења	6	2530	16,15
УКУПНО		15666	100,00

Табела бр. 11 – Обољевање деце предшколског узраста 2008. године у општини Нова Црња

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	1109	40,70
Фактори који утичу на здравствено стање	2	843	30,94
Болести коже и поткожног ткива	3	195	7,15
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	4	171	6,28
Инфективне и паразитарне болести	5	127	4,66
Остала обољења	6	280	10,27
УКУПНО		2725	100,00

Табела бр. 12 – Обољевање деце предшколског узраста 2008. године у Општини Нови Бечеј

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	5716	58,53
Фактори који утичу на здравствено стање	2	818	8,38
Инфективне и паразитарне болести	3	705	7,22
Болести коже и поткожног ткива	4	698	7,15
Болести система за варење	5	557	5,70
Остала обољења	6	1272	13,02
УКУПНО		9766	100,00

Табела бр. 13 – Обољевање деце предшколског узраста 2008. године у општини Сечањ

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	1683	46,16
Фактори који утичу на здравствено стање	2	471	12,92
Болести система за варење	3	278	7,62
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	4	269	7,38
Инфективне и паразитарне болести	5	240	6,58
Остала обољења	6	705	19,34
УКУПНО		3646	100,00

Обољевање деце представљено је по општинама и за цео округ заједно. Ови приказани показатељи, омогућавају да се одреде приоритети и предузимају одговарајуће мере.

Табела бр. 14 и графикон бр. 4 – Обољевање деце предшколског узраста 2008. године у Средњебанатском округу

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	15172	45,96
Инфективне и паразитарне болести	2	4427	13,41
Фактори који утичу на здравствено стање	3	3242	9,82
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	4	2228	6,75
Болести коже и поткожног ткива	5	2145	6,50
Остала обољења	6	5795	17,56
УКУПНО		33009	100,00

Болести које доминирају у узрасту предшколског детета су болести система за дисање, инфективне и паразитарне болести и болести коже и поткожног ткива. Група Симптоми и знаци је и даље заступљена у шифрирању узрока обољевања код деце, али је сада присутно све више шифара из групе Фактори који утичу на здравствено стање (шифрирање превентивних прегледа).

У овом узрасту су све више заступљене болести органа за варење.

ОБОЉЕВАЊЕ ДЕЦЕ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Осетљивост овог дела популације слична је осетљивости предшколске деце. Посебно стресогено на децу делују школске активности.

Подаци представљени у наредним табелама показују да постоји готово идентична патологија као код мале деце (респираторна обољења, кожне, инфективне болести ... итд). И у овом узрасту у 2008. години су болести система за варење међу првих пет заступљених узрока обољевања, што ранијих година није био случај.

Табела бр. 15 – Обољевање школске деце 2008. године у општини Житиште

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Фактори који утичу на здравствено стање	1	346	35,31
Болести система за дисање	2	317	32,35
Болести система за варење	3	49	5,00
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	4	43	4,39
Болести коже и поткожног ткива	5	42	4,28
Остала обољења	6	183	18,67
УКУПНО		980	100,00

Табела бр. 16 – Обољевање школске деце 2008. године у општини Зрењанин

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	4177	28,39
Инфективне и паразитарне болести	2	3131	21,28
Фактори који утичу на здравствено стање	3	2066	14,04
Симптоми, знаци и недовољно дефинисана стања	4	1228	8,35
Болести коже и поткожног ткива	5	772	5,25
Остала обољења	6	3340	22,69
УКУПНО		14714	100,00

Табела бр. 17 – Обољевање школске деце 2008. године у општини Нова Црња

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	1279	46,75
Фактори који утичу на здравствено стање	2	554	20,25
Симптоми, знаци и недовољно дефинисана стања	3	216	7,89
Болести коже и поткожног ткива	4	190	6,94
Инфективне и паразитарне болести	5	166	6,07
Остала обољења	6	331	12,10
УКУПНО		2736	100,00

Табела бр. 18 – Обољевање школске деце 2008. године у општини Нови Бечеј

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	4234	45,00
Болести система за варење	2	982	10,44
Фактори који утичу на здравствено стање	3	851	9,04
Инфективне и паразитарне болести	4	716	7,61
Болести коже и поткожног ткива	5	599	6,37
Остала обољења	6	2027	21,54
УКУПНО		9409	100,00

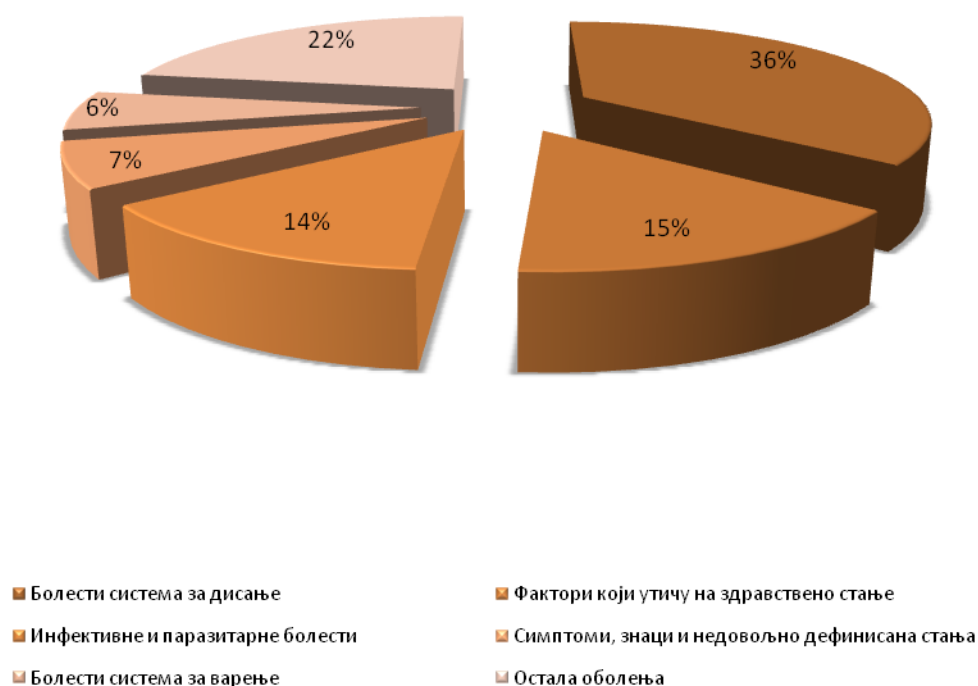
Табела бр. 19 – Обољевање школске деце 2008. године у општини Сечањ

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	2322	36,06
Фактори који утичу на здравствено стање	2	1405	21,82
Инфективне и паразитарне болести	3	546	8,48
Симптоми, знаци и недовољно дефинисана стања	4	451	7,00
Болести коже и поткожног ткива	5	368	5,71
Остала обољења	6	1348	20,93
УКУПНО		6440	100,00

Табела бр. 20 и графикон бр. 5 – Обољевање школске деце 2008. године у Средњебанатском округу

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	12329	35,97
Фактори који утичу на здравствено стање	2	5222	15,23
Инфективне и паразитарне болести	3	4583	13,37
Симптоми, знаци и недовољно дефинисана стања	4	2379	6,94
Болести система за варење	5	2127	6,20
Остала обољења	6	7639	22,29
УКУПНО		34279	100,00

Обољевање школске деце Средњебанатског округа у 2008. години

ОБОЉЕВАЊЕ ОДРАСЛИХ

Службе опште медицине имају највећи обухват популације у својој средини – у седишту општина оне обухватају одрасло, а у сеоским срединама целокупно становништво.

Да би слика о обољевању становништва била тачнија, дијагнозе се евидентирају према старосним категоријама, па се у овој служби приказује само обољевање одраслог становништва.

Најзаступљенији узроци обољевања одраслог становништва су као и претходних година болести респираторног система и болести срца и крвотока. Болести респираторног система немају већи социомедицински значај, јер су узроци обољевања акутне болести дисајних органа. Насупрот томе, обољења срца и крвних судова (најзаступљенији су артеријска хипертензија, хронична исхемијска болест срца и срчаног мишића) имају велики социо-медицински значај јер се дуго лече и најчешћи су узрок умирања становништва. Од општине до општине једна од ове групе од ове две групе је више заступљена и тај редослед се не мења већ годинама. На нивоу Округа су болести кардиоваскуларног система водећи узрок обољевања одраслог становништва у 2008. години за разлику од претходних година, када су то биле болести респираторног система.

Група фактори који утичу на здравствено стање се појављује као узрок обољевања, јер се за шифрирање превентивних прегледа користе шифре из ове групе.

Табела бр. 21 Обољевање одраслих 2008. године у општини Житиште

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	5137	17,11
Болести система крвотока	2	4662	15,53
Фактори који утичу на здравствено стање	3	3943	13,14
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	4	2494	8,31
Болести мокраћно-полног система	5	1938	6,46
Остала обољења	6	11844	39,45
УКУПНО		30018	100,00

Табела бр. 22 Обољевање одраслих 2008. године у општини Зрењанин

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система крвотока	1	32476	17,27
Болести система за дисање	2	28027	14,91
Фактори који утичу на здравствено стање	3	22565	12,00
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	4	18638	9,91
Болести мокраћно-полног система	5	12412	6,60
Остала обољења	6	73898	39,30
УКУПНО		188016	100,00

Табела бр. 23 Обољевање одраслих 2008. године у општини Нова Црња

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	6053	31,12
Болести система крвотока	2	2506	12,88
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	3	1831	9,41
Заразне болести и паразитарне болести	4	1192	6,13
Фактори који утичу на здравствено стање	5	1153	5,93
Остала обољења	6	6715	34,52
УКУПНО		19450	100,00

Табела бр. 24 Обољевање одраслих 2008. године у општини Нови Бечеј

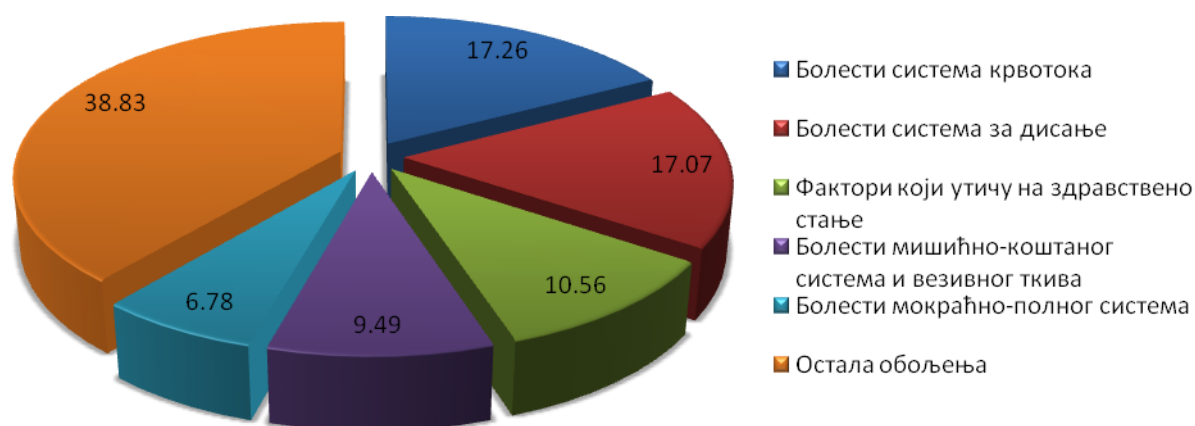
ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система крвотока	1	9953	22,42
Болести система за дисање	2	7709	17,37
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	3	3858	8,69
Душевни поремећаји и поремећаји понашања	4	2875	6,48
Болести мокраћно-полног система	5	2561	5,77
Остала обољења	6	17436	39,27
УКУПНО		44392	100,00

Табела бр. 25 обољевање одраслих 2008. године у општини Сечањ

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	5296	22,07
Болести система крвотока	2	3194	13,31
Болести мокраћно-полног система	3	2806	11,69
Фактори који утичу на здравствено стање	4	2647	11,03
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	5	2212	9,22
Остала обољења	6	7840	32,67
УКУПНО		23995	100,00

Табела бр. 26 и графикон бр.5 Обољевање одраслих Средњебанатског округа у 2008. години

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести система крвотока	1	52791	17,26
Болести система за дисање	2	52222	17,07
Фактори који утичу на здравствено стање	3	32311	10,56
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	4	29033	9,49
Болести мокраћно-полног система	5	20732	6,78
Остала обољења	6	118782	38,83
УКУПНО		305871	100,00

ОБОЉЕВАЊЕ У СЛУЖБАМА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА

Служба за здравствену заштиту жена постоји у сваком Дому здравља. Дом здравља Српска Црња нема специјалисту гинекологије, али је ангажован лекар специјалиста из друге установе.

Приказани подаци говоре о болестима регистрованим у службама за здравствену заштиту жена – најзаступљеније су болести мокраћно-полног система.

Табела бр. 30 Обољевање регистровано у служби за здравствену заштиту жена 2008. године у општини Житиште

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести мокраћно-полног система	1	4039	49,09
Фактори који утичу на здравствено стање	2	3435	41,75
Компликације трудноће, рађања, бабиња	3	563	6,84
Тумори	4	190	2,31
УКУПНО		8227	100,00

Табела бр. 31 Обољевање регистровано у служби за здравствену заштиту жена 2008. године у општини Зрењанин

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести мокраћно-полног система	1	7285	65,60
Фактори који утичу на здравствено стање	2	2058	18,53
Компликације трудноће, рађања, бабиња	3	902	8,12
Инфективне и паразитарне болести	4	333	3,00
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	5	295	2,66
Остала обољења	6	233	2,09
УКУПНО		11106	100,00

Табела бр. 32 Обољевање регистровано у служби за здравствену заштиту жена у 2008. години у Општини Нова Црња

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести мокраћно-полног система	1	1054	59,05
Фактори који утичу на здравствено стање	2	367	20,56
Компликације трудноће, рађања, бабиња	3	206	11,54
Тумори	4	154	8,63
Инфективне и паразитарне болести	5	4	0,22
УКУПНО		1785	100,00

Табела бр. 33 Обољевање регистровано у служби за здравствену заштиту жена у 2008. години у општини Нови Бечеј

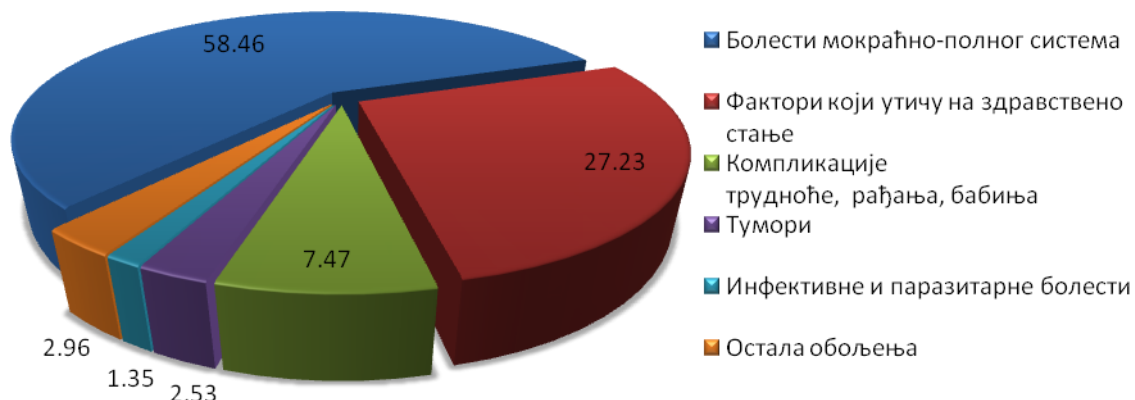
ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести мокраћно-полног система	1	2284	59,56
Фактори који утичу на здравствено стање	2	1045	27,25
Компликације трудноће, рађања, бабиња	3	233	6,08
Тумори	4	201	5,24
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	5	28	0,73
Остала обољења	6	44	1,14
УКУПНО		3835	100,00

Табела бр. 34 Обољевање регистровано у служби за здравствену заштиту жена у 2008. години у општини Сечањ

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести мокраћно-полног система	1	795	53,50
Фактори који утичу на здравствено стање	2	294	19,78
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	3	102	6,86
Болести система крвотока	4	99	6,66
Компликације трудноће, рађања, бабиња	5	70	4,71
Остала обољења	6	126	8,48
УКУПНО		1486	100,00

Табела бр. 34 и графикон бр. 7 Обољевање регистровано у службама за здравствену заштиту жена у Средњебанатском округу у 2008. години

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број дијагноза	процентуална заступљеност
Болести мокраћно-полног система	1	15457	58,46
Фактори који утичу на здравствено стање	2	7199	27,23
Компликације трудноће, рађања, бабиња	3	1974	7,47
Тумори	4	669	2,53
Инфективне и паразитарне болести	5	358	1,35
Остала обољења	6	782	2,96
УКУПНО		26439	100,00

РЕГИСТРОВАЊЕ ОБОЉЕВАЊА У БОЛНИЧКИМ УСТАНОВАМА У 2008. ГОДИНИ

Болничке (стационарне) установе обављају сложену здравствену делатност у стационарним условима, обезбеђујући притом специјалистичко консултативну функцију.

У Средњебанатском округу стационарну делатност обављају три болнице:

Општа болница “Ђорђе Јоановић” у Зрењанину.

Специјална болница за плућне болести “Др Васа Савић” у Зрењанину.

Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију “Русанда” у Меленцима.

Општа болница “ Ђорђе Јоановић” пружа здравствену заштиту особама свих узраста, оболелих од различитих болести са територије Средњебанатског округа.

У табели 10. приказане су и рангиране групе обољења са апсолутним бројем случајева и процентном заступљеношћу. На првом месту су: болести система крвотока, тумори, болести органа за варење итд. Ова табела јасно приказује патологију становништва – доминацију хроничних незаразних болести.

Табела бр. 10 – Обољевање у општој болници „Ђорђе Јоановић“ Зрењанин у 2008. години

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број случајева	процентуална заступљеност
Болести система крвотока	1	3104	18,89
Тумори	2	2510	15,28
Болести органа за варење	3	2204	13,41
Болести мокраћно-полног система	4	1473	8,97
Болести система за дисање	5	1139	6,93
Остала обољења	6	6001	36,52
УКУПНО		16431	100,00

Специјална болница за плућне болести “Др Васа Савић” пружа здравствену заштиту пацијентима оболелих од плућних болести или болестима везаним за респираторни систем. У овој болници су обједињени примарна и секундарна превенција, болничко лечење и рехабилитација пацијената оболелих од дисајних обољења са нашег региона. Структура обољевања се није изменила у односу на претходни период.

Табела бр. 11 – Специјална болница за плућне болести «Др Васа Савић» Зрењанин, обољевање у 2008. години

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број случајева	процентуална заступљеност
Болести система за дисање	1	821	60,59
Тумори органа за дисање	2	420	31,00
Заразне и паразитарне болести	3	43	3,17
Болести система крвотока	4	39	2,88
Симптоми, знаци и недовољно дефинисана стања	5	27	1,99
Остала обољења	6	5	0,37
УКУПНО		1355	100,00

Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију “Русанда” пружа здравствену заштиту особама којима је потребна рехабилитација због обољења централног и периферног нервног система, коштано-зглобног и мишићног система, крвних судова и реуматизма. У овој болници категорија оболелих иста је као ранијих година. И овде имамо индикацију да старост популације значајно утиче на структуру обољевања и рехабилитацију после (ранг 1,2,3.). Једино рехабилитација после повређивања (ранг 4.) обухвата и млађи део популације.

Табела бр. 12 - Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију "Русанда" - обољевање у 2008. години

ГРУПА ОБОЉЕЊА	ранг	број случајева	процентуална заступљеност
Болести мишићно-коштаног и везивног ткива	1	3434	55,78
Болести нервног система	2	1463	23,77
Болести система крвотока	3	403	6,55
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	4	399	6,48
Фактори који утичу на здравствено стање	5	393	6,38
Остала обољења	6	64	1,04
УКУПНО		6156	100,00

IV ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ

Здравствене установе Средњег Баната основане су у складу са Планом мреже здравствених установа, на основу Закона о здравственој заштити.

Здравствену заштиту у Средњебанатском округу у 2008. години пружале су следеће здравствене установе:

❖ Примарни ниво:

Дом здравља "Др Бошко Вребалов" Зрењанин

Дом здравља Нови Бечеј

Дом здравља Житиште

Дом здравља Сечањ

Дом здравља Српска Црња

Апотека Зрењанин

❖ Секундарни ниво:

Општа болница " Ђорђе Јоановић" Зрењанин

Специјална болница за плућне болести "Др Васа Савић" Зрењанин

Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију "Русанда" Меленци

❖ Више нивоа:

Завод за јавно здравље Зрењанин .

ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

ОРГАНИЗАЦИЈА

У свакој општини Средњебанатског округа постоји дом здравља, који пружа примарну здравствену заштиту становништву истоимених општина:

Дом здравља „Др Бошко Вребалов“ Зрењанин - становништву општине Зрењанин, коју чине чине град Зрењанин и 22 насељена места.

Дом здравља је организован у 8 служби:

- служба за здравствену заштиту радника,
- служба за поливалентну патронажу,
- служба за биохемијско-хематолошку дијагностику,
- служба за здравствену заштиту жена, деце и омладине,
- служба опште медицине са центром за превентивне услуге и кућним лечењем,
- служба за правне, економско финансијске, техничке и друге послове,
- служба хитне медицинске помоћи,
- служба стоматолошке здравствене заштите.

Број запослених радника 31.12.2008. био је 649.

Овај дом здравља се издвојио из здравственог центра Зрењанин, тако да једини у Округу нема специјалистичке службе.

Дом здравља Нови Бечеј - становништву општине Нови Бечеј, у насељеним местима Нови Бечеј, Ново Милошево, Бочар и Кумане.

Дом здравља је организован у 6 служби:

- служба за здравствену заштиту деце и жена са поливалентном патронажом,
- служба опште медицине са здравственом заштитом радника, кућним лечењем и хитном медицинском помоћи са санитетским превозом,
- служба за стоматолошку здравствену заштиту,
- специјалистичко-консултативна служба,
- апотека и
- служба за правне и економско-финансијске послове.

Број запослених радника 31.12.2008. био је 160 .

Дом здравља Житиште - Општину Житиште чини 12 руралних насеља, а седиште општине је у насељеном месту Житиште, 18 километара удаљеном од града Зрењанина, у ком је лоцирано и седиште дома здравља.

Дом здравља је организован у 7 служби:

- служба опште медицина са медицином рада и кућним лечењем,
- служба хитне помоћи и санитетског транспорта, служба за здравствену заштиту жена, деце, школске деце са поливалентном патронажом,
- служба стоматолошке здравствене заштите,
- специјалистичко-консултативна служба,
- апотека са медицинским снабдевањем и
- служба за правне, економско-техничке и сличне послове.

У 2008. години у овој установи је било запослено 115 радника.

Дом здравља Сечањ - општини Сеча, у насељаним местима Јаша Томић, Крајишник, Сутјеска, Бока, Конак, Неузина и Јарковац , Шурјан и Банатска Дубица.

Дом здравља је организован у 6 служби:

- служба за здравствену заштиту деце, школске деце и жена са поливалентном патронажом,
- служба опште медицине са здравственом заштитом радника, кућним лечењем и хитном медицинском помоћи са санитетским превозом,
- служба за стоматолошку здравствену заштиту,

- служба за медицинску дијагностику и специјалистичке консултације,
- апотека и
- служба за правне, економско-финансијске послове и друге сличне послове.

Број запослених радника у овој установи у 2008. години био је 106.

Дом здравља Српска Црња - општини Нова Црња, коју сачињава 6 руралних насеља: Нова Црња, Српска Црња, Александрово, Војвода Степа, Радојево и Тоба.

Дом здравља је организован у 13 служби (стара организација):

- служба опште медицине,
- служба за здравствену заштиту жена,
- служба за здравствену заштиту деце,
- служба за здравствену заштиту школске деце,
- служба стоматолошке здравствене заштите,
- лабораторија, РТГ дијагностика,
- перманентна служба,
- служба пнеумофтизиологије,
- служба интерне медицине,
- апотекарска служба,
- консултантске службе: офталмологија, ултразвук, ергометрија и неуропсихијатрија и
- служба заједничких послова.

Апотека Зрењанин – самостална здравствена установа, која обавља фармацеутску здравствену заштиту у општини Зрењанин.

Апотека у свом саставу има 13 апотекарских станица у граду и 15 у насељеним местима.

У 2008. години у апотеци је радило 132 радника.

У осталим општинама фармацеутску здравствену заштиту пружају апотеке које се налазе у саставу домова здравља.

ОБЕЗБЕЂЕНОСТ

У установама примарне здравствене заштите Средњебанатског округа у 2008. години било је запослено 1238 радника – 944 здравствених и 294 немедицинских радника.

Табела бр. 1 – Запослени у установама примарне здравствене заштите Средњебанатског округа и периоду 2004 - 2008. године

УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У УСТАНОВАМА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ					
Година	Укупно	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ		НЕМЕДИЦИНСКИ РАДНИЦИ	
		Број	%	Број	%
2004.	1282	974	75,98	308	24,02
2005.	1298	988	76,12	310	23,88
2006.	1189	911	76,62	278	23,88
2007.	1204	924	76,74	280	23,26
2008.	1238	944	76,25	294	23,75

Број запослених радника у здравственим установама у посматраном периоду се повећао за 2,8% - медицинских радника за 2,1%, а немедицинских за 5%.

Табела бр. 2 - Број запослених у установама примарне здравствене заштите Средњебанатског округа у 2008. години, по општинама

ЗАПОСЛЕНИ У У УСТАНОВАМА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ					
Општина	Укупно	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ		НЕМЕДИЦИНСКИ РАДНИЦИ	
		Број	%	Број	%
Зрењанин	781	599	76,70	182	23,30
Житиште	115	88	76,52	27	23,48
Нови Бечеј	160	124	77,50	36	22,50
Сечањ	106	79	74,53	27	25,47
Нова Црња	76	54	71,05	22	28,95
ОКРУГ	1238	944	76,25	294	23,75

Табела бр. 3 – Структура запослених радника у установама примарне здравствене заштите Средњебанатског округа у 2008. години

Најповољнији однос медицински-немедицински радници у 2008. имао је Дом здравља Нови Бечеј, а најлошији Дом здравља Сечањ.

ВРСТА ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО ЗАПОСЛЕНИХ	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ				НЕМЕДИЦИНСКИ РАДНИЦИ
		УКУПНО	ВИСОКА СС	ВИША СС	СРЕДЊА СС	
Дом здравља Зрењанин	649	503	175	16	312	146
Дом здравља Житиште	115	88	26	0	62	27
Дом здравља Нови Бечеј	160	124	45	3	75	36
Дом здравља Сечањ	106	79	26	0	53	27
Дом здравља Српска Црња	76	54	18	0	36	22
Апотека Зрењанин	132	96	47	1	48	36
УКУПНО	1238	944	337	20	586	294

У примарној здравственој заштити Средњебанатског округа радило је у 2008. години 212 лекара (99 опште медицине, 10 на специјализацији и 106 лекари специјалисти), 61 лекар стоматолог (42 општих и 19 специјалиста) 58 дипломираних фармацеута (51

општи и 7 специјалисти), 6 здравствених сарадника и 606 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом (20 са вишом и 586 са средњом школом) што показује табела бр.4.

Табела бр. 4 – Структура запослених здравствених радника у 2008. години

ВРСТА ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ					
	УКУПНО	ЛЕКАРИ	СТОМАТОЛОЗИ	ФАРМАЦЕУТИ	ОСТАЛИ	РАДНИЦИ СА ВИШОМ И СРЕДЊОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ
Дом здравља Зрењанин	503	127	41	1	6	328
Дом здравља Житиште	88	20	4	2	0	62
Дом здравља Нови Бечеј	124	34	7	4	0	78
Дом здравља Сечањ	79	18	5	3	0	53
Дом здравља Српска Црња	54	13	4	1	0	36
Апотека Зрењанин	96	0	0	47	0	49
УКУПНО	944	212	61	58	6	606

Обезбеђеност становника округа Средњи Банат здравственим радницима ПЗЗ у 2008. години дата је је у табели бр. 5 .

Табела бр. 5 - Обезбеђеност становника округа Средњи Банат здравственим радницима ПЗЗ у 2008. години

ОПШТИНА	лекари		стоматолози		фармацеути		здравствени радници са вишом и средњом сс	
	број	број становника на једног	број	број становника на једног	број	број становника на једног	број	број становника на једног
Зрењанин	127	1040	41	3221	48	2751	377	350
Житиште	20	1020	4	5100	2	10199	62	329
Нови Бечеј	34	792	7	3846	4	6731	78	345
Сечањ	18	910	5	3275	3	5459	53	309
Нова Црња	13	977	4	3176	1	12705	36	353
ОКРУГ	212	983	61	3417	58	3594	606	344

Према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Сл. гласник РС бр. 43/06) установама ПЗЗ недостају одређени здравствени радници, а све имају вишак немедицинског особља

Најбоља обезбеђеност становника лекарима је у општини Нови Бечеј, а стоматолозима општина Нова Црња. Општина Житиште има лошу обезбеђеност становника стоматолозима и фармацеутима, у општини Нова Црња је запослен само један фармацеут, који обезбеђује целокупно становништво. Обезбеђеност становника здравственим радницима са вишом и средњом школском спремом је прилично уједначена у свим општинама округа и креће се 309-353 становника на једног здравственог радника.

КОРИШЋЕЊЕ И РАД

Показатељ активности примарне здравствене заштите је број прегледа (посета) лекару и стоматологу.

У 2008. години забележено је 1526881 посета тј. 7,32 по становнику. У односу на претходну годину, број посета је повећан за 23,3%.

Табела бр. 6- Број посета по службама у периоду 2004-2008. година, изражен на укупан број становника

Година	Предшколска деца	Школска деца	Жене	Одрасли	Медицина рада	Стоматолог	Укупно
2004.	0,42	0,47	0,17	4,56	0,21	0,51	6,34
2005.	0,64	0,56	0,23	4,91	0,29	0,60	7,23
2006.	1,24	1,08	0,32	5,34	0,24	0,32	8,54
2007.	0,20	0,55	0,26	4,62	0,12	0,18	5,93
2008.	0,63	0,51	0,24	5,49	0,00	0,45	7,32

У односу на претходну годину, повећан је број посета у службама за здравствену заштиту предшколске деце, у општој медицини и служби за здравствену заштиту зуба, а у осталима смањен.

Оптерећеност лекара/стоматолога посетама важан је показатељ коришћења здравствене заштите. Овај показатељ је приказан по службама.

У 2008. години је оптерећење лекара, тј. стоматолога:

- У службама за здравствену заштиту деце – просечно оптерећење се кретало од 5420 до 11588 посета по лекару. У односу на мере извршења дате у Правилнику, недовољан број прегледа је извршен само у Дому здравља Сечањ.
- У Домовима здравља Житиште и Српска Црња је изузетно висок број посета у овој служби, што је последица начина евиденције посета у софтверу који ове установе користе у раду. Приказани број посета није извршен само од стране педијатра, већ и лекара у служби за здравствену заштиту одраслих, који пружају здравствену заштиту деци у насељеним местима.
- У службама за здравствену заштиту жена – просечно оптерећење лекара је 3893-4921 посете и недовољно је према мерама извршења Правилника.
- У службама за здравствену заштиту одраслих – просечно оптерећење лекара се креће од 5558 посета у Новом Бечеју, што је недовољно према Правилнику, до 9379 у Дому здравља Зрењанин.
- У службама за здравствену заштиту зуба није извршен прописан број посета (по Правилнику 2400) ни у једном дому здравља, осим у Српској Црњи.

Табела бр.7 - Просечан број посета у службама за здравствену заштиту по лекару и стоматологу у Средњебанатском округу у 2008. години

ДОМ ЗДРАВЉА	Просечан број посета по лекару, тј. стоматологу у домовима здравља Средњебанатског округа у 2008. години											
	Годишње				На дан				На сат*			
	Деца	Жене	Одрасли	Стом.	Деца	Жене	Одрасли	Стом.	Деца	Жене	Одрасли	Стом.
Зрењанин	8253	4167	9379	1310	30,12	15,21	34,23	4,78	3,77	1,90	4,28	0,60
Житиште	10460	3893	7693	1841	38,18	14,21	28,08	6,72	4,77	1,78	3,51	0,84
Нови Бечеј	6488	4921	5558	1526	23,68	17,96	20,28	5,57	2,96	2,24	2,54	0,70
Сечањ	5420	4159	8200	1485	19,78	15,18	29,93	5,42	2,47	1,90	3,74	0,68
Српска Црња	11588	0	8131	4183	42,29	0	29,68	15,27	5,29	0	3,71	1,91
ОКРУГ	7954	4507	8604	1573	29,03	16,45	31,40	5,74	3,63	2,06	3,93	0,72

Правилник 6000 6000 7200 2400

■ слабије извршење од прописаног према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (СЛ. гласник РС 43/06)

* Узето је да у години има 274 радна дана, тј. 2192. радна часа.

СТАЦИОНАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

ОРГАНИЗАЦИЈА

Стационарну здравствену заштиту у Средњебанатском округу пружају:

Општа болница " Ђорђе Јоановић" Зрењанин - спроводи специјалистичко-консултативну и стационарну здравствену делатност за становништво Средњебанатског округа, за лица свих узраста, оболелих од разних врста болести и повреда.

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа ова установа је у 2008. години располагала са 600 постеља, али је због техничких разлога користила 497 постеља.

Интерно одељење је располагало са 196, хируршко са 153, психијатријско са 24, педијатријско са 38 и гинеколошко-акушерско одељење са 86 постеља.

У 2008. години је у новом објекту отворена Коронарна јединица са 10 постеља. Са радом је почела нова поликлиничка служба за преглед, контролу и уградњу трајног електростимулатора срца (пејсмејкера) и уведена нова технологија – коришћење отворених извора јонизујућег зрачења у нуклеарној медицини, у нови објект су пресељени одсек ортопедије и урологије (општа хирургија је раније пресељена), формирано је одељење за пријем и збрињавање хитних стања.

Специјална болница за плућне болести "Др Васа Савић" Зрењанин – пружа услуге из домена плућних болести:

- диспанзерско-специјалистичке услуге, становништву општине Зрењанин
- стационарне услуге становништву округа.

Специјална болница свој рад обавља у Диспанзеру за плућне болести и болничким одељењима у Зрењанину и Јаши Томић.

У циљу ефикаснијег и рационалнијег рада, у болници су образоване четири организационе јединице:

- Болничка одељења – Зрењанин, са 100 и Јаша Томић, са 60 постеља (Према Уредби о Плану мреже здравствених установа),
- Одељење за специјалистичко-консултативне прегледе,
- Одељење за лабораторијско-радиолошку и другу дијагностику и фармацеутску делатност и
- Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове.

Број запослених на дан 31.12.2008. био је 148 радника.

Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију "Русанда"

Меленци - својом делатношћу (амбулантне и стационарне услуге) покрива потребе становништва Средњебанатског округа, а делом капацитета потребе становништва целе републике Србије за специјализованом заштитом у области физикалне медицине и рехабилитације.

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа ова установа располаже са 300 постеља.

Установа располаже са две специјалистичке амбуланте – у матичном објекту и Зрењанину.

Болница је организована на :

- медицински сектор
- сектор економско-финансијских послова,
- сектор општих и правних послова и технички сектор.

У 2008. години је, због новог Правилника о медицинској рехабилитацији слабија искоришћеност постеља у овој установи.

Број запослених радника у 2008. години је био 292.

ОБЕЗБЕЂЕНОСТ

Обезбеђеност становништва стационарном здравственом заштитом изражава се кроз:

- обезбеђеност здравственим радницима
- обезбеђеност становништва болничким постељама.

Обезбеђеност здравственим радницима

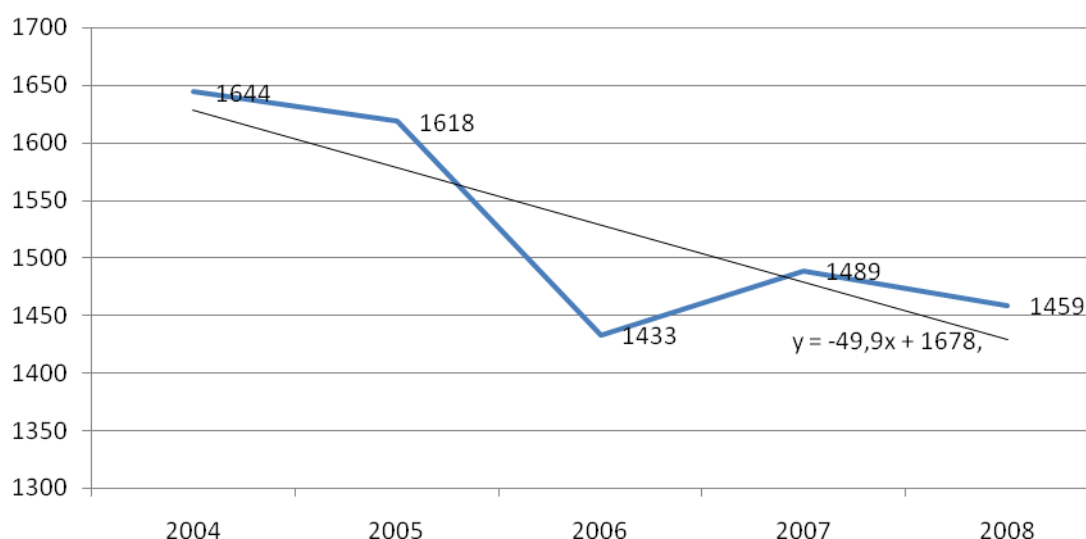
Сви стационари Средњебанатског округа су лоцирани у општини Зрењанин.

Табела бр. 8 показује кретање броја запослених у стационарним установама 2004-2008. године.

Табела бр. 8 - Број запослених у стационарним здравственим установама Средњебанатског округа

ЗАПОСЛЕНИ У СТАЦИОНАРНИМ ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА					
Година	Укупно	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ		НЕМЕДИЦИНСКИ РАДНИЦИ	
		Број	%	Број	%
2004.	1644	1081	65,75	563	34,25
2005.	1618	1064	65,76	554	34,24
2006.	1433	1001	69,85	432	30,15
2007.	1489	1033	69,37	456	30,63
2008.	1459	1023	70,12	436	29,88

У стационарима је 2008 године било запослено 1459 радника, 4% мање него претходне године. Линија тренда показује да је број запослених у опадању.

Структура запослених радника представљена је у табели бр.9

Табела бр. 9 - Запослени радници у стационарним здравственим установама Средњебанатског округа у 2008. години

Врста здравствене установе	Укупно запослених	Здравствени радници				Немедицински радници укупно
	У ЗДРАВСТВУ ОКРУГА	УКУПНО	ВИСОКА СС	ВИША СС	СРЕДЊА СС	
Општа болница	1057	776	187	39	550	281
Специјална болница за плућне болести „Др Васа Савић“	144	94	14	7	73	50
Специјална болница за физикалну мед. и рехабилитацију „Русанда“	258	153	22	39	92	105
УКУПНО	1459	1023	223	85	715	436

Запослени у стационарима Средњебанатског округа у 2008. години су били 201 лекар, 1 лекар стоматолог, 9 дипломираних фармацеута, 12 здравствених сарадника и 800 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом, што показује табела бр.10.

Табела бр. 10 – Структура запослених здравствених радника у стационарним здравственим установама Средњебанатског округа у 2008. години

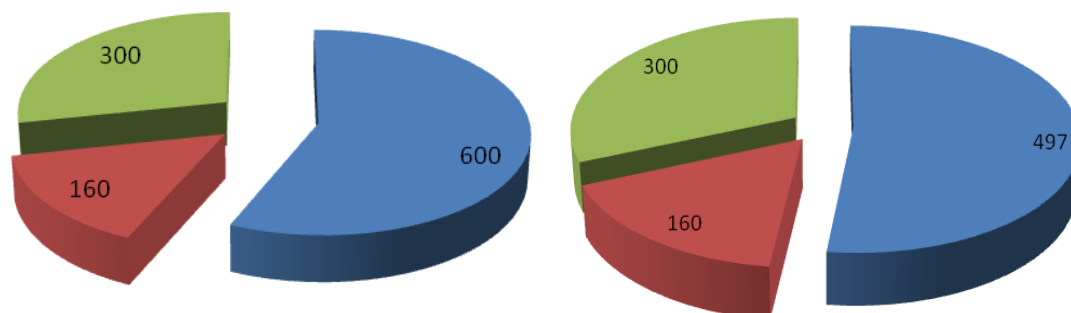
ВРСТА ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ					
	Укупно	лекари	стоматолози	фармацеути	остали	радници са вишом и средњом стручном спремом
Општа болница „Ђорђе Јоановић“	776	169	1	7	10	589
Специјална болница за плућне болести „Др Васа Савић“	94	12	0	2	0	80
Специјална болница за физикалну мед. и рехабилитацију „Русанда“	153	20	0	0	2	131
УКУПНО	1023	201	1	9	12	800

Обезбеђеност болничким постељама

Стационари Средњебанатског округа по плану мреже имају исти број број постеља као и у претходној години. Ипак, због техничких разлога Општа болница „Ђорђе Јоановић“ је користила 497 од 600 постеља, па је коришћени број постеља у 2008. години био 957, за 4,4% мање него претходне године.

Постељни фонд у 2007. години

Постељни фонд у 2008. години

- Општа болница „Ђорђе Јоановић“ Зрењанин .
- Специјална болница за плућне болести „Др Васа Савић“ Зрењанин
- Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију „Русанда“ Меленци

Табела бр. 11 – Обезбеђеност становника Средњебанатског округа постељама стационара у 2008. години

УСТАНОВА	Број постеља	Број постеља на 1000 становника	Број постеља на једног лекара	Број постеља на једног здр. радника всс и ссс
Општа болница “Ђорђе Јоановић” Зрењанин	497	2,47	2,94	0,84
Специјална болница за плућне болести “Др Васа Савић” Зрењанин	160	0,77	12,31	2,00
Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију “Русанда” Меленци	300	1,85	19,30	2,68
УКУПНО	957	4,76	4,76	1,19

Број постеља на 1000 становника у специјалним болницама мањи је него у општој болници, због врсте стационара и обољења која третирају. Истовремено, **број постеља на једног лекара**, тј. здравственог радника са ВСС или ССС већи је, из истог разлога.

КОРИШЋЕЊЕ И РАД

Показатељи активности стационарних установа су број исписаних болесника, дани лечења, просечна дужина лежања и проценат искоришћености постељног фонда (табела бр.12).

Табела бр. 12 - Показатељи активности стационара у 2008. години

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број постеља	Број исписаних болесника	Број дана лежања	Просечна дужина лечења	Просечна заузетост постеља (%)
Општа болница Зрењанин	497	19204	116097	6,04	63,99
Дечије, педијатрија	38	1850	8382	4,53	60,41
Гинекологија	86	2934	16312	5,56	51,83
Хирургија	153	7203	33412	4,64	59,83
Интерно	196	6704	51562	7,69	72,07
Психијатрија	24	513	6429	12,53	73,19
Специјална болница за плућне болести Зрењанин	160	1392	25626	18,41	43,88
Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију Меленци	300	3039	77357	18,72	70,64
СРЕДЊЕБАНАТСКИ ОКРУГ	957	23635	219080	9,27	62,72

У 2008. години ни један стационар није остварио задовољавајућу заузетост постеља.

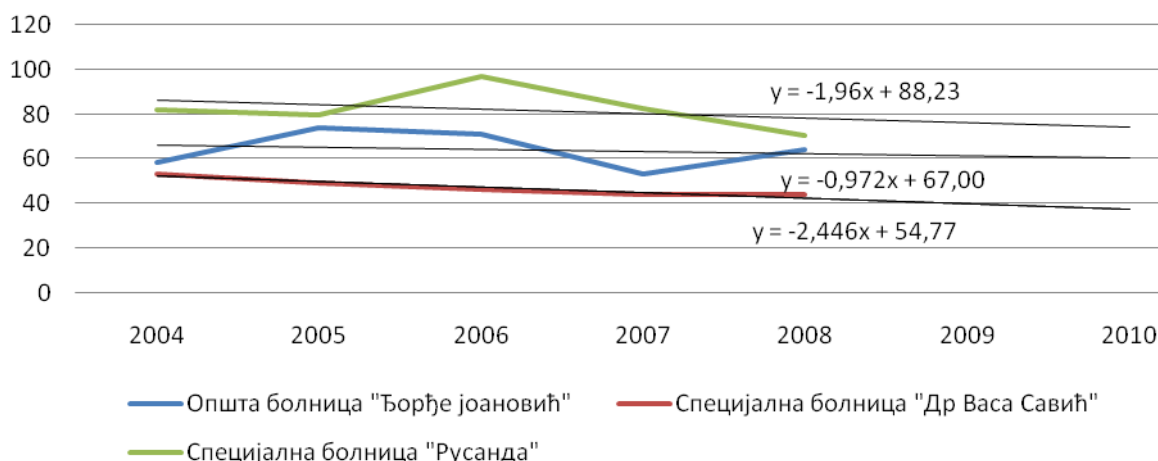
Специјална болница за физикалну медицину је током претходне године остварила малу заузетост постеља због новог Правилника, који је ограничио упућивање пацијената у ову установу.

У Специјалној болници за плућне болести због адаптације болничког одељења током читаве године, део капацитета није могао бити коришћен. Извршење услуга је приказано у односу на целокупан број постеља, што значи да је заузетост постеља нешто већа, али је немогуће тачно израчунати без прецизних података о просечном броју коришћених постеља.

Табела бр. 13 – Заузетост постеља стационара 2004-2008. године

СТАЦИОНАР/ ГОДИНА	2004		2005		2006		2007		2008	
	БРОЈ ПОСТЕЉА	ЗАУЗЕТОСТ	БРОЈ ПОСТЕЉА	ЗАУЗЕТОСТ	БРОЈ ПОСТЕЉА	ЗАУЗЕТОСТ	БРОЈ ПОСТЕЉА	ЗАУЗЕТОСТ	БРОЈ ПОСТЕЉА	ЗАУЗЕТОСТ
Општа болница Зрењанин	601	58,57	455	73,79	455	70,85	600	53,23	497	63,99
Специјална болница за плућне болести Зрењанин	160	53,49	160	49,30	160	46,44	160	44,06	160	43,88
Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију Меленци	386	82,06	386	79,55	386	96,71	300	82,79	300	70,64

Заузетост постеља у стационарима Средњебанатског округа 2004-2008. година

Посматрајући овај показатељ у временском периоду 2004-2008. година, запажамо: општа болница је остварила заузетост постеља преко 70% 2005. и 2006. године, када је располагала са 455 постеља
заузетост постеља у плућној болници опада из године у годину
„Русанда“ имају највећу заузетост постеља у посматраном периоду, али опада и показује негативан тренд.

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА КОЈА СЕ ПРУЖА НА ВИШЕ НИВОА

У општини Зрењанин делује Завод за јавно здравље Зрењанин, здравствена установа која пружа здравствену заштиту на примарном и секундарном нивоу.

Завод је здравствена установа која прати, истражује и проучава:

- здравствено стање и структуру становништва,
- квалитет животне средине и утицај еколошких фактора на здравље,
- здравствену исправност воде, ваздуха и намирница,
- узроке, појаве и ширење заразних и других болести од соц.мед. значаја и
- организацију здравствене службе.

Организациона структура Завода за јавно здравље Зрењанин:

- Центар за промоцију здравља, анализу, планирање и организацију здравствене заштите, информатику и биостатистику у здравству;
- Центар за контролу и превенцију боолести;
- Центар за хигијену и хуману екологију;
- Центар за микробиологију и
- Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге послове.

У заводу је 31.12.2008. било запослено 70 радника - 50 здравствених и 20 немедицинских радника.

Структуру запослених чини 13 доктора медицине, 6 здравствених сарадника, 7 здравствених радника са вишом и 24 са средњом стручном спремом.

Укупан број радника у здравственим установама Средњебанатског округа представљен је у табели бр.14.

Табела бр. 14 - Мрежа здравствених установа Средњебанатског округа – 2008. година

ВРСТА ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ		УКУПНО	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ						НЕМЕДИЦИНСКИ РАДНИЦИ
			Укупно	лекари	стоматолози	фармацеути	остали	радници са вишом и средњом стручном спремом	
Примарни ниво здравствене заштите	Дом здравља Зрењанин	649	503	127	41	1	6	328	146
	Дом здравља Житиште	115	88	20	4	2	0	62	27
	Дом здравља Нови Бечеј	160	124	34	7	4	0	78	36
	Дом здравља Сечањ	106	79	18	5	3	0	53	27
	Дом здравља Српска Црња	76	54	13	4	1	0	36	22
	Апотека Зрењанин	132	96	0	0	47	0	49	36
Секундарни ниво здравствене заштите	Општа болница „Ђорђе Јоановић“	1057	776	169	1	7	10	589	281
	Специјална болница за плућне болести „Др Васа Савић“	144	94	12	0	2	0	80	50
	Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију „Русанда“	258	153	20	0	0	2	131	105
Здравствена заштита на више нивоа	Завод за јавно здравље Зрењанин	70	50	13	0	1	6	30	20
УКУПНО ОКРУГ		2767	2017	426	62	68	24	1436	750

V ДРУГИ ОБЛИЦИ ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ (ПРИВАТНА ПРАКСА)

У Средњебанатском округу у 2008. години било регистровано 13 лекарских ординација (болнице), 22 стоматолошке и 31 апотека, које достављају Извештаје о свом раду Заводу за јавно здравље.

Табела бр. 1 приказује број запослених радника

Табела бр. 1 Структура запослених здравствених радника и приватној здравственој заштити у 2008. години

ВРСТА ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ			
	Укупно	лекари	стоматолози	радници са вишом и средњом стручном спремом
Општина Зрењанин	85	28	21	36
Општина Житиште	2	2	0	2
Општина Нови Бечеј	2	1	0	1
Општина Сечањ	0	0	0	0
Општина Српска Црња	1	1	1	0
УКУПНО	89	29	24	36

Број посета у приватним ординацијама приказан је табели бр. 2

Табела бр. 2 Број пунктова и посета у приватним ординацијама у 2008. години

ВРСТА ПРИВАТНЕ ОРДИНАЦИЈЕ		БРОЈ ПУНКТОВА	БРОЈ ПОСЕТА
ОПШТИНА ЗРЕЊАНИН	ПЕДИЈАТРИЈСКА	3	18800
	ИНТЕРНА	4	6152
	ГИНЕКОЛОШКА	3	3392
	ПУЛМОЛОШКА	1	632
	НЕУРО-ПСИХИЈАТРИЈА	1	1243
	РТГ	1	923
ОПШТИНА НОВА ЦРЊА	ОПШТА ПРАКСА	1	155
УКУПНО		13	31297

Број пунктова и посета у приватним стоматолошким ординацијама у 2008. години приказује табела бр. 3, број приватних апотека табела бр. 4

Табела бр. 3 Посете у у приватним стоматолошким ординацијама у 2008. години

СТОМАТОЛОШКА СЛУЖБА		
ОПШТИНА	БРОЈ ПУНКТОВА	БРОЈ ПОСЕТА
ОПШТИНА ЗРЕЊАНИН	19	9570
ОПШТИНА ЖИТИШТЕ	2	793
ОПШТИНА НОВИ БЕЧЕЈ	1	383
УКУПНО	22	10746

Табела бр. 4 Број приватних апотека по општинама

ПРИВАТНЕ АПОТЕКЕ	
СЛУЖБА	БРОЈ ПУНКТОВА
ОПШТИНА ЗРЕЊАНИН	24
ОПШТИНА ЖИТИШТЕ	3
ОПШТИНА НОВИ БЕЧЕЈ	3
ОПШТИНА НОВА ЦРЊА	1
УКУПНО	31

VI ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

ИНЦИДЕНЦИЈА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Током 2008. године Заводу за јавно здравље Зрењанин пријављено је укупно 8777 случајева заразних болести, уз инциденцију 4371,52. Пораст инциденције резултат је епидемије сезонског грипа (табела бр. 1).

Табела бр. 1 - Кретање заразних болести у Средњебанатском округу 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000	Број умрлих	Мрт/100 000
2004.	3659	1755,29	5	2,40
2005.	2671	1281,32	4	1,92
2006.	5890	2825,54	3	1,44
2007.	4890	2435,54	7	3,49
2008.	8777	4371,52	7	3,49

Највиша инциденција акутних заразних болести у 2008. године била је у општинама Зрењанин и Нови Бечеј (табела бр. 2).

Табела бр.2 - Кретање броја пријављених случајева заразних болести и стопа инциденције (Инц. / 100 000) у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. год.

Година		Општина				
		Зрењанин	Н. Бечеј	Житиште	Сечањ	Н. Црња
2004.	Бр. обол.	2277	718	229	173	262
	Инц/100000	1724,60	2666,77	1122,60	1056,36	2062,18
2005.	Бр. обол.	1334	566	264	377	130
	Инц/100000	1010,22	2102,21	1294,18	2302,01	1023,22
2006.	Бр. обол.	3022	723	438	1120	589
	Инц/100000	2288,51	2685,34	2147,16	6838,86	4635,97
2007.	Бр. обол.	2586	886	527	731	260
	Инц/100000	1958,33	3290,74	2583,46	4463,58	2046,44
2008.	Бр. обол.	6384	1230	395	395	373
	Инц/100000	4941,67	4801,87	2076,21	2584,06	3197,87

МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Од заразних болести у 2008. години умрло је 7 особа (табела бр. 3). Смртни случајеви били су последица бактеријског менингитиса, цревне инфекције клостридијумом дифициле, туберкулозе и тетануса. Према пребивалишту највећи број умрлих био је са подручја општине Зрењанин – 3, општине Нови Бечеј – 2, док је по једно умрло лице имало пребивалиште у општини Житиште и Нова Црња.

Табела бр. 3 - Број умрлих и стопе морталитета према врсти заразних болести у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Обољење	Број умрлих и стопе морталитета (мт/ 100000) по годинама				
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Morb. HIV	0	1 (0,48)	0	1 (0,50)	0
Menin.bact.	1 (0,48)	2 (0,96)	0	0	3 (1,49)
Meningoen.	0	0	0	0	0
Tetanus	0	0	0	1 (0,50)	1(0,50)
Septicemia	3 (1,44)	0	3 (1,49)	5 (2,49)	0
Остало	1 (0,48)	1 (0,48)	0	0	3 (1,49)
Укупно	5 (2,40)	4 (1,92)	3 (1,49)	7 (3,49)	7 (3,49)

ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Епидемијско јављање заразних болести током 2008. године регистровано је у три општине у Средњебанатском округу – Зрењанин, Нови Бечеј и Сечањ. Све епидемије шириле су се алиментарним путем (Diarrhoea et gastroenteritis ac. Intoxicatio alim. Bacterialis i Salmonellosis), а укупно је оболело 16 особа (табела бр. 4).

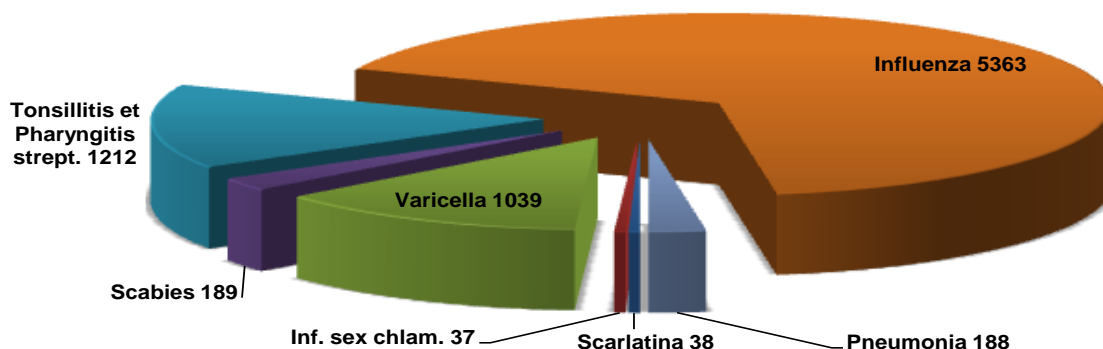
Табела бр. 4 - Епидемије заразних и паразитских болести у Средњебанатском округу према путевима ширења у периоду 2004-2008. год.

Пут ширења		Година				
		2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Алимент.	бр. епид.	2	8	7	1	3
	бр. обол.	7	112	30	13	16
Аерогене	бр. епид.	0	0	2	0	0
	бр. обол.	0	0	34	0	0
Контактне	бр. епид.	5	0	0	3	0
	бр. обол.	47	0	0	31	0
Хидричне	бр. епид.	0	0	0	0	0
	бр. обол.	0	0	0	0	0
Интрахоспит.	бр. епид.	0	0	0	0	0
	бр. обол.	0	0	0	0	0
Укупно	бр. епид.	7	8	9	4	3
	бр. обол.	54	112	64	44	16

СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

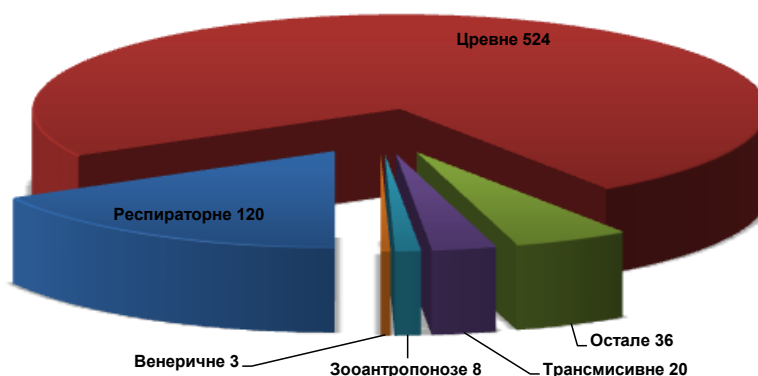
Највећи број пријављених случајева заразних болести регистрован је путем збирних пријава заразних болести – укупно 91,90 % .

Графикон бр. 1 - Заразне болести у Средњебанатском округу у 2008. години које се пријављују збирним пријавама

Пријављивање заразних болести путем збирних пријава уведено је 2005. године и довело је до значајног пораста регистрованих случајева заразних болести. Овакав начин пријављивања предвиђен је за обољења са већом учесталосту, односно мањим епидемиолошким значајем. Особе оболеле у епидемији сезонског грипа, чине укупно 66,49% оболелих регистрованих збирним пријавама заразних болести (графикон бр. 1). Појединачним пријавама заразних болести евидентирано је укупно 711 оболелих лица. Обољења из групе цревних заразних болести показују највећу учесталост (графикон бр. 2).

Графикон бр. 2 - Структура заразних болести у Средњебанатском округу у 2008. години које се пријављују појединачним пријавама

Посматрајући заразне болести према структури у целини, водећу групу чине групе респираторне заразне болести. На другом месту су цревне заразне болести, а затим следе паразитарна обољења.

Респираторне заразне болести

Респираторне заразне болести у 2008. години представљале су 90,69 % свих пријављених заразних болести у Средњебанатском округу. Увођење збирног начина пријављивања за поједине заразне болести довело је до потпунијег пријављивања а како су новим начином пријављивања заразних болести највећим делом обухваћене респираторне заразне болести, евидентан је пораст удела заразних болести из ове групе у укупном броју регистрованих обољења. У 2008. години регистрована су 4 смртна исхода као последица респираторног обољења и то бактеријског менингитиса – 3 и туберкулозе – 1 (табела бр. 5).

Табела бр. 5 - Кретање респираторних заразних болести у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000	Број умрлих	Мт/100 000
2004.	2128	1020,84	2	0,96
2005.	1835	880,28	3	1,44
2006.	4660	2235,48	0	0
2007.	4026	1931,34	1	0,50
2008.	7960	3964,46	4	1,99

Највећи број пријављених случајева респираторних заразних болести представља грип, која чини 67,37% свих респираторних заразних болести, затим следе стрептококна упала ждрела и крајника, овчије богиње и вирусна и бактеријска упала плућа. Када је реч о болестима које се могу превенирати вакцинацијом, пријављен је по један случај епидемијског паротитиса и великог кашља (табела бр. 6).

Табела бр. 6 - Учесталост појединих респираторних обољења у Средњебанатском округу у 2008. години

Обољење	Број оболелих по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Infuenza	4294	592	144	115	218	5363
Varicella	810	139	32	19	39	1039
Tons. et Pharyngitis	514	302	146	176	74	1212
Scarlatina	21	12	0	3	2	38
Pneumonia	100	54	25	1	8	188
Tuberculosis	16	6	2	3	0	27
Mononucleosis inf.	65	6	3	3	1	78

Табела бр. 6 - Учесталост појединих респираторних обољења у Средњебанатском округу у 2008. години

Обољење	Инц/100 000 по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Infuenza	3323,86	2311,15	756,90	752,32	1868,99	2671,12
Varicella	626,99	542,65	168,20	124,30	334,36	517,49
Tons. et Pharyngitis	397,87	1178,99	767,41	1151,38	634,43	603,65
Scarlatina	16,26	46,85	0	19,63	17,15	18,93
Pneumonia	77,41	210,81	131,41	6,54	68,59	93,64
Tuberculosis	12,39	23,42	10,51	19,63	0	13,45
Mononucleosis inf.	50,31	23,42	15,77	19,63	8,57	38,85

Цревне заразне болести

У структури заразних болести цревне заразне болести заузимају друго место, а пријављени број оболеих из ове групе одговара просечним вредностима регистрованим у петогодишњем интервалу (табела бр. 7).

Табела бр. 7 - Кретање цревних заразних болести у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000	Број умрлих	Мт/100 000
2004.	449	215,39	0	0
2005.	559	268,16	0	0
2006.	821	408,91	0	0
2007.	447	222,64	0	0
2008.	524	260,99	2	0,99

Акутни заразни пролив и желудачно-цревно запаљење заразног порекла је начешће евидентирано обољење. На другом месту по учесталости су бактеријске цревне инфекције, а на трећем цревне инфекције узроковане салмонелама. Епидемиолошка ситуација у погледу бациларне дизентерије је повољна. Регистровано је укупно 5 појединачних случајева ове болести (табела бр. 8).

Табела бр. 8 - Учесталост појединих цревних заразних болести у Средњебанатском округу у 2008. години

Обољење	Број оболелих по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Diarrhoea et Gastroent.	162	57	1	58	3	281
Infectio int. bacterialis	131	8	6	7	2	154
Enteritis Salmonellosa	22	4	6	0	0	32
Hepatitis A	1	0	1	1	0	3
Dysenteria bacillaris	3	1	1	0	0	5

Обољење	Инц/100 000 по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Diarrhoea et Gastroent.	125,40	222,53	5,26	379,43	25,72	139,96
Infectio int. bacterialis	101,40	31,23	31,53	45,79	17,15	76,70
Enteritis Salmonellosa	17,03	15,62	31,53	0	0	15,94
Hepatitis A	0,77	0	5,26	6,54	0	1,49
Dysenteria bacillaris	2,32	3,90	5,26	0	0	2,49

Паразитарне заразне болести

Пријављени број оболелих из ове групе одговара просечним вредностима регистрованим у петогодишњем интервалу (табела бр. 9).

Табела бр. 9 - Кретање паразитарних заразних болести у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000
2004.	597	286,39
2005.	196	94,02
2006.	277	137,96
2007.	164	81,68
2008.	189	94,13

Током 2008. године укупно је пријављено 189 оболелих од шуге. Није регистровано епидемијско јављање ове болести. Највеће вредности инциденције присутне су у општинама Нова Црња и Нови Бечеј (табела бр. 10).

Табела бр. 10 - Учесталост шуге у Средњебанатском округу у 2008.

Обољење	Број оболелих по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Scabies	117	33	14	5	20	189

Обољење	Инц/100 000 по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Scabies	90,57	128,83	73,59	32,71	1771,47	94,13

Остале заразне болести

Пад инциденције у овој групи заразних болести, након 2004. године, резултат је нових законских прописа, по којима се херпес зостер и црвени ветар, више не пријављују (табела бр. 11).

Табела бр. 11 - Кретање осталих заразних болести у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000	Број умрлих	Мт/100 000
2004.	423	202,92	3	1,44
2005.	32	15,35	1	0,48
2006.	34	16,93	3	1,49
2007.	42	20,92	5	2,49
2008.	36	17,93	0	0

Највећи епидемиолошки значај имају парентерални хепатитиси и инфекције вирусом хив-а. У 2008. регистровано је 5 случајева акутног и 4 хроничног хепатитиса Б. Такође, регистрована су и 2 случаја акутног и 9 оболелих лица од хроничног хепатитиса Ц. Нису регистровани нови случајеви инфекције хив вирусом (табела бр. 12).

Табела бр. 12 - Учесталост осталих заразних болести у Средњебанатском округу 2008. године

Обољење	Број оболелих по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Septicaemia	11	2	1	2	0	16
Hepatitis B ac.	4	1	0	0	0	5
Hepatitis B chr.	2	1	1	0	0	4
Hepatitis C ac.	2	0	0	0	0	2
Hepatitis C chr.	6	0	3	0	0	9
AIDS	0	0	0	0	0	0

Обољење	Инц/100 000 по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Septicaemia	8,51	7,81	5,26	13,08	0	7,97
Hepatitis B ac.	3,10	3,90	0	0	0	2,49
Hepatitis B chr.	1,59	3,90	5,26	0	0	1,99
Hepatitis C ac.	1,59	0	0	0	0	0,99
Hepatitis C chr.	4,64	0	15,77	0	0	4,48
AIDS	0	0	0	0	0	0

Зоонозе

Обољења из ове групе заразних болести показују мале осцилације броја оболелих, односно региструје се мањи број оболелих у годинама када изостане епидемијска појава болести. Регистрован смртни исход у 2008. години последица је тетануса (табела бр. 12) .

Табела бр. 13 - Кретање зооноза у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000	Број умрлих	Мт/100 000
2004.	16	7,68	0	0
2005.	20	9,59	0	0
2006.	39	19,42	0	0
2007.	20	9,96	1	0,50
2008.	8	3,98	1	0,50

Током 2008. године пријављен је најмањи број оболелих из ове групе заразних болести у посматраном петогодишњем интервалу. Највише је забележено случајева ехинококозе јетре – 4 укупно (табела бр. 14).

Табела бр. 14 - Учесталост појединих зооноза у Средњебанатском округу у 2008. години

Обољење	Број оболелих по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Trichinellosis	0	0	0	0	1	1
Leptospirosis	1	0	0	0	0	1
Tetanus alius	0	1	0	0	0	1
Echinococcosis hep	1	0	2	0	1	4

Обољење	Инц/100 000 по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Trichinellosis	0	0	0	0	8,57	0,50
Leptospirosis	0,77	0	0	0	0	0,50
Tetanus alius	0	3,90	0	0	0	0,50
Echinococcosis hep.	0,77	0	10,51	0	8,57	1,99

Трансмисивне заразне болести

Број оболелих од трансмисивних болести показује пораст, а последица је потпунијег пријављивања и бољих могућности дијагностике, највећим делом лајмске болести. У групи трансмисивних заразних болести регистровано је 20 случајева лајмске болести (табела бр. 15).

Табела бр. 15 - Кретање трансмисивних заразних болести у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000
2004.	3	1,44
2005.	2	0,96
2006.	5	2,49
2007.	13	6,47
2008.	20	9,96

Инциденција лајмске болести била је највиша у општини Зрењанин – 13,93 (табела бр. 16).

Табела бр. 16 - Учесталост Лајмске болести у Средњебанатском округу у 2008. години

Обољење	Број оболелих Инц/100 000 по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
M. Lyme	18	1	0	1	0	20
	13,93	3,9	0	6,54	0	9,96

Венеричне заразне болести

У групи венеричних заразних болести у 2008. години пријављено је 38 случајева гениталне хламидијазе, која је најбројније обољење из ове групе заразних болести. Потпунијој регистрацији оболелих допринео је прелазак на пријављивање путем збирних пријава заразних болести. Такође, регистрована су и два лица оболела од гонококне инфекције (табела бр. 17).

Табела бр. 17 - Кретање венеричних заразних болести у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. године

Година	Број оболелих	Инц/100 000
2004.	43	20,63
2005.	25	11,99
2006.	56	27,89
2007.	74	36,86
2008.	40	19,92

Оболели од гениталне хламидијазе регистровани су у општинама Зрењанин и Нови Бечеј (табела бр. 18).

Табела бр. 18 - Учесталост гениталне хламидијазе у Средњебанатском округу у 2008. години

Обољење	Број оболелих Инц/100 000 по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Infectio sex. Chlam.	33	4	0	0	0	37
	25,54	15,62	0	0	0	18,42

ИМУНОПРОФИЛАКСА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Антирабична заштита

У току 2008. године служби епидемиологије, Завода у Зрењанину, укупно се обратило 327 лица озлеђених од животиња. Од тог броја комплетан антирабични третман спроведен је код 43 особе, или код 13,15 % озлеђених. Највећи број озледа нанет је од стране паса непознатог власника (графикон 3; табела бр. 19).

Графикон бр. 3 - Озлеђени од животиња и вакцинисани против беснила у Средњебанатском округу у периоду 2004-2008. година

Највећи број озлеђених и антирабично третираних лица је са подручја општине Зрењанин (табела бр. 19).

Табела бр. 19 - Кретање броја озлеђених и вакцинисаних против беснила у Средњебанатском округу у 2008. години

	Општина				
	Зрењанин	Н. Бечеј	Житиште	Сечањ	Н. Црња
Бр. озлеђених	256	24	23	19	5
Бр. вакцинисаних	26	5	11	0	0

Обавезне систематске имунизације

Спровођење програма обавезних имунизација било је успешно. Постигнут је висок обухват обвезника на нивоу округа. Обухват испод препорученог нивоа у појединим општинама условљен је потешкоћама у правовременом обезбеђивању вакцина (табела бр. 20). Успешност у спровођењу Програма обавезних имунизација лица одређеног узраста огледа се и у броју регистрованих вакцина прељентабилних болести. Од свих болести које се могу превенирати вакцинацијом током 2008. године пријављен је један случај великог кашља, код детета узраста две године, као и један случај епидемијског паротитиса, код лица старости 23 године. Обе особе нису биле вакцинисане против болести од којих су оболеле.

Табела бр. 20 - Спровођење програма обавезних имунизација у Средњебанатском округу по општинама у 2008. години

Вакцина		Процент имунизованих обвезника по општинама					
		Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
ПОЛИО	вакц.	96,3	100	98,56	94,00	97,00	96,86
	рев. I	96,45	84,23	99,17	94,00	100	95,01
	рев. II	97,49	100	99,44	98,00	100	98,19
	рев. III	97,62	92,95	98,69	59,00	100	94,70
ДИ-ТЕ-ПЕР	вакц.	96,12	100	98,56	94,00	96,51	96,74
	рев.	95,93	84,23	99,17	94,00	100	94,66
ДИ-ТЕ	рев.	97,57	100	99,44	98,00	100	98,24
ДИ-ТЕ п. ад	рев.	97,54	92,95	98,69	97,00	100	97,21
ММР	вакц.	99,38	94,69	99,17	95,55	100	98,56
	рев. 7 год.	96,79	100	99,44	98,30	100	97,72
	рев. 12 г.	47,02	83,75	100	96,00	0	66,26
ТУБЕРКУЛ.	вакц.	98,44	97,95	98,51	98,00	100	92,53
ХЕПАТИТИС Б	вакц. 1г.	98,41	100	97,84	94,00	97,00	98,82
	вакц. 12г.	92,56	99,65	100	94,00	100	95,13
Хиб	вакц	99,56	98,67	98,56	94,00	97,00	99,07

VII ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Хроничне незаразне болести су водећи узроци морбидитета и морталитета. У складу са њиховим значајем и законском регулативом из ове области Центар за контролу и превенцију заразних болести формирао је три регистра у циљу праћења ових болести – Регистар за малигне болести, Регистар за акутни коронарни синдром и Регистар за шећерну болест.

АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ

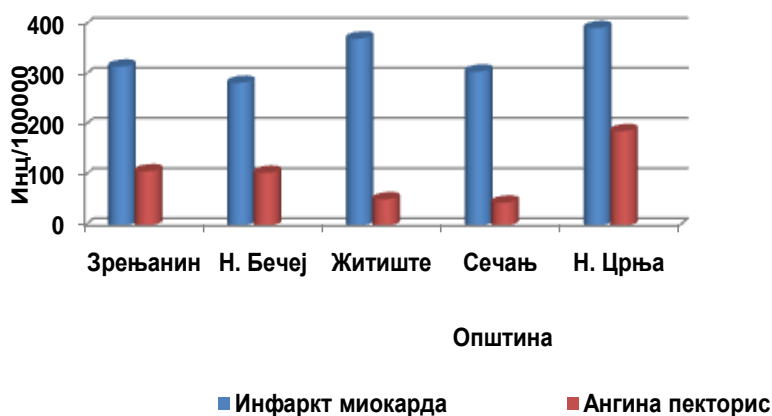
Током 2008. године регистровано је укупно 853 случаја акутног коронарног синдрома (инфаркт миокарда и нестабилна ангина пекторис). Највећи број пријављених случајева – 647 или 75,85 % чине особе оболеле од инфаркта миокарда (табела бр. 21).

Табела бр. 21 - Учесталост Акутног коронарног синдрома у Средњебанатском округу у 2008. години

Обољење	Број оболелих по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Инфаркт миокарда	410	73	71	47	46	647
Ангина пекторис	140	27	10	7	22	206
Укупно	550	100	81	54	68	853

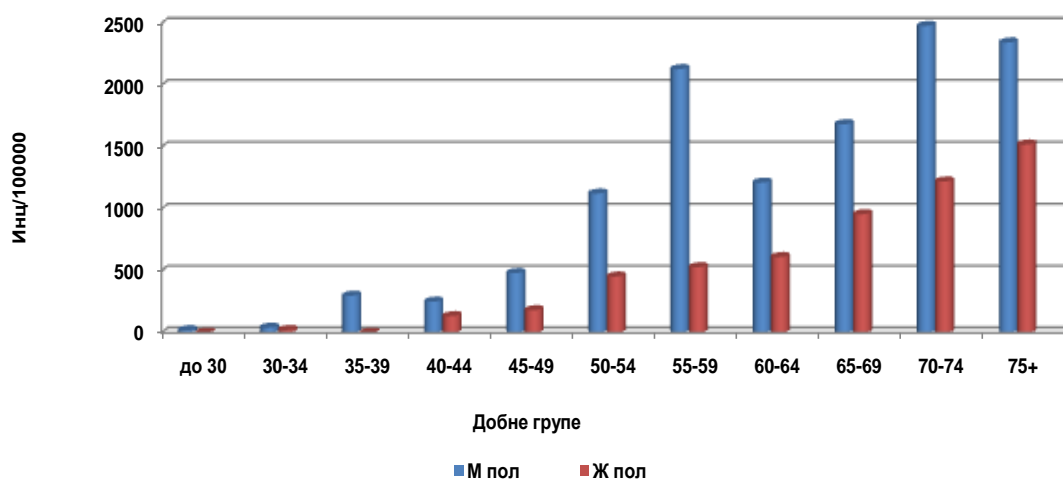
Инциденција инфаркта миокарда (Инц/100 000) кретала се од 394,38 у општини Нова Црња до 284,99 у општини Нови Бечеј. Највише вредности ангине пекторис регистроване су у општини Нова Црња – 188,61, а најниже у општини Нови Бечеј – 52,56 (графикон бр. 4).

Графикон бр. 4 - Инциденција Акутног коронарног синдрома у Средњебанатском округу у 2008. години

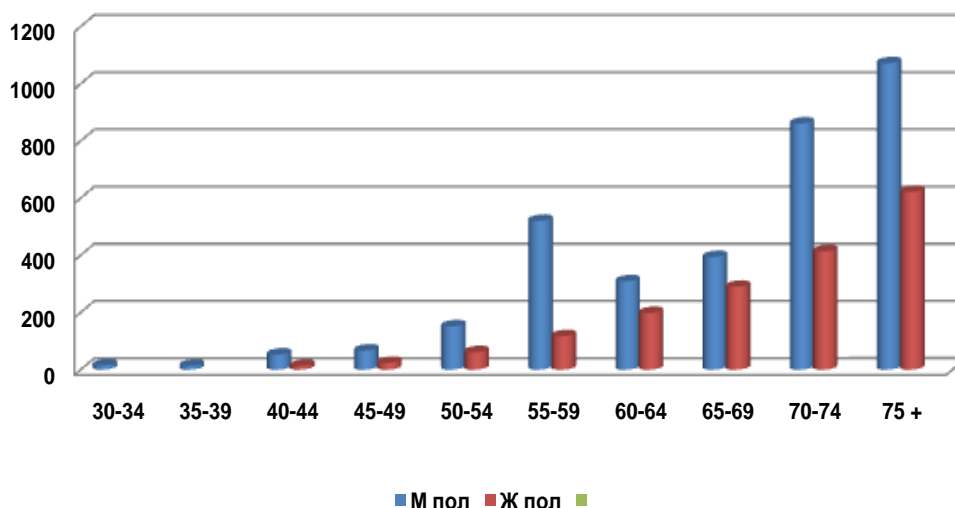
Од укупног броја пријављених 535 или 62,72 % представљају особе мушког пола. Број оболелих расте са узрастом, а максималне вредности инциденције за мушки пол су од 70 - 74 године живота. Инциденција код особа женског пола нижа је у свим добним групама (графикон бр. 5).

Графикон бр. 5 - Узрастно-специфичне стопе инциденције Акутног коронарног синдрома у Средњебанатском округу у 2008. години

Од укупно 293 умрле особа од акутног коронарног синдрома 170 (58,02 %) су мушког пола. Морталитет мушкараца виши је од морталитета жена у свим добним групама (графикон бр. 6).

Графикон бр. 6 - Узрастно-специфичне стопе морталитета Акутног коронарног синдрома у Средњебанатском округу у 2008. години

ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ

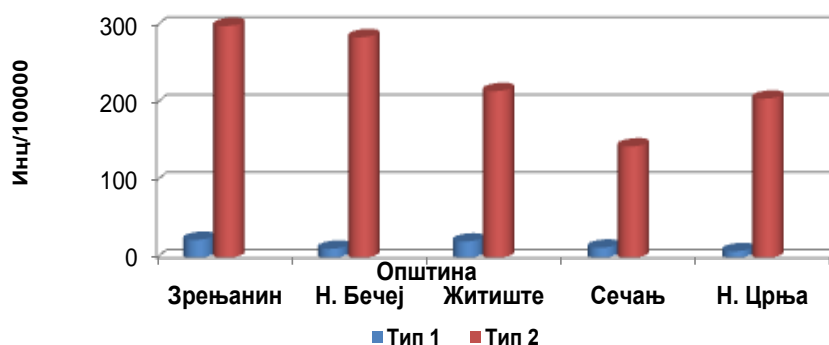
У току 2008. године пријављено је укупно 587 новооболелих особа од шећерне болести. Особе оболеле од типа 2 шећерне болести са укупно 547 или 93,19 % чине већину оболелих (табела бр. 22).

Табела бр. 22 - Учесталост шећерне болести синдрома у Средњебанатском округу у 2008. години

Шећерна болест	Број оболелих по општинама					
	Зрењанин	Н.Бечеј	Житиште	Сечањ	Н.Црња	Округ
Тип 1	30	3	4	2	1	40
Тип 2	387	73	41	22	24	547
Укупно	417	76	45	24	25	587

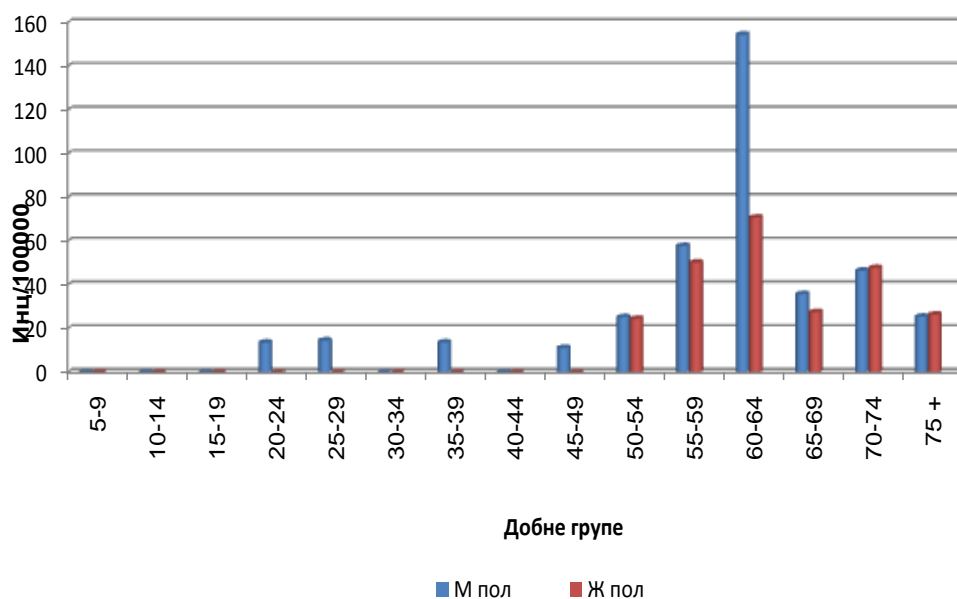
Највеће вредности инциденције (Инц/100 000) регистроване су у општини Зрењанин – 299,57 за тип 2, односно – 23,22 за тип 1 (графикон бр. 7).

Графикон бр. 7 - Инциденција Шећерне болести у Средњебанатском округу у 2008. години

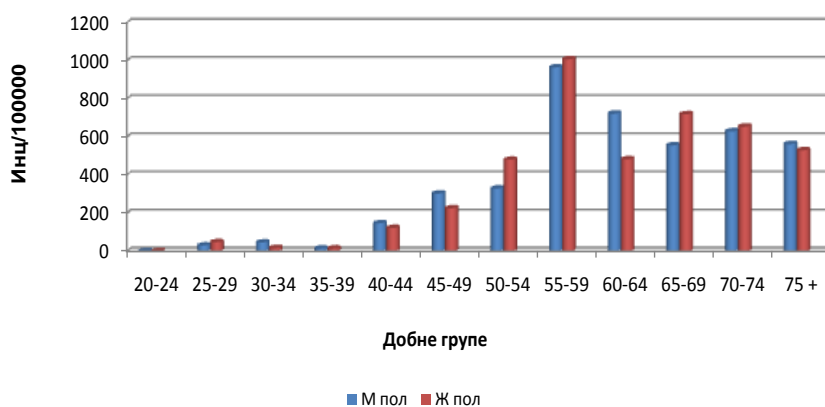
У погледу дистрибуције оболелих према полу постоје мале разлике у учесталости ове болести код мушког 48,21 % и женског пола 51,79 %. Учесталост шећерне болести тип 1 нешто је већа код особа мушког пола 57,5 % свих оболелих. Највећи број оболелих присутан је у узрасту до 60 - 64 године (графикон бр. 8).

Графикон бр. 8 - Узрастно-специфичне стопе инциденције Шећерне болести - тип 1 у Средњебанатском округу у 2008. години

Број оболелих од шећерне болести тип 2 расте са узрастом, уз максималне вредности у узрасту од 55 - 59 година, а особе женског пола са 55,17 % оболелих чине већину (графикон бр. 9).

Графикон бр. 9 - Узрастно-специфичне стопе инциденције Шећерне болести - тип 2 у Средњебанатском округу у 2008. години

МАЛИГНЕ НЕОПЛАЗМЕ У 2007. ГОДИНИ

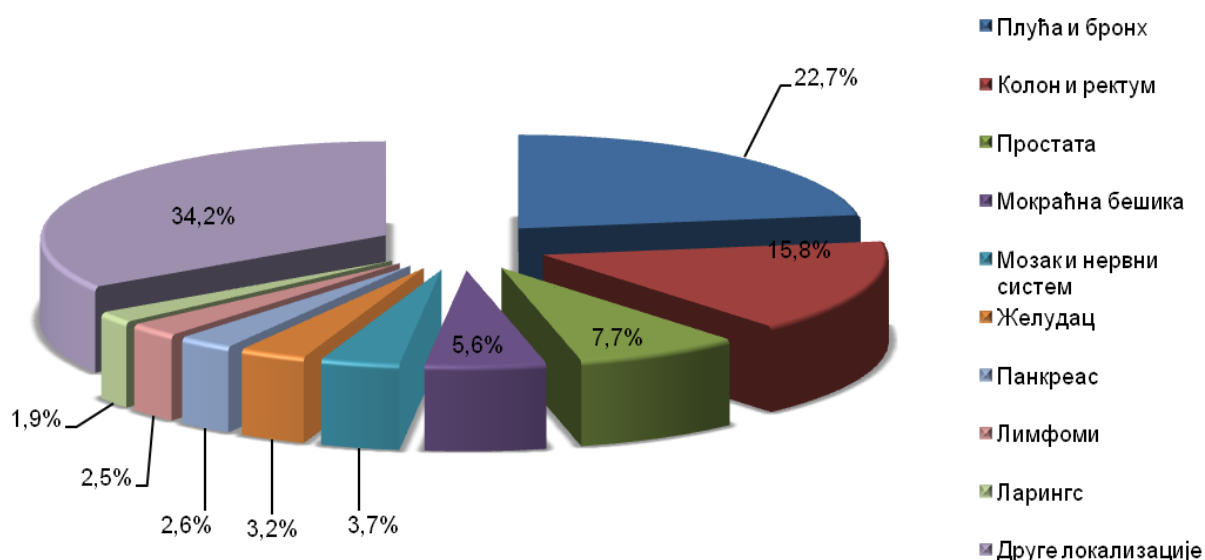
У 2007. години је од малигних неоплазми у Средњебанатском округу оболело 1034 особе. У мушкој популацији је регистровано 568 оболелих особа или 54,9%, а у женској популацији 464 оболелих особа или 45,1%.

Према подацима прикупљеним у Заводу за јавно здравље Зрењанин, на основу ДЕМ-2 листића, у 2007. години евидентирана је 581 особа умрла од малигних неоплазми, од чега 320 (55,1%) мушког и 261 (44,9%) женског пола.

1. МАЛИГНЕ НЕОПЛАЗМЕ КОД МУШКАРАЦА

1.1 Инциденција малигних неоплазми код мушкараца

Графикон бр. 1 - Водеће локализације у оболевању од малигних неоплазми код мушкараца, 2007. година

У структури оболелих од малигних неоплазми, код мушкараца, карцином плућа и бронха се налазе на првом месту са учешћем од 22,7%. Високо учешће у структури оболелих од малигних неоплазми имају карцином колоректума - 15,8% и простате - 7,7% (графикон.1).

Табела бр. 1 - Број новооболелих случајева од малигних неоплазми према водећим локализацијама и општинама, мушкарци, 2007. године

Примарна локализација	Средњебанатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Плућа и бронх	129	79	16	20	2	12
Колон и ректум	90	61	13	6	3	7
Простата	44	36	3	1	0	4
Мокраћна бешика	32	22	1	3	2	4
Мозак и нервни систем	21	14	5	0	1	1
Желудац	18	8	5	2	1	2
Панкреас	15	9	2	1	1	2
Лимфоми	14	8	2	3	0	1
Ларинкс	11	7	1	1	1	1
Друге локализације	194	140	16	16	9	13
Све локализације	568	384	64	53	20	47
Све локалитације без коже	479	314	57	47	17	44

У структури оболелих од малигних неоплазми код мушкараца у Средњебанатском округу, као и по општинама, предњачи карцином плућа и бронха.

Табела бр. 2 - Стопе инциденције од малигних неоплазми на 100.000 становника према водећим локализацијама и општинама, мушкарци, 2007. година

Примарна локализација	Средњебанатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Плућа и бронх	132,4	126,8	127,5	215,0	26,1	210,3
Колон и ректум	92,4	97,9	103,6	64,6	39,2	122,7
Простата	45,2	57,8	23,9	10,8	0	70,1
Мокраћна бешика	32,9	35,3	8,0	32,3	26,1	70,1
Мозак и нервни систем	21,6	22,5	39,8	0	13,1	17,5
Желудац	18,5	12,8	39,8	21,5	13,1	35,1
Панкреас	15,4	14,5	15,9	10,8	13,1	35,1
Лимфоми	14,4	12,8	16,0	32,3	0	17,5
Ларинкс	11,3	11,2	8,0	10,8	13,1	17,5
Друге локализације	199,1	225,0	127,4	171,8	117,3	227,8
Све локализације	583,2	616,6	509,9	569,9	261,1	823,7
Све локалитације без коже	491,8	504,2	454,1	505,3	222,0	771,1

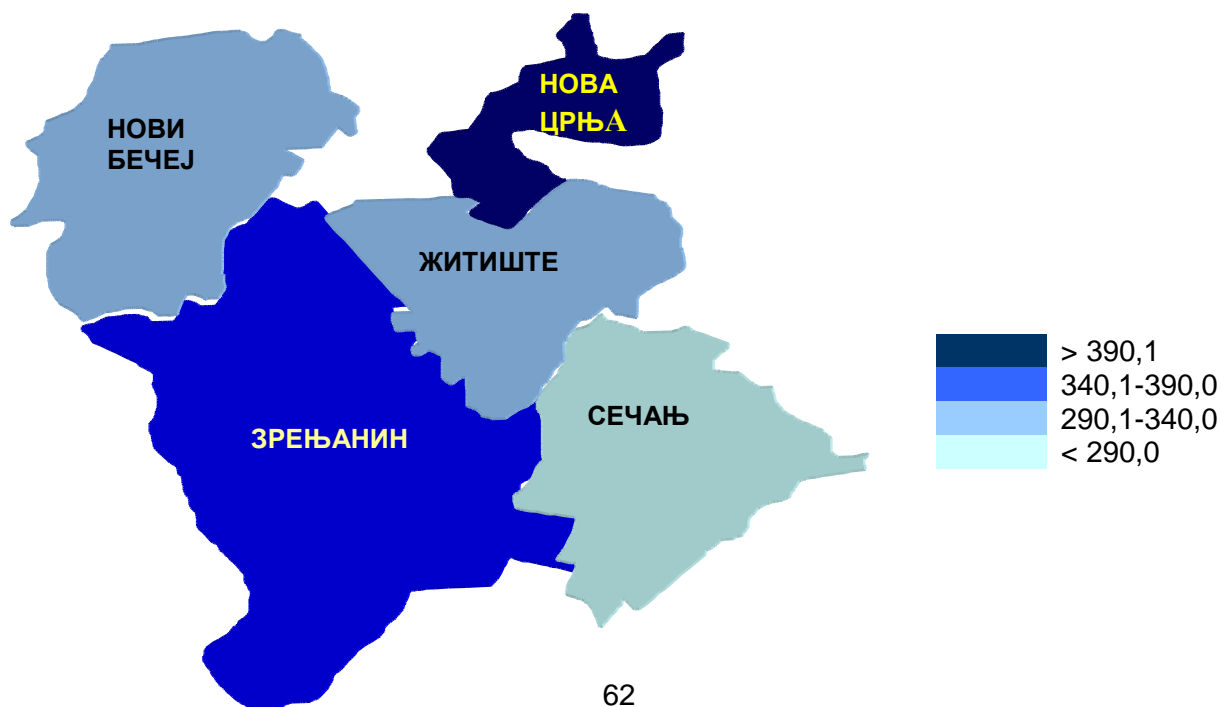
Стопа инциденције малигних неоплазми код мушкараца износи 583,2 оболелих мушкараца на 100.000, а највише вредности инциденције региструју се у општини Нова Црња, а најниже у општини Сечањ (табела 2.).

Табела бр. 3 - Стандардизоване стопе инциденције од малигних неоплазми на 100.000 становника према водећим локализацијама и општинама, мушкарци, 2007. година

Примарна локализација	Средњебанатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Плућа и бронх	79,7	76,9	7,3	123,9	13,2	139,3
Колон и ректум	58,3	63,9	60,3	46,6	22,4	68,3
Простата	25,5	32,1	18,3	5,4	0	45,3
Мокраћна бешика	17,8	19,4	4,6	11,6	15,1	37,1
Мозак и нервни систем	16,0	15,8	35,4	0	4,5	16,1
Желудац	9,3	6,9	20,6	8,6	5,3	17,2
Панкреас	9,9	9,2	8,4	8,5	5,3	31,2
Лимфоми	11,0	8,6	10,9	36,3	0	6,3
Ларинкс	6,8	6,8	4,6	8,5	5,3	9,8
Друге локализације	121,9	139,1	149,0	89,7	80,8	227,8
Све локализације	356,2	378,7	319,4	339,1	151,9	503,7
Све локалитације без коже	304,8	314,3	285,8	307,3	125,3	481,5

Стандардизована стопа инциденције од малигних неоплазми код мушкараца износи 356,2 оболелих мушкараца на 100.000, и као код стопе инциденције и овде се највише вредности региструју се у општини Нова Црња, а најниже у општини Сечањ (табела 3. картограм 1.).

Картограм бр. 1- Све локализације (C00-C97), Средњебанатски округ, мушкарци, 2007. Стандардизоване стопе инциденције

Графикон бр. 2 - Узрасно-специфичне стопе инциденције од малигних неоплазми код мушкараца свих локализација на 100.000, 2007. година

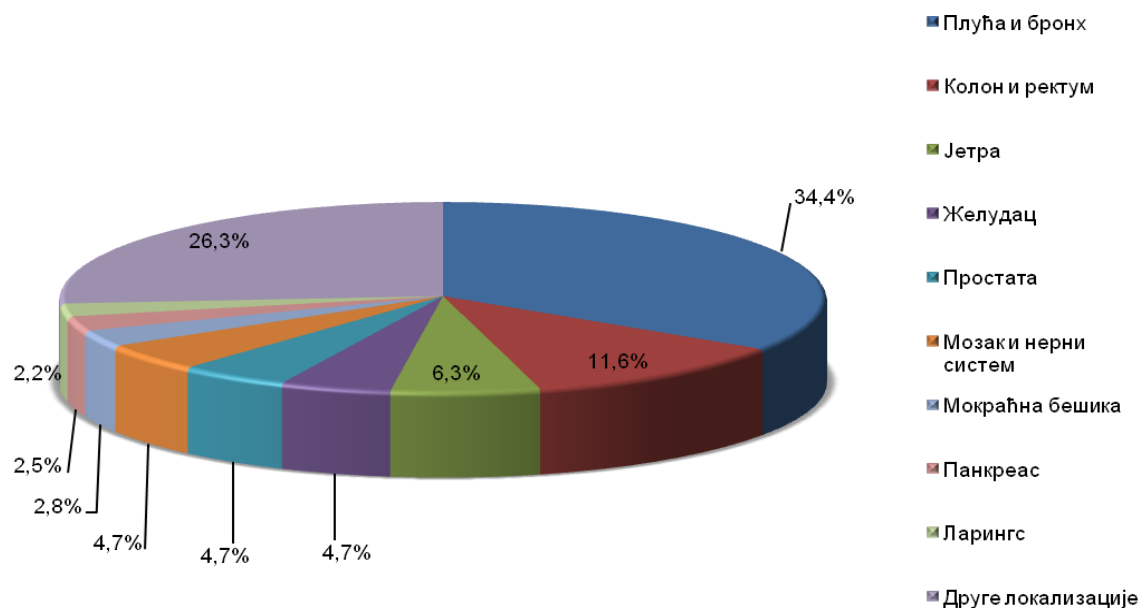

У Средњебанатском округу се не региструју оболели мушкарци од малигних неоплазми у добним групама од 0 - 4 и 15 - 19 година живота. Највише вредности узрасно специфичне стопе инциденције од малигних неоплазми код мушкараца региструју у добној групи од 70 - 74 година живота (2394,0/100 000) (графикон бр. 2).

1.2 Морталитет малигних неоплазми код мушкараца

У структури умрлих од малигних неоплазми по локализацији код мушкараца карцином плућа и бронха се налази на првом месту са учешћем од 34,4%. Високо учешће у структури умрлих од малигних неоплазми имају карцином колоректума 11,6% и јетре-6,3% (графикон.3).

Графикон бр. 3 - Водеће локализације у умирању од малигних неоплазми код мушкараца, 2007. година

Табела бр. 4 - Број умрлих случајева од малигних неоплазми према водећим локализацијама и општинама, мушкарци, 2007. година

Примарна локализација	Средње-банатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Плућа и бронх	110	54	18	16	5	17
Колон и ректум	37	24	4	5	1	3
Јетра	20	14	1	3	2	0
Желудац	15	10	1	2	0	2
Простата	15	11	0	2	2	0
Мозак и нервни систем	15	10	3	0	1	1
Мокраћна бешика	9	4	0	2	2	1
Панкреас	8	7	1	0	0	0
Ларинкс	7	3	2	0	0	2
Друге локализације	84	56	9	6	7	6
Све локализације	320	193	39	36	20	32
Све локализације без коже	315	191	39	34	20	31

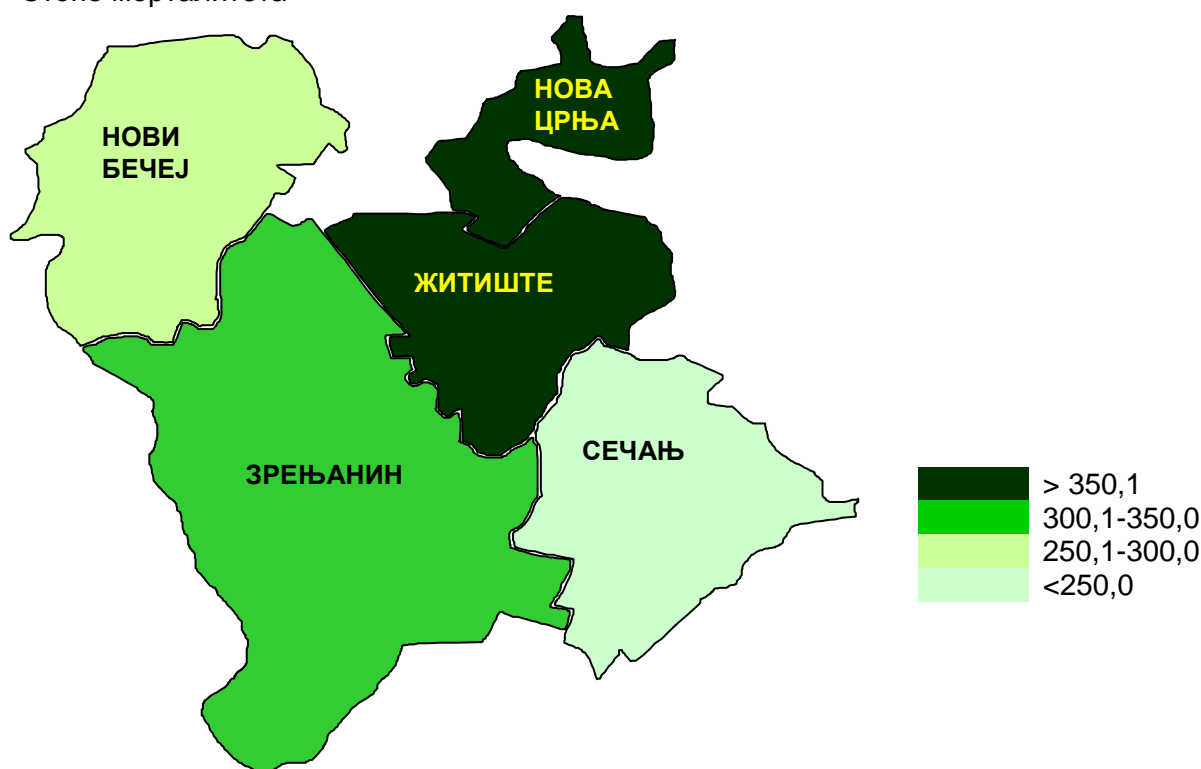
У структури умрлих од малигних неоплазми код мушкараца у Средњебанатском округу, као и по општинама, предњачи карцином плућа и бронха.

Табела бр. 5 - Стопе морталитета од малигних неоплазми на 100.000 становника према водећим локализацијама и општинама, мушкарци, 2007. година

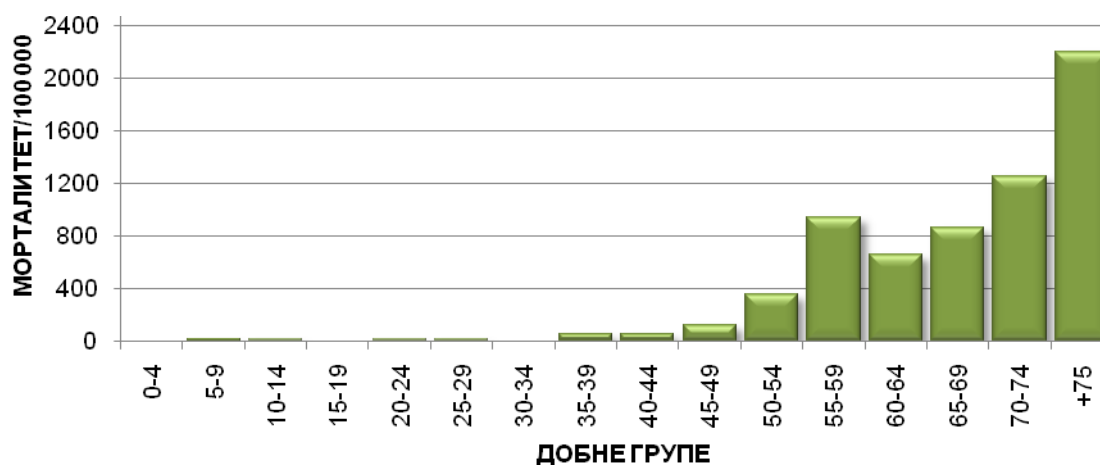
Примарна локализација	Средњебанатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Плућа и бронх	108,8	84,7	136,9	161,1	61,9	275,1
Колон и ректум	36,6	37,6	30,4	50,4	12,4	48,5
Желудац	19,8	21,9	7,6	30,2	24,8	0
Простата	14,8	15,7	7,6	20,2	0	32,4
Ларинкс	14,8	17,2	0	20,2	24,8	0
Јетра	14,8	15,7	22,9	0	12,4	16,2
Панкреас	8,9	6,3	0	20,2	24,8	16,2
Мокраћна бешика	7,9	10,8	7,6	0	0	0
Мозак и нервни систем	6,9	4,7	15,2	0	0	32,4
Друге локализације	83,1	87,8	68,4	60,4	86,7	97,1
Све локализације	316,5	302,5	296,7	362,6	247,8	517,8
Све локализације без коже	311,5	299,4	296,7	342,5	247,8	501,6

Стопа морталитета од малигних неоплазми код мушкараца у Средњебанатском округу износи 316,5 умрлих мушкараца на 100.000, док се више вредности стопе морталитета региструју у општини Нова Црња и Житиште, а најниже у општини Сечањ (табела 5. картограм 2.).

Картограм бр. 2 - Све локализације (C00-C97), Средњебантски округ, мушкарци, 2007.
Стопе морталитета

Графикон бр. 4 - Узрасно-специфичне стопе морталитета од малигних неоплазми код мушкараца свих локализација на 100.000

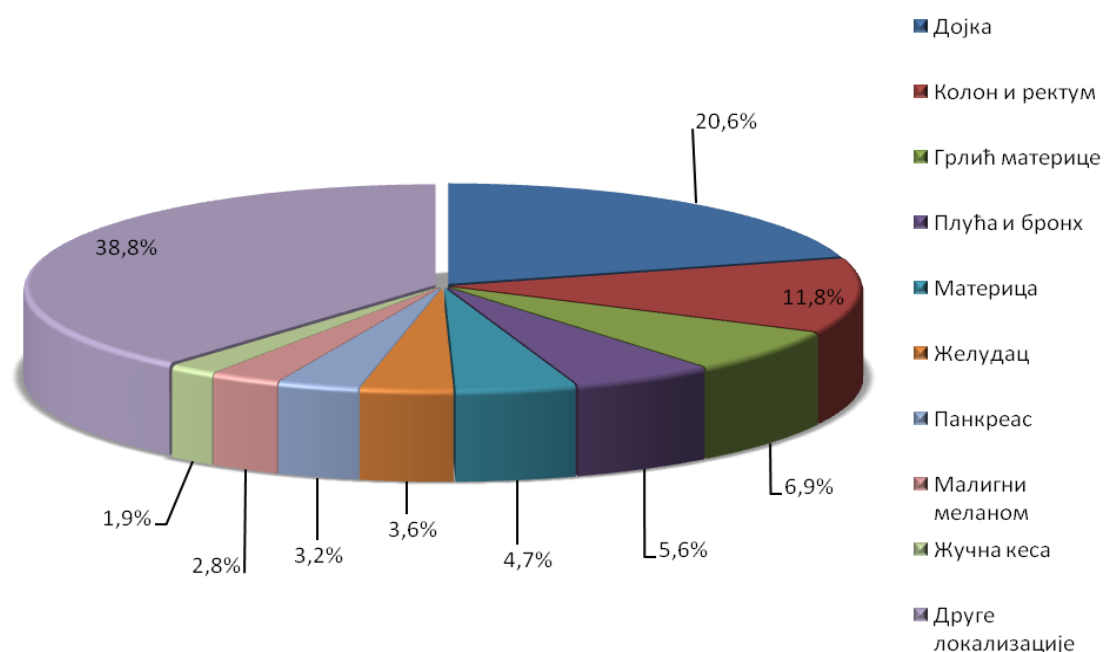
Умрли мушкарци од малигних неоплазми у Средњебантском округу не региструју се у добним група од 0-4, 15-19 и 30-34 године. Највише вредности узрасно специфичне стопе морталитета од малигних неоплазми код мушкараца региструју у добној групи од 75+ година (2202,04/100 000) (графикон бр. 4).

2. МАЛИГНЕ НЕОПЛАЗМЕ КОД ЖЕНА

2.1. Инциденција малигних неоплазми код жена

У структури оболелих од малигних неоплазми према локализацији код жена у Средњебанатског округу карцином дојке се налази на првом месту са учешћем од 20,6%. Високо учешће у структури оболелих од малигних неоплазми имају карциноми колоректума - 11,8%, као и грлића материце - 6,9%(графикон 5).

Графикон бр. 5 - Водеће локализације у оболевању од малигних неоплазми код жена, 2007. година

Табела бр. 6 - Број новооболелих случајева од малигних неоплазми према водећим локализацијама и општинама, жене, 2007. година

Примарна локализација	Средњебанатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Дојка	96	74	9	8	3	2
Колон и ректум	55	40	3	2	5	5
Грлић материце	32	22	3	3	1	3
Плућа и бронх	26	16	5	4	0	1
Материца	22	13	3	6	0	0
Желудац	17	9	5	1	2	0
Панкреас	15	11	3	0	1	0
Малигни меланом	13	8	0	1	2	2
Жучна кеса	9	6	3	0	0	0
Друге локализације	181	129	14	11	14	13
Све локализације	466	328	48	36	28	26
Све локалитације без коже	371	258	43	30	20	20

У структури оболелих од малигних неоплазми код жена у Средњебанатском округу, као и по општинама, предњачи карцином дојке.

Табела бр. 7 - Стопе инциденције од малигних неоплазми на 100.000 становника према водећим локализацијама и општинама, жене, 2007. година

Примарна локализација	Средњебанатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Дојка	93,7	111,8	69,1	82,5	39,1	33,9
Колон и ректум	53,6	60,4	10,6	20,6	65,2	84,8
Грлић материце	31,2	33,3	23,0	30,9	13,0	50,9
Плућа и бронх	25,4	24,2	38,4	41,2	0	17,0
Материца	21,5	19,6	23,0	61,9	0	0
Желудац	16,6	13,6	38,4	10,3	26,1	0
Панкреас	14,6	16,6	23,0	0	13,0	0
Малигни меланом	12,7	12,1	0	10,3	26,1	33,9
Жучна кеса	8,8	9,1	23,0	0	0	0
Друге локализације	176,7	195,1	119,9	113,4	182,3	220,3
Све локализације	454,8	495,8	368,4	371,1	364,8	440,8
Све локалитације без коже	362,2	390,0	330,0	309,3	260,0	339,1

Стопа инциденције од малигних неоплазми код жена износи 454,8 оболелих жена на 100.000, а највиша вредност инциденције региструје се у општини Зрењанин, а најнижа у општини Сечањ (табела 7.).

Табела бр. 8 - Стандардизоване стопе инциденције од малигних неоплазми на 100.000 становника према водећим локализацијама и општинама, жене, 2007. година

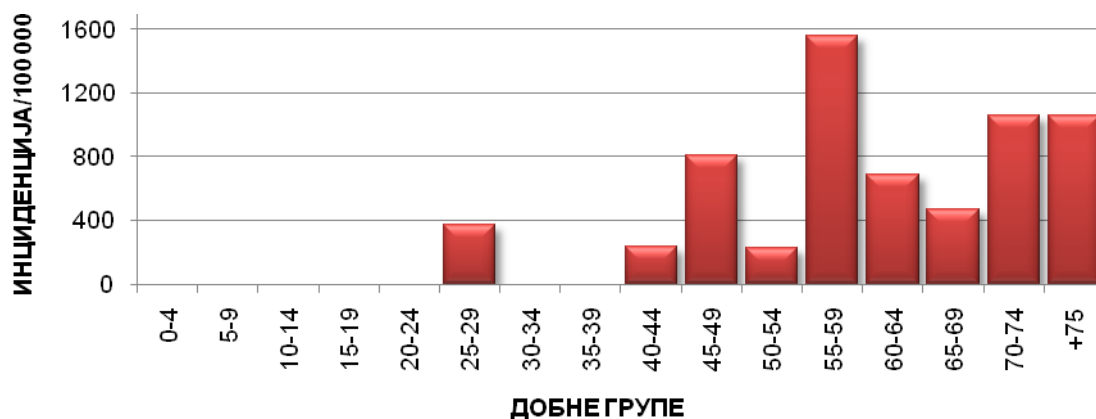
Примарна локализација	Средњебантски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Дојка	56,2	68,1	34,4	43,7	25,7	19,7
Колон и ректум	26,2	29,0	10,6	6,4	34,3	66,6
Грлић материце	22,4	24,0	15,9	30,0	3,8	35,2
Плућа и бронх	13,0	12,5	20,9	23,3	0	3,5
Материца	12,7	11,9	10,6	36,0	0	0
Желудац	8,1	6,6	17,2	6,3	14,7	0
Панкреас	6,7	8,2	9,3	0	2,6	0
Малигни меланом	7,1	5,5	0	7,8	16,7	32,4
Жучна кеса	3,3	3,4	10,1	0	0	0
Друге локализације	88,2	100,3	51,1	48,5	99,2	93,3
Све локализације	243,9	269,5	180,1	202,0	197,0	250,7
Све локалитације без коже	202,7	223,3	165,0	169,1	136,2	207,1

Стандардизована стопа инциденције од малигних неоплазми код жена износи 243,9 оболелих жена на 100.000, и као код стопе инциденције и овде се највиша вредност региструје се у општини Зрењанин, а најнижа у општини Нови Бечеј (табела 3. картограм 1.).

Картограм бр 3 - Све локализације (C00-C97), Средњебантски округ, жене, 2007.
Стандардизоване стопе инциденције

Графикон бр. 6 - Узрасно-специфичне стопе инциденције од малигних неоплазми код жена, свих локализација на 100.000

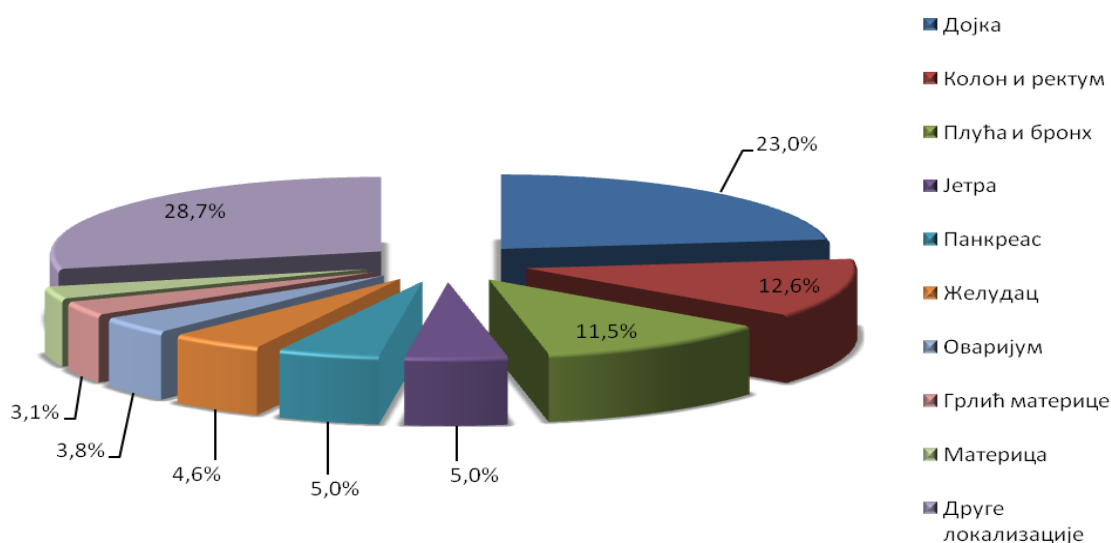

У Средњебантском округу се не региструју жене оболеле од малигних неоплазми млађе од 24 године живота, као и у добним групама од 30-39 година живота. Највише вредности узрасно специфичне стопе инциденције малигних неоплазми код жена региструју у добној групи од 55-59 година (1560,0/100 000) (графикон бр. 6).

2.2. Морталитет малигних неоплазми код жена

У структури умрлих од малигних неоплазми код жена се карцином дојке налази на првом месту са учешћем од 23,0%. Високо учешће у структури умрлих од малигних неоплазми имају карцином колоректума-12,6%, као и плућа и бронха-11,5% (графикон.7).

Графикон бр. 7 - Водеће локализације у умирању од малигних неоплазми код жена, 2007. година

Табела бр. 9 - Број умрлих случајева од малигних неоплазми према водећим локализацијама и општинама, жене, 2007. година

Примарна локализација	Средњебантски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Дојка	60	40	8	8	3	1
Колон и ректум	33	16	7	3	4	3
Плућа и бронх	30	19	3	5	1	2
Јетра	13	7	0	3	2	1
Панкреас	13	10	1	0	2	0
Желудац	12	6	2	1	1	2
Оваријум	10	3	1	2	2	2
Грлић Материце	8	3	1	3	1	0
Материца	7	5	0	1	0	1
Друге локализације	75	43	11	10	9	2
Све локализације	261	152	34	36	25	14
Све локалитације без коже	257	150	34	35	25	13

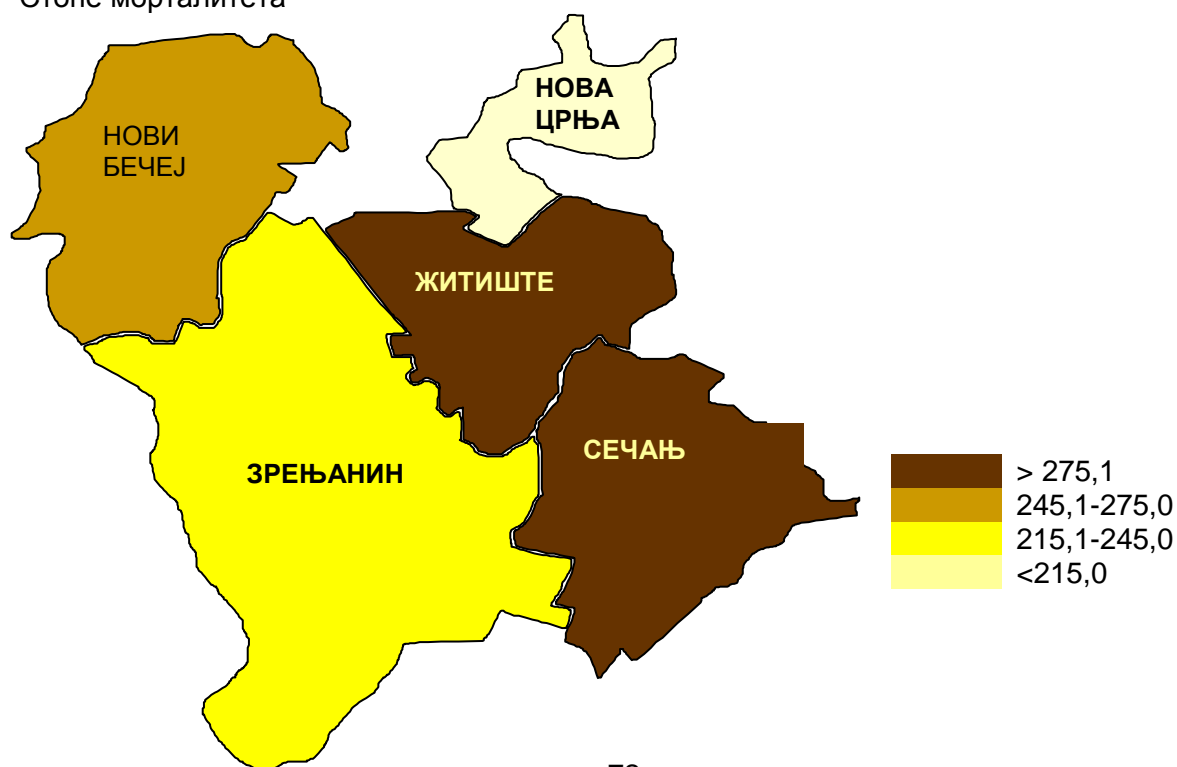
У структури умрлих жена од малигних неоплазми у Средњебанатском округу, као и по општинама, предњачи карцином дојке.

Табела бр. 10 - Стопе морталитета од малигних неоплазми на 100.000 становника према водећим локализацијама и општинама, жене, 2007. година

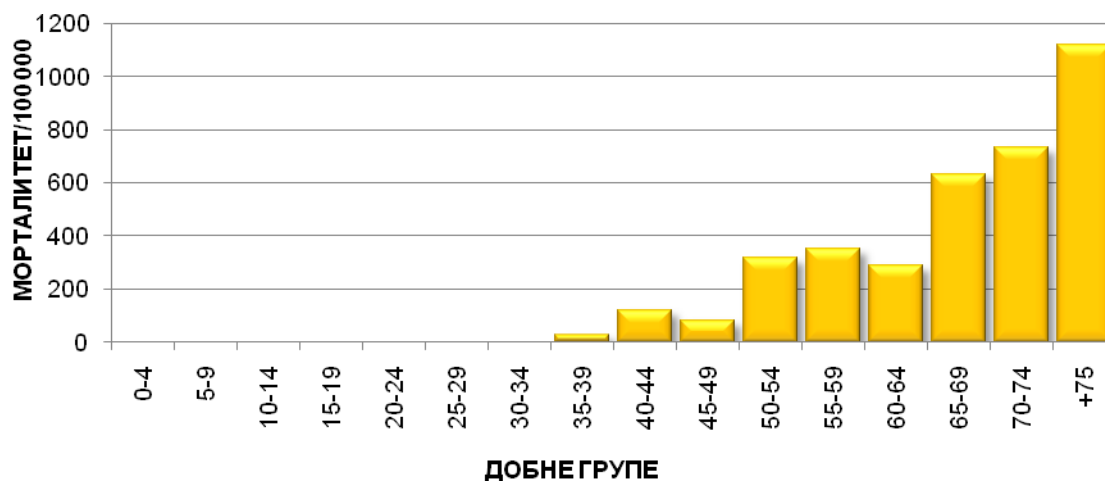
Примарна локализација	Средњебанатски округ	Општине округа				
		Зрењанин	Нови Бечеј	Житиште	Сечањ	Нова Црња
Дојка	55,9	58,6	58,1	76,4	36,1	15,3
Колон и ректум	30,7	23,4	50,8	28,6	48,1	46,0
Плућа и бронх	27,9	27,8	21,7	47,5	12,0	30,6
Грлић материце	12,1	10,2	0	28,6	24,1	15,3
Оваријум	12,1	14,6	7,3	0	24,1	0
Панкреас	11,2	8,8	14,5	9,5	12,0	30,6
Јетра	9,3	4,4	7,3	19,1	24,1	30,6
Материца	7,4	4,4	7,3	28,6	12,0	0
Желудац	6,5	7,3	0	9,5	0	15,3
Друге локализације	69,9	63,00	79,8	95,5	10,3	30,6
Све локализације	243,8	222,7	246,7	343,8	300,9	214,5
Све локалитације без коже	239,4	219,7	246,7	334,3	300,9	199,2

Стопа морталитета од малигних неоплазми код жена у Средњебанатском округу износи 243,8 оболелих жена на 100.000, а највише вредности морталитета региструју се у општини Житиште, а најниже у општини Нова Црња (табела 10, картограм 4.).

Картограм бр. 4 - Све локализације (C00 - C97), Средњебанатски округ, жене, 2007. Стопе морталитета

Графикон бр. 8 - Узрасно-специфичне стопе морталитета од малигних тумора код жена свих локализација на 100.000

Жене умрле од малигних неоплазми у Средњебантском округу региструју се добним групама од 35-39 година живота. Највише вредности узрасно специфичне стопе морталитета код жена региструју у добној групи од 75+ година (1121,26/100 000) (графикон 8.).

VII ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ НАМИРНИЦА И ПРЕДМЕТА ОПШТЕ УПОТРЕБЕ

Право на здравствено безбедну храну је једно од основних људских права. Људи имају право да очекују да храна коју користе буде здравствено безбедна и прикладна за људску употребу. Болести преносиве храном настају као последица уноса намирница које су загађене микроорганизмима и њиховим токсинима, штетним хемијским састојцима, природним токсичним супстанцама и радионуклидима. До сада је описано више од 250 болести преносивих храном, од тога у две трећине узрочници су бактерије. Подаци развијених земаља показују да економски развој сам по себи није довољан предуслов који може да превенира развој болести које настају као последица микробиолошке контаминације хране.

Болести које се преносе храном све су чешћи узрок морбидитета у свим земљама, а списак потенцијалних патогених микроорганизама све је дужи.

Центар за хигијену и хуману екологију Завода за јавно здравље Зрењанин вршио је у 2008. години контролу здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе са територије Средњебанатског округа, делом самостално и делом у сарадњи са Покрајинском санитарном инспекцијом. У склопу превентивне делатности Завод самостално врши узорковање и лабораторијску анализу према захтевима односно потписаним уговорима са власницима предузећа која се баве производњом и прометом намирница и предмета опште употребе.

Контрола здравствене исправности намирница и предмета опште употребе у производњи и промету регулисани су одговарајућим Законима и Правилницима.

Законом о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе, Сл. лист СФРЈ 53/91, сл. Лист СРЈ бр. 24/94, 28/96 и 37/2002;

Законом о здравственом надзору над животним намирницама и предметима опште употребе, Сл. гласник РС бр. 48/77, 55/78, 58/88, 29/88;

Законом о заштити становништва од заразних болести, Сл. гласник РС бр. 125/2004

Законом о санитарном надзору, Сл. гласник бр 125/2004;

Правилником о микробиолошкој исправности намирница у промету, Сл. Лист СРЈ 26/93,

Правилником о условима у погледу здравствене исправности предмета опште употребе који се могу стављати у промет, Сл. Лист СФРЈ 26/83 и

Правилницима о квалитету одређених група намирница.

ЦИЉ НАДЗОРА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА И ПРЕДМЕТА ОПШТЕ УПОТРЕБЕ (ПОУ) је :

- да се оствари обим контроле према законској основи;
- да се утврде узроци неисправности намирница и ПОУ;
- да се препоруче мере за побољшање поступака у ланцу производње и промета намирница које нису здравствено исправне.

НАДЗОР НАД ЗДРАВСТВЕНОМ ИСПРАВНОШЋУ НАМИРНИЦА

Контрола над здравственом исправношћу намирница вршила се у оквиру:

систематске јавноздравствене контроле на основу Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе, Сл. лист СФРЈ 53/91, сл. Лист СРЈ бр. 24/94, 28/96 и 37/2002;

контроле према хигијенско-епидемиолошким индикацијама (Закон о заштити становништва од заразних болести, Сл. гласник РС бр. 125/2004)

лабораторијских анализа према захтевима односно потписаним уговорима са власницима предузећа која се баве производњом и прометом намирница и предмета опште употребе у циљу провере квалитета и исправности сировина и готових производа

МЕТОД РАДА

Узимање узорака врши се у складу са Упутством о контроли здравствене исправности намирница и предмета опште употребе и начину узимања узорака за вршење анализа и суперанализа (Сл. лист СФРЈ бр. 55/78).

Лабораторијска испитивања су у складу законски прописаним методама и препорукама из стручне литературе и одговарајућих SRPS стандарда.

Извештаји о испитивањима са мишљењем лекара специјалисте хигијене достављају се инспекцијском органу или власницима узорака.

Периодичне и годишње извештаје о обиму и резултатима контроле Завод доставља Институту за јавно здравље Србије «Др Милан Јовановић Батут» и Институту за јавно здравље Војводине Нови Сад.

Контролом обухваћене животне намирнице разврстане су у 22 групе Решењем о јединственим статистичким стандардима за годишњи извештај о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе (Сл. лист СФРЈ бр. 57/88).

У циљу систематске контроле годишње треба испитати најмање 15 узорака намирница и предмета опште употребе на 1000 становника (чл. 21 став 2 Закона о здравственој исправности намирница и предмета опште употребе Сл. ист СФРЈ 53/91) односно 13 узорака намирница и 2 узорка предмета опште употребе. Руководећи се захтевима наведеног Закона, а узимајући у обзир број становника у Средњебанатском округу (208 456 становника према попису из 2002. године) контролом је неопходно обухватити 3120 узорака годишње. У 2008. години испитано 91,09 % више узорака од препоруке Закона (Табела 1.)

Табела бр. 1. - Број испитиваних узорака намирница и предмета опште употребе у Средњебанатском округу у 2008. години

Препоручен број узорака према Закону 15/1000 становника	Број испитаних узорака	% испитаних узорака у односу на препоруку
3120	5962	191,09%

РЕЗУЛТАТИ

Завод за јавно здравље Зрењанин врши контролу здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе са територије Средњебанатског округа, који чине општине Зрењанин, Житиште, Нова Црња, Нови Бечеј и Сечањ.

У 2008. години на територији Средњебанатског округа обављена је контрола укупно 5962 узорака намирница и предмета опште употребе на здравствену исправност, од којих је код 540 (9,06%) утврђена неисправност. Од укупног броја узорака анализирано је 5538 узорака намирница и 424 узорака предмета опште употребе (ПОУ). Проценат микробиолошке неисправности намирница износио је 8,19%, а хемијска неисправност утврђена је у 14,83%. Проценат неисправности ПОУ износио је у погледу микробиолошке неисправности 0,32% а хемијске неисправности 2,61% (табеле 2. и 3).

Табела 2. - Резултати испитивања намирница према врсти прегледа у Средњебанатском округу у 2008.години

Микробиолошка исправност			Квалитет и хемијска исправност		
Број испитаних узорака	неисправни узорци		Број испитаних узорака	неисправни узорци	
	број	%		број	%
4297	352	8,19%	1241	184	14,83 %

Табела 3. - Резултати испитивања предмета опште употребе према врсти прегледа у Средњебанатском округу у 2008.години

Микробиолошка исправност			Квалитет и хемијска исправност		
Број испитаних узорака	неисправни узорци		Број испитаних узорака	неисправни узорци	
	број	%		број	%
309	1	0,32%	115	3	2,61 %

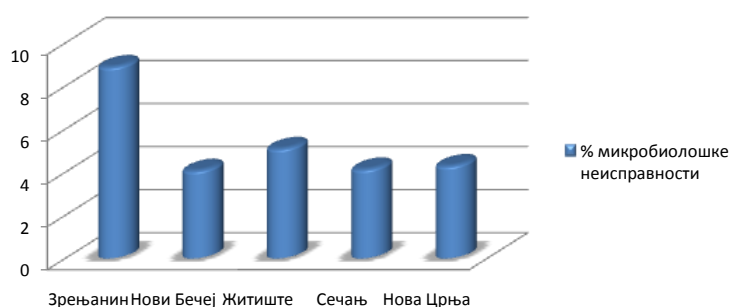
4.1. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА МИКРОБИОЛОШКЕ ИСПРАВНОСТИ

Укупан број узорака намирница и ПОУ прегледаних на микробиолошку исправност на територији Средњебанатског округа приказани су по општинама у табели 4. Проценат микробиолошке неисправности намирница и ПОУ на нивоу округа износио је 7,64%. На графикону 1. приказан је проценат неисправности по општинама. Узроци неисправности приказани су на табели 4.

Табела бр. 4. Број узорака намирница и ПОУ контролираних на микробиолошку исправност по општинама и број неисправних узорака због микробиолошке неисправности.

Општина	Укупан број узорака	Микробиолошка неисправност		Узроци неисправности		
		Број	%	Коагулаза позитиван стафилокок	Кваснице и плесни	Остало
Зрењанин	3424	300	8,87	13	191	112
Нови Бечеј	395	16	4,05	3	5	14
Житиште	335	17	5,07	0	11	8
Сечањ	267	11	4,11	1	3	9
Нова Црња	185	8	4,32	0	2	7
Округ	4606	352	7,64	16	212	150

Графикон бр. 1. Проценат микробиолошке неисправности намирница и ПОУ по општинама

4.1.1. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА МИКРОБИОЛОШКЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА

На територији Средњебанатског округа обављена је контрола 4297 узорака намирница на микробиолошку исправност. Највећи број узорака намирница, 2724, пореклом је из занатске производње, 1015 из промета и 558 узорака из индустријске производње. Највећи проценат микробиолошке неисправности утврђен је у узорцима намирница пореклом из индустријске производње – 22,94%. Доминантан узрок неисправности је присуство квасница и плесни у скрбовима пореклом из прехранбене индустрије. Проценат микробиолошке неисправности у намирницама из промета износио је 7,19% а из занатске производње 5,54%.

Од укупно 22 групе намирница разврстаних по саставу (према Решењу о јединствени статистичким стандардима, Сл. лист СФРЈ бр. 57/88), највише узорака анализирано је из групе :

Хлеб, тестенине и кекс: испитано је највише узорака - 1610, а микробиолошка неисправност утврђена је у 27 (1,68 %) узорка; Коагулаза позитиван стафилокок утврђен је у 7 (0,43%) узорка, а у 15 узорка утврђено је присуство квасница и плесни.

Готова јела: из ове групе испитано је 996 узорка, микробиолошка неисправност утврђена у 43 (5,7%) узорка; Коагулаза позитиван стафилокок утврђен је у 5 (0,5%) узорка

Сладолед: испитано је 224 узорка, микробиолошка неисправност је утврђена у 35 узорка (15,63%). Коагулаза позитиван стафилокок утврђен је у једном узорку, повећан број аеробних мезофилних бактерија у 28 узорка, а квасница и плесни у 8 узорка сладоледа;

Житарице, легуминозе и брашно: испитано је 94 узорка, микробиолошка неисправност утврђена је у 2 узорка (2,12%);

Колачи: од 78 узорка микробиолошка неисправност утврђена је у 14 узорка или 17,95%. Узроци микробиолошке неисправности колача су повећан број аеробних мезофилних бактерија

Производи од млека: испитано је 78 узорка, микробиолошка неисправност утврђена у 10 узорка (12,82%). Најчешћи узрок микробиолошке неисправности производа од млека је повећан број аеробних мезофилних бактерија. Коагулаза позитиван стафилокок утврђен је у 1 узорку (1,28%);

Поврће и производи од поврћа: испитано је 55 узорка, микробиолошка неисправност је утврђена у 6 узорка (10,91%);

Кафа, какао и чајеви: испитано је 72 узорка, у 5 (6,94%) узорка је утврђена микробиолошка неисправност због присуства квасница и плесни.

Воће и производи од воћа испитано је 46 узорка, није утврђена микробиолошка неисправност.

Дечја храна и дијететске намирнице: испитано је 42 узорка. Сви узорци су били микробиолошки исправни.

Производи од меса: испитано је 37 узорка, није утврђена микробиолошка неисправност.

Шећер, бомбоне, чоколаде и мед: испитано је 30 узорка. Није утврђена микробиолошка неисправност.

Безалкохолна пића: испитан је 32 узорак. У 4 (12,5%) узорка је утврђена микробиолошка неисправност односно повећан број аеробних мезофилних бактерија.

Месо: од 44 испитаних узорка у 6 (13,64 %) је утврђена микробиолошка неисправност. У 1 узорку меса (2,27%) утврђен је коагулаза позитиван стафилокок а у 5 узорка повећан број аеробних мезофилних бактерија.

Јаја и производи од јаја: испитано је 31 узорка, није утврђена микробиолошка неисправност.

Рибе, шкољке и ракови: Испитана су 22 узорка, у једном узорку утврђен је коагулаза позитиван стафилокок.

Преостале групе намирница (производи од рибе, адитиви и зачини, масти и уља и акохолна пића): узет је врло мали број узорка. У анализираним узорцима из наведених група није утврђена микробиолошка неисправност.

Најчешћи узрок микробиолошке неисправности намирница је неодговарајући налаз квасница и плесни, утврђених у 212 узорка (4,98%) што чини 60,23% укупне микробиолошке неисправности намирница .

Стафилококкус ауреус (*Staphylococcus aureus*), патогена бактерија, узрочник тровања храном, изолована је у укупно 16 (0,38%) испитаних узорка.

Остали узроци неисправности (повећан број аеробних мезофилних бактерија, налаз Ешерихије коли (*Escherichiae coli*) и липолитичних бактерија) утврђени су у 150 узорка (3,49%).

4.1.2. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА МИКРОБИОЛОШКЕ ИСПРАВНОСТИ ПРЕДМЕТА ОПШТЕ УПОТРЕБЕ

Контрола микробиолошке исправности предмета опште употребе (ПОУ) обављена је код 309 узорка. Решењем о јединственим статистичким стандардима за годишњи извештај о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе (Сл. лист СФРЈ бр. 57/88) ПОУ подељени су у две групе:

Средства за одржавање личне хигијене, негу и улепшавање лица и тела: испитано је 299 узорка, микробиолошка неисправност утврђена је у 1 узорку (0,33%).

Посуђе и прибор за једнократну употребу: испитано је 10 узорка. Сви узорци су показали микробиолошку исправност.

4.2. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА ХЕМИЈСКЕ ИСПРАВНОСТИ

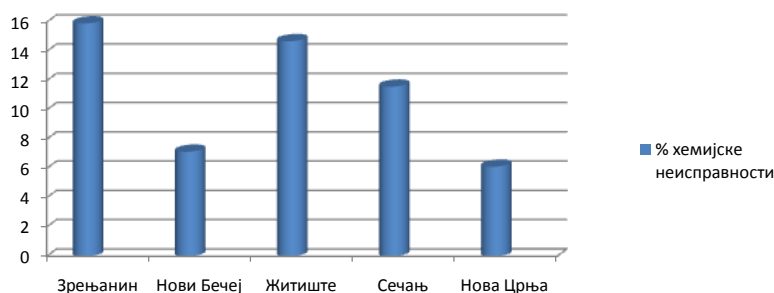
Укупан број узорка намирница и ПОУ прегледаних на хемијску исправност на територији Средњебанатског округа приказани су по општинама у табели 5.

Проценат хемијске неисправности намирница и ПОУ на нивоу округа износио је 27,22%. На графикону 2. приказан је проценат неисправности по општинама. Узроци неисправности приказани су у табели 5.

Табела бр. 5. Број узорка намирница и ПОУ контролисаних на хемијску исправност по општинама и број неисправних узорка због хемијске неисправности.

Општина	Укупан број узорка	Хемијска неисправност		Узроци неисправности			
		Број	%	Тешки метали	Састав	Органо-лептика	Остало
Зрењанин	905	144	15,91	3	119	16	1
Нови Бечеј	196	14	7,14	0	12	4	1
Житиште	68	10	14,7	0	9	4	0
Сечањ	138	16	11,59	0	13	4	0
Нова Црња	49	3	6,12	0	2	0	0
Укупно	1356	187	13,79	3	155	28	2

Графикон бр. 2. Проценат хемијске неисправности намирница и ПОУ по општинама

4.2.1. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА ХЕМИЈСКЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА

На територији Средњебанатског округа испитано је 1241 узорак на хемијску исправност намирница. Хемијска неисправност утврђена је у 184 узорка (14,83%). Највећи број узорака намирница пореклом је из занатске производње - 997 узорака, затим из промета 218 и из индустријске производње 26 узорака. Најчешћи узроци хемијске неисправности су неодговарајући састав и неодговарајућа органолептичка својства.

Од укупно 22 групе намирница разврстаних по саставу (према Решењу о јединствени статистичким стандардима, Сл. лист СФРЈ бр. 57/88), највише узорака анализирано је из групе :

Хлеб, тестенине и кекс: испитано је највише узорака - 668, а хемијска неисправност утврђена је у 106 узорака (15,87%). Неодговарајући састав утврђен је у 94 узорка у 12 узорака органолептички налаз је неодговарајући.

Готова јела: из ове групе испитано је 144 узорка, хемијска неисправност није утврђена.

Житарице, легуминозе и брашно: испитано је 92 узорка, хемијска неисправност утврђена је у 38 узорака (41,3%). Неодговарајући састав утврђен је у 37 узорака (40,22%)

Поврће и производи од поврћа: испитано је 30 узорака, хемијска неисправност утврђена је у 2 узорка (6,67%).

Безалкохолна пића испитана су у 23 узорка. Хемијска неисправност није утврђена.

Воће и производи од воћа испитани су у 26 узорака. Хемијска неисправност није утврђена.

Дечја храна и дијететске намирнице испитане су у 17 узорака. Хемијска неисправност није утврђена.

Кафа: на хемијску исправност испитан је 26 узорак. Хемијска неисправност утврђена је у 6 узорака (23%).

Сладолед: на хемијску исправност испитан је 49 узорак. Хемијска неисправност утврђена је у 4 узорка (8,16%).

Производи од меса: испитано је 27 узорака, у 5 (18,52 %) је утврђена хемијска неисправност (најчешће неодговарајући органолептички налаз).

Алкохолна пића: испитано је 5 узорака, хемијска неисправност утврђена у 2 узорка (40%).

Колачи: на хемијску исправност испитано је 12 узорка. Хемијска неисправност утврђена је у 2 узорка (16,66%).

Из преосталих група намирница (млеко, месо, рибе, шкољке и ракови и производи од рибе) узет је врло мали број узорка а из групе: јаја и групе: масти и уља нису узети узорци за испитивање хемијске исправности.

Најчешћи узрок хемијске неисправности намирница су неодговарајући састав и неодговарајући органолептички налаз. На присуство тешких метала испитано је 63 узорка. Утврђене вредности олова, арсена и живе нису прелазиле Правилником дозвољене вредности. У два узорка колача утврђене су вредности кадмијума веће од вредности прописаних правилником а у два узорка (вина) утврђене су вредности гвожђа веће од вредности прописаних правилником.

На присуство антибиотика испитан је 86 узорка намирница. Није утврђено присуство антибиотика.

Када су у питању хемијска испитивања намирница у највећем броју намирница испитивана су органолептичка својства и састав.

4.2.2. РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА ХЕМИЈСКЕ ИСПРАВНОСТИ ПРЕДМЕТА ОПШТЕ УПОТРЕБЕ

Контрола хемијске исправности предмета опште употребе (ПОУ) обављена је у 107 узорка. Решењем о јединственим статистичким стандардима за годишњи извештај о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе (Сл. лист СФРЈ бр. 57/88) ПОУ подељени су у групе:

Средства за одржавање личне хигијене, негу и улепшавање лица и тела и амбалажа за та средства: испитано је 34 узорка, хемијска неисправност утврђена је у 2 узорка.

Посуђе и прибор за животне намирнице: испитано је 15 узорка. Хемијска неисправност утврђена је у 1 узорку.

Дечје играчке: испитано је 19 узорка. Хемијска неисправност утврђена је у 5 узорка.

Средства за одржавање чистоће у домаћинству: испитано је 22 узорка. Сви узорци су показали хемијску исправност.

Дуван, дуванске прерађевине: испитано је 11 узорка. Хемијска неисправност није утврђена.

Амбалажа за животне намирнице: испитано је 14 узорка. Хемијска неисправност утврђена је у једном узорку.

На присуство тешких метала анализирано је 67 узорка ПОУ. Повећано присуство тешких метала утврђено је у 1 узорку (повећано олово).

IX КВАЛИТЕТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ

Вода за пиће која служи за јавно снабдевање становништва или за производњу животних намирница намењених продаји подлеже испитивању хигијенске исправности¹, коју спроводе овлашћене здравствене установе.

Порекло пијаће воде Средњебанатског округа (СБО) је из другог и трећег водоносног слоја, са дубина од око 60 - 130m.

Вода се дезинфикује хлорним препаратима и без икаквог поступка пречишћавања дистрибуира потрошачима.

Доминантан начин водоснабдевања је централни и њиме је обухваћено 85 - 90% становништва.

Бактериолошки квалитет

У току 2008. године проценат бактериолошке неисправности воде за пиће у општини Зрењанин износио је 28,9 %, док је на нивоу СБО био 23,8 %. Као доминантан узрок бактериолошке неисправности јавља се повећан број бактерија сапрофита² (аеробних мезофилних бактерија, АМБ). На другом месту су (остале) бактерије-индикатори фекалног загађења, као што су *Псеудомонас сп.*, *Протеус сп.*, *Стрептококе фек. порекла*, *Термотолерантне колиф. бактерије* (ранији назив - фекалне колиформне бактерије), док су *укупне колиформне бактерије* (одређене као највероватнији број у 100 ml) и *Сулфиторедукујуће клостридије* трећи и четврти по учесталости узрок бактериолошке неисправности (Табеле од 1 - 6).

Уколико се не користе редовно и не одржавају, јавни бунари као начин водоснабдевања имају највећи проценат бактериолошке неисправности, в. табелу бр. 1).

Резултати бактериолошке исправности воде за пиће општина Средњебанатског округа у 2008. години, по општинама Округа и збирно (Табеле 1 - 6)

Табела бр. 1 Општина Зрењанин - Разлози бактериолошке неисправности (број)

Начин водоснабдевања	Укупан број узорак	Број неисправних	% неисправних	Повећан број АМБ	МПН*	Сулфиторед. клостридије	Остале бактерије**
ЦВ	1233	314	25,5	246	62	0	90
МВ	215	72	33,5	50	8	11	25
ЈБ	82	57	69,5	48	15	7	31
Укупно	1530	443	28,9	344	85	18	146

МПН*- укупне колиформне бактерије (одређене као највероватнији број у 100 ml)

**Протеус врсте, Псеудомонас аеругиноса, Стрептококе фек. порекла, Термотолерантне колиф. бактерије (ранији назив - фекалне колиформне бактерије)

Напомена: Могуће је постојање више узрочника бактериолошке неисправности у једном узорку. ЦВ-централни водовод, МВ-микроводовод, ЈБ-јавни бунар

¹ Правилник о хигијенској исправности воде за пиће, Сл. лист СРЈ, број 42/98.

Табела бр. 2 Општина Нови Бечеј - Разлози бактериолошке неисправности (број)

Начин водоснабдевања	Укупан број узорака	Број неисправних	% неисправних	Повећан број АМБ	МПН*	Сулфиторед. клостридије	Остале бактерије**
ЦВ	260	48	18,5	37	9	0	12
МВ	4	0	0	/	/	/	/
ЈБ	0	0	0	/	/	/	/
Укупно	264	48	18,2	37	9	/	4

Табела бр. 3 Општина Нова Црња - Разлози бактериолошке неисправности (број)

Начин водоснабдевања	Укупан број узорака	Број неисправних	% неисправних	Повећан број АМБ	МПН*	Сулфиторед. клостридије	Остале бактерије**
ЦВ	210	50	23,8	32	2	0	19
МВ	10	3	30,0	3	/	/	/
ЈБ	0	0	0	/	/	/	/
Укупно	220	53	24,1	35	2	0	19

Табела бр. 4 Општина Сечањ - Разлози бактериолошке неисправности (број)

Начин водоснабдевања	Укупан број узорака	Број неисправних	% неисправних	Повећан број АМБ	МПН*	Сулфиторед. клостридије	Остале бактерије**
ЦВ	324	34	10,5	26	7	1	11
МВ	11	8	82,35	6	2	2	0
ЈБ	1	1	100,0	1	1	1	1
Укупно	336	43	12,8	33	10	4	12

Табела бр. 5 Општина Житиште - Разлози бактериолошке неисправности (број)

Начин водоснабдевања	Укупан број узорака	Број неисправних	% неисправних	Повећан број АМБ	МПН*	Сулфиторед. клостридије	Остале бактерије**
ЦВ	248	34	13,7	29	3	0	10
МВ	40	6	15,0	6	0	0	0
ЈБ	0	0	0	/	/	/	/
Укупно	288	40	13,9	35	3	0	10

Табела бр. 6 СРЕДЊЕБАНАТСКИ ОКРУГ

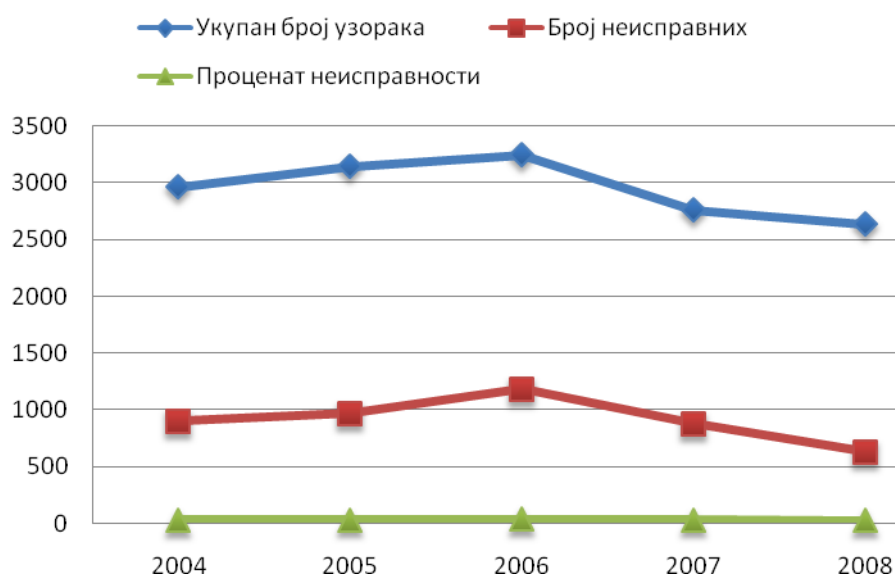
Начин водоснабдевања	Укупан број узорака	Број неисправних	% неисправних
ЦВ	2275	480	21,1
МВ	280	89	31,8
ЈБ	83	58	69,9
Укупно	2638	627	23,8

У наведеном периоду није било регистрованих хидричних епидемија.

У поређењу са неколико претходних година (графикон бр. 1), запажа се нешто мањи удео бактериолошке неисправности, што се делимично може објаснити мањим бројем анализа воде јавних бунара, који иначе поседују већи степен бактериолошке неисправности.

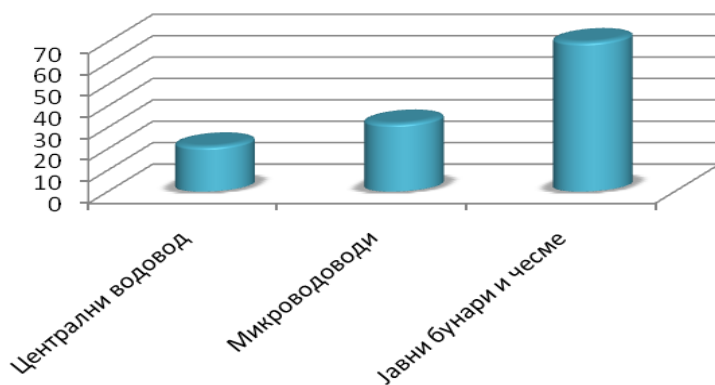
Укупно, релативно висок постотак бактериолошке неисправности последица је квалитета воде за пиће (непречишћена, сирова вода), неадекватне дезинфекције, као и прецизнијих лабораторијских методама изолације микроорганизама (у складу са захтевима ИСО стандарда).

Графикон бр. 1 - Укупан број прегледаних узорака, број неисправних и проценат бактериолошке неисправности у поређењу са неколико претходних година. (СБО, 2004-2008 година)

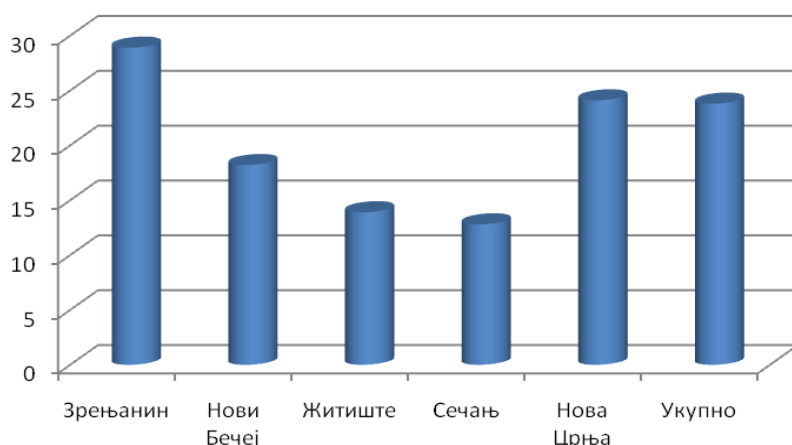
Вода за пиће пореклом из локалних водовода – микроводовода и јавних бунара подразумева нешто већи проценат бактериолошки неисправних узорака. (График бр. 2).

Графикон бр. 2 - Проценат бактериолошки неисправних узорака; централни, односно локални (микроводоводи и јавни бунари) начин водоснабдевања, СБО, 2008.

Проценат бактериолошке неисправности по општинама округа, као и однос укупног броја исправних и неисправних узорака током 2008 год. приказан је на графику бр. 3.

Графикон бр. 3 - Проценат бактериолошке неисправности воде за пиће по општинама Округа (2008.год.)

Највећи удео бактериолошке неисправности забележен је у општини Зрењанин, а најмањи у општинама Сечањ и Житиште. Јавни бунари, присутни највише у Зрењанину као алтернативан начин водоснабдевања, доприносе у значајној мери високом постотку бактериолошке неисправности у овој општини.

На нивоу Округа бактериолошки је неисправно нешто више од 23% узорак воде за пиће.

Физичко-хемијски квалитет

Карактеристике тла и следствене особине пијаће воде су такве да практично ниједан узорак анализиран на показатеље основног "А" обима не одговара препорукама! (Табела број 7.)

У табели бр. 8 су приказане анализе на садржај арсена.

Табела бр. 7 Физичко-хемијски квалитет воде за пиће СБО-а (2008. година)

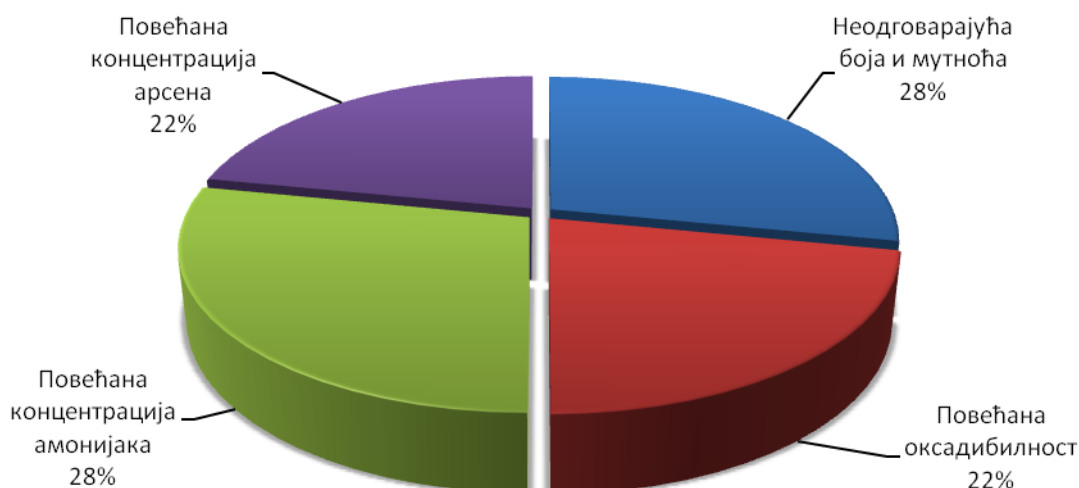
Општина	Укупан број узорак	Број неисправних*	% неисправних
Зрењанин	1703	1703	100,00%
Нови Бечеј	253	253	
Нова Црња	209	209	
Житиште	239	239	
Сечањ	174	174	
Округ	2578	2578	

Најчешћи разлози физичко – хемијске неисправности воде за пиће овог региона су неодговарајуће органолептичке особине (боја и мутноћа), велика количина амонијака и органских (оксидабилних) материја у пијаћој води², као и недозвољена концентрација арсена у појединим насељеним местима³. (Графикон бр. 4).

² По Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, воде чија је потрошња KMnO_4 изнад 8 mg/l не смеју се хлорисати, већ морају да се користе други начини дезинфекције! Наиме, при хлорисању вода са високим садржајем органских материја постоји реална опасност од формирања (нежељених) нуспродуката дезинфекције, трихалометана (ТХМ) и осталих канцерогених материја, као што су халогеновани ацетонитрили, хлор феноли и многа друга хлорована органска једињења.

³ На основу резултата мониторинга и могућег здравственог ризика одлуком санитарне инспекције, почетком 2004. године, забрањена је употреба воде за пиће и припрему хране. То се односи на наведена места општине која поседују централни водовод, а где је доказана повећана концентрација арсена.

Графикон бр. 4 – најчешћи разлози физичко-хемијске неисправности

Табела бр. 8 Арсен у води за пиће* (2008. година)

Година 2008.	Укупан број узорак	Број неисправних*	% неисправних
Зрењанин-укупно	57	18	31,6
Зрењанин (ЦВ*)	8	8	100,0
Зрењанин (ЈБ*)	49	10	20,4
Нови Бечеј (ЦВ*)	6	6	100,0

* ЦВ-централни водовод, ЈБ-јавни бунар. У осталим насељеним местима-општинама нису рађене анализе арсена у води за пиће.

Арсен у води за пиће

Арсен је токсичан елемент, сврстан у прву групу канцерогена, што значи да је верификовано канцероген за људе. Максимално дозвољене вредности, препоручене и одређене од стране СЗО (Светске здравствене организације), Европске уније и националних правилника подразумевају и најмањи (могући) здравствени ризик.

Физичко-хемијске особине тла, карактеристични редукциони услови подземних слојева погодују "ослобађању"-преласку арсена у воду. Наведени услови у значајној мери и одређују хемијски облик арсена (неоргански арсен-сврстан у прву групу канцерогена по класификацији IARC⁴), као и његову биокинетику у организму.

Повећане концентрације арсена у води за пиће су у супротности са појмом здравствене безбедности којој се тежи. У односу на општине СБО-а повећане концентрације су детектоване у општини Нови Бечеј, као и у Арадцу, Клеку, Меленцима, Елемиру, Тарашу и испитаним микроводоводима у Михајлову и Јанков Мосту (општина Зрењанин). Остала места општине имају далеко мањи садржај арсена у пијаћој води, у оквиру дозвољених вредности (до 10mg/l), изузев у Фаркаждину где су вредности арсена нешто више од прописаних. На основу резултата мониторинга и могућег здравственог ризика, одлуком санитарне инспекције, почетком 2004. године, забрањена је употреба воде за пиће и припрему хране. То се односи на наведена

⁴ IARC-International agency for research on cancer - Међународна агенција за истраживање канцера).

места која поседују централни водовод, а где је доказана повећана концентрација арсена.

У општинама Житиште, Сечањ и Нова Црња анализе на садржај арсена урађене су један пут, током 2004. године. Није било екстремно високих вредности, али би требало поновити анализе, са циљем утврђивања тенденције концентрације арсена у води за пиће.

X ПРАЋЕЊЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

(општине Зрењанин и Нова Црња, 2008. година)

"Аерозагађење или загађење ваздуха подразумева присуство гасова и других садржаја у ваздуху који му нису својствени по природном саставу".

Највећи (потенцијални) загађивачи ваздуха су индустрија, саобраћај, термоенергетска постројења и домаћа ложишта.

Слика бр. 1 - Саобраћај представља један од главних извора буке и аерозагађења

Деловање на здравље је акутно и хронично уз могућност директног и индиректног дејства.

Испитивања су вршена по прописаној методологији и важећим законским нормативима:

Законом о заштити животне средине ("Сл. Гласник РС бр. 135/04, 66/91).

Правилником о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података ("Сл. Гласник РС", бр. 54/92, 30/99).

У току 2008. године вршена су мерења концентрација појединих загађујућих материја у Зрењанину и Елемиру, док је током јуна мерена концентрација општих загађујућих материја у Новој Црњи. Одабир мernih места извршен је уз надзор надлежног инспектора Покрајинског секретаријата за заштиту животне средине и одрживи развој. У осталим општинама Округа нису вршена мерења загађења ваздуха.

Мерења у општини Зрењанин су вршена до половине октобра 2008. године на следећим мерним местима: (Житни Трг, Бул.В.Влаховића, Принципова улица., улица 6 Маја и у Елемиру.

У Зрењанину и Елемиру су праћене концентрације сумпор диоксида, чађи, азотних оксида, приземног озона, суспендованих честица и смеше БТХ (бензен, толуен, ксилен).

Посматрајући наведена мерна места, концентрације сумпор диоксида, азотних оксида и озона нису прелазиле дозвољене (дневне) граничне вредности.

Концентрације чађи су у наведеном периоду биле веће од дневних граничних вредности током најмање 7, а највише 15 дана годишње. Током тих дана гранична вредност имисије (ГВИ) је незнатно премашена, односно није прекорачена имисија упозорења. Посматрано у односу на мерна места, у Улици 6 Маја, највише- 15 дана у току године, забележене су веће вредности чађи од максимално дозвољених. (У Булевару В.Влаховића, најмање-7 дана у току године, док у Елемиру уопште нису забележене повећане вредности чађи).

Слика бр. 2 - Апарат за узорковање ваздуха (Сумпор диоксид, азотни оксиди, чађ, озон)

Садржај суспендованих честица је праћен на 2 мерна места: Булевар В.Влаховића и Принципова улица. Садржај ових честица био је повећан у око 70% случајева мерења. Садржај (токсичних) метала у суспендованим честицама био је у оквиру МДВ⁵.

Имисионе концентрације бензена, толуена, ксилена и укупних угљоводоника мерене су у Принциповој улици. Концентрације бензена и толуена су у оквиру дозвољених вредности. За садржај ксилена не постоји гранична вредност имисије у важећим правилницима. Под појмом ксилен (xylene) сматра се смеша п-, м- и о-ксилена. По класификацији међународне агенције за истраживање канцера (IARC) ксилен је сврстан у групу 3, односно сматра се да није хумани карциноген. ЕПА је прописала да Инхалациона референтна концентрација за ксилен износи $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Заснована је на NOAEL од 50 ppm ($217 \text{ mg}/\text{m}^3$) и LOAEL од 100 ppm ($434 \text{ mg}/\text{m}^3$). Светска здравствена организација (WHO) није прописала препоручену (дозвољену) вредност ксилена у амбијенталном ваздуху, а која би била одобрена од стране земаља чланица. Детектоване концентрације ксилена на овом мерном месту показују вредности веће од референтне инхалационе концентрације која износи $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ у свега 6 % мерења.

****NOAEL (no observed adverse effect level) - ниво без опажених нежељених ефеката**

LOAEL (lowest observed adverse effect level) - најнижи ниво на коме су примећени нежељени ефекти

ЕПА-агенција за заштиту животне средине САД

У Елемиру концентрације сумпор диоксида, чађи и азотних оксида нису прелазиле дневне граничне вредности током 2008. године.

Сем наведених показатеља, у Елемиру су такође праћене имисионе концентрације бензена, толуена, ксилена (ВТХ) и укупних угљоводоника. Мерења су вршена укупно 50 дана. Детектоване концентрације толуена су у оквиру дозвољених вредности.

Резултати анализа садржаја канцерогене материје бензен указују да је од укупно 50 дана мерења, током 4 дана концентрације бензена била већа од максимално дозвољене, која за 2008. годину⁶ износи $8,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, док је преостала 46 дана концентрације мања од детекционог лимита, односно у оквиру је дозвољених вредности.

Слика бр. 3 - Апарат за узорковање ваздуха (сумпор диоксида, азотних оксида, чађи, озона)- лево и уређај за узорковање испарљиви органских једињења (ВТХ-а-ароматичних угљоводоника)- десно

⁵ Коментар садржаја кадмијума није могуће дати с обзиром на високи детекциони лимит инструмента у односу на прописану граничну вредност имисије (ГВИ).

⁶ У насељеним подручјима у којима је прекорачена прописана гранична вредност бензена због постојећих извора загађивања, то прекорачење може износити највише $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (100%) до 2015. године с тим да се сваких 12 месеци почев од 2006. године смањује најмање за по $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. (Правилник о допунама правилника о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података Сл. гласник РС.19/2006.). За 2008. годину максимално дозвољена концентрација бензена износи $8,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

XI БУКА У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

МЕРЕЊЕ КОМУНАЛНЕ БУКЕ У ЗРЕЊАНИНУ (новембар 2007. - октобар 2008.)

Иако је звук део наше свакодневнице, звуци често бивају непријатни или непожељни, те представљају буку. Бука у животној средини- комунална бука је нежељени или штетни звук у спољној средини створен људском активношћу. Главни извор је саобраћај.

За разлику од индустријске буке, која у првом реду оштећује слух, комунална бука утиче првенствено на квалитет живота, реметећи природан ритам рада и одмора.

Мерења комуналне буке вршена су у складу са законом о заштити животне средине, односно Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини, Сл. Гласник РС бр. 54/92, затим ЈУС-ом У.Ј6.090 1992. Акустика у грађевинарству - Мерење буке у комуналној средини, као и ЈУС-ом У.Ј6.205 1992, Акустика у грађевинарству, Акустичко зонирање простора.

Сем наведених прописа, донета је одлука о мерама заштите од буке (Сл. лист општине Зрењанин бр. 13-2003), где су између осталог утврђене зоне града, ради предузимања мера за заштиту од буке и систематско мерење буке.

Мерења су вршена у граду на 20 мерних места, у 3 дневна и 2 ноћна интервала. Интервал мерења износи 15 минута. За мерење еквивалентног нивоа буке коришћен је фонометар, произвођача Brüel&Kjaer, тип 2260 Observer (на слици десно). Помоћу овог инструмента могуће је урадити сва мерења и анализе у вези са проценом комуналне буке, али и буке на радном месту.

Инструмент такође испуњава све захтеване IEC (стандард 61672) и ANSI стандарде.

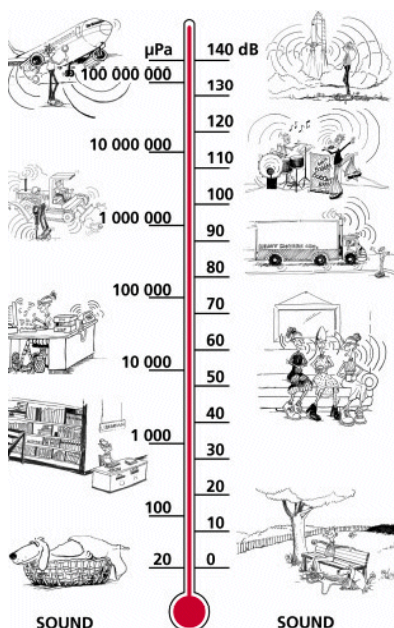
Резултати мерења су приказани у у децибелима (dB), на основу мерења еквивалентног нивоа буке (LA_{eq}). Еквивалентни ниво буке је изражен једним бројем и служи за опис појава чији се ниво звучног притиска временски мења. Еквивалентан је трајном нивоу буке. Ниво звучног притиска се изражава тзв. пондерацијом (A), односно тежинском кривом (A). То значи да букомер, као инструмент, у принципу треба да одговори на звук као што то чини и ухо и да да објективни приказ стања звучног притиска. То се постиже пропуштањем звука (сигнала) кроз електронске склопове- тзв. тежинске филтре чија осетљивост варира у односу на фреквенцију звука, на исти начин као и људско ухо. Наиме, слушни апарат човека је мање осетљив на (врло) ниским и високим фреквенцијама. Како би се ово «урачунало» при мерењу користе се одговарајући тежински филтри. Осетљивост тежинских филтера мења се у зависности од фреквенције на сличан начин као и код људског уха¹.

Према IEC-међународној електротехничкој комисији, постоје 4 стандардне тежинске криве предвиђене за мерење нивоа буке у dB (A, B, C и D). Оне су добијене од изофонских кривих и показују како се мења осетљивост органа слуха са фреквенцијом при различитим јачинама. Најчешће коришћен је «A» тежински филтер, при чему се резултат мерења буке изражава као dB (A). Сама природа буке условљава одабир тежинских кривих: Нпр. саобраћајна бука мери се помоћу „А“, а резултати се исказују као dB (A)².

Шема бр. 1

Наш орган слуха детектује изненађујуће широк дијапазон нивоа звучног притиска- однос је већи од милион према један!

Скала у децибелима (dB) чини бројеве једноставнијим за разумевање и употребу.

Повећање нивоа звучног притиска 10 пута, означава додавање (повећавање) нивоа звука за 20dB. Бројеви на скали у dB представљају однос са договореним референтним нивоом који износи 20 μ Pa (праг чујности), тј. 0 dB.

Још једна корисна намена скале у dB је да и људско ухо реагује на промене јачине звука сходно бројчаним вредностима скале у dB. (Интезитет од 80dB ћемо доживети као 2 пута већи него онај од 40dB).

МЕРНА МЕСТА

Табела бр. 1. - Подела мерних места по зонама, дозвољени нивои буке у dB (A) за Дан/Ноћ

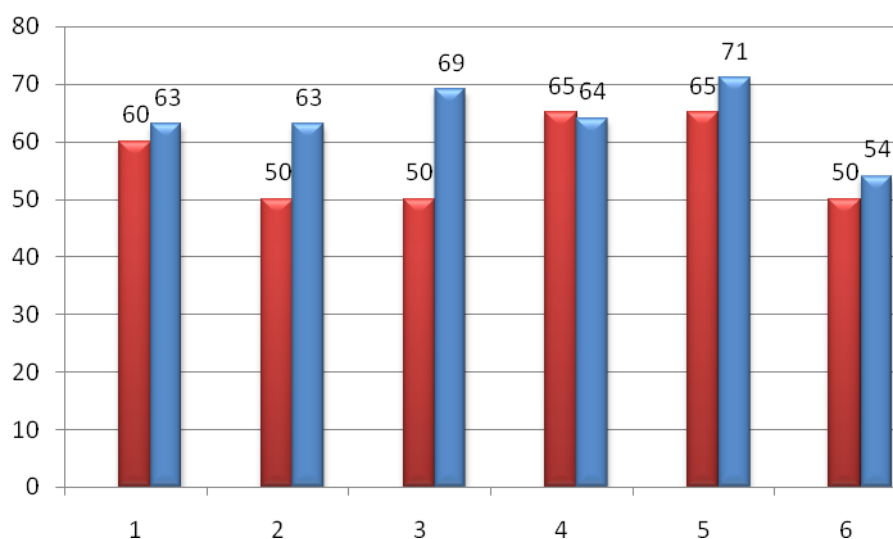
ЗОНА	Дозвољени нивои буке у dB (A) за Дан/Ноћ	МЕРНО МЕСТО
I ИНДУСТРИЈСКА ЗОНА	60/50 dB (A)	1. Фабрика уља „Дијамант“ 2. Фабрика перлита „Термика“
II ШКОЛСКА ЗОНА	50/45 dB (A)	3. Зрењанинска гимназија 4. О.Ш. „Д. Обрадовић“ 5. О.Ш. „П.П. Његош“ 6. Средња медицинска школа
III ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	50/40 dB (A)	7. Болница „Ђ. Јоановић“ 8. Стара Специјалистичка поликлиника 9. Геронтолошки центар 10. Болница за плућне болести
IV АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВНА	65/55 dB (A)	11. Бивши СДК 12. СО Зрењанин 13. Општински суд
V ГЛАВНЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ	65/55 dB (A)	14. Аутобуска станица 15. Житни трг 16. МУП 17. улица 6. маја 18. булевар В. Влаховића
VI ОДМОРА И РЕКРЕАЦИЈЕ	50/40 dB (A)	19. Карађорђево трг 20. Тениско игралиште

Приказ средњих годишњих вредности по зонама

Измерене вредности нивоа комуналне буке у току периода новембар 2007-октобар 2008. биле су веће од максимално дозвољених, нарочито у зонама **главних саобраћајница, здравствених установа и школској зони**, које су и најизложеније утицају саобраћајне буке. Такође, измерене вредности у зони одмора и рекреације, као и у индустријској зони прелазе дозвољене нивое буке.

У административно-управној зони је забележен највећи број мерења чије су вредности у оквиру препоручених. Једино је у овој зони средња годишња вредност, (на нивоу зоне), била у оквиру прописаних вредности. (Графикон бр. 1).

Графикон бр. 1 – Дозвољене вредности и средње годишње вредности (дневни интервали мерења)

Легенда: ■ дозвољене вредности ■ средње годишње вредности

ЗОНА

1. ИНДУСТРИЈСКА

2. ШКОЛСКА

3. ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА

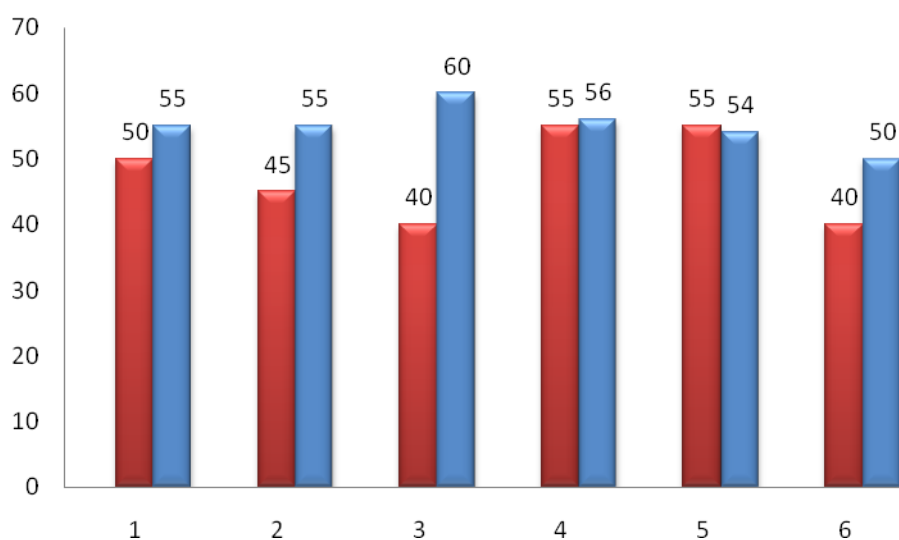
4. АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВНА

5. ГЛАВНИХ САОБРАЋАЈНИЦА

6. ОДМОРА И РЕКРЕАЦИЈЕ

У погледу интензитета ноћне буке, средње годишње вредности су веће од дозвољених у свим зонама. Скоро у свим зонама апсолутна разлика између дозвољених и измерених вредности још је израженија, но у дневним интервалима (Графикон бр. 2) . Имајући у виду све могуће негативне последице по (јавно) здравље, ноћна бука поседује специфичан значај.

Графикон бр. 2 – Дозвољене средње вредности по зонама (ноћни интервал мерења)

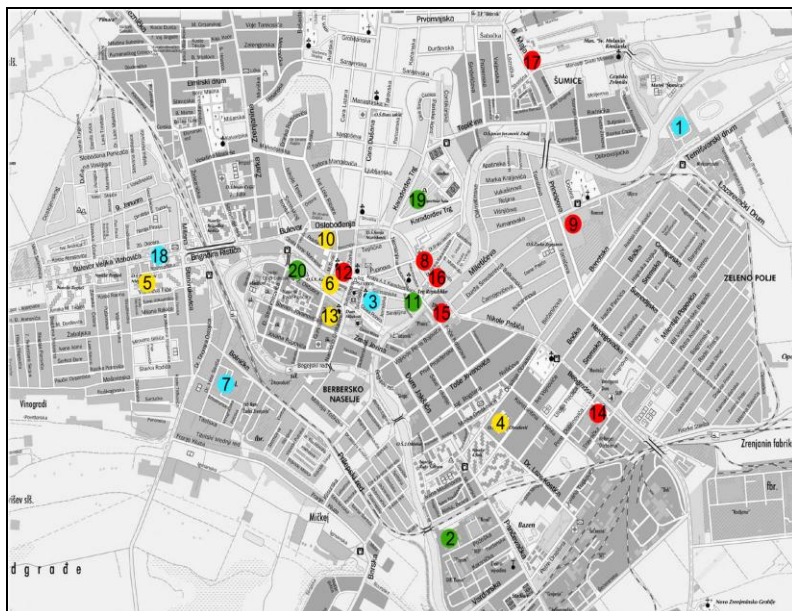

Легенда: ■ дозвољене вредности ■ средње годишње вредности

ПРОСТОРНИ ПРИКАЗ НИВОА КОМУНАЛНЕ БУКЕ У ЗРЕЊАНИНУ

Графикон бр. 3 - Средње годишње вредности комуналне буке по мерним местима појединачно

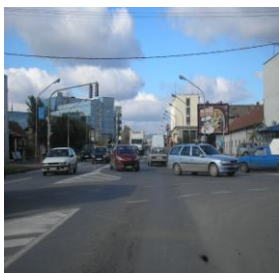
-Дневни интервали мерења-

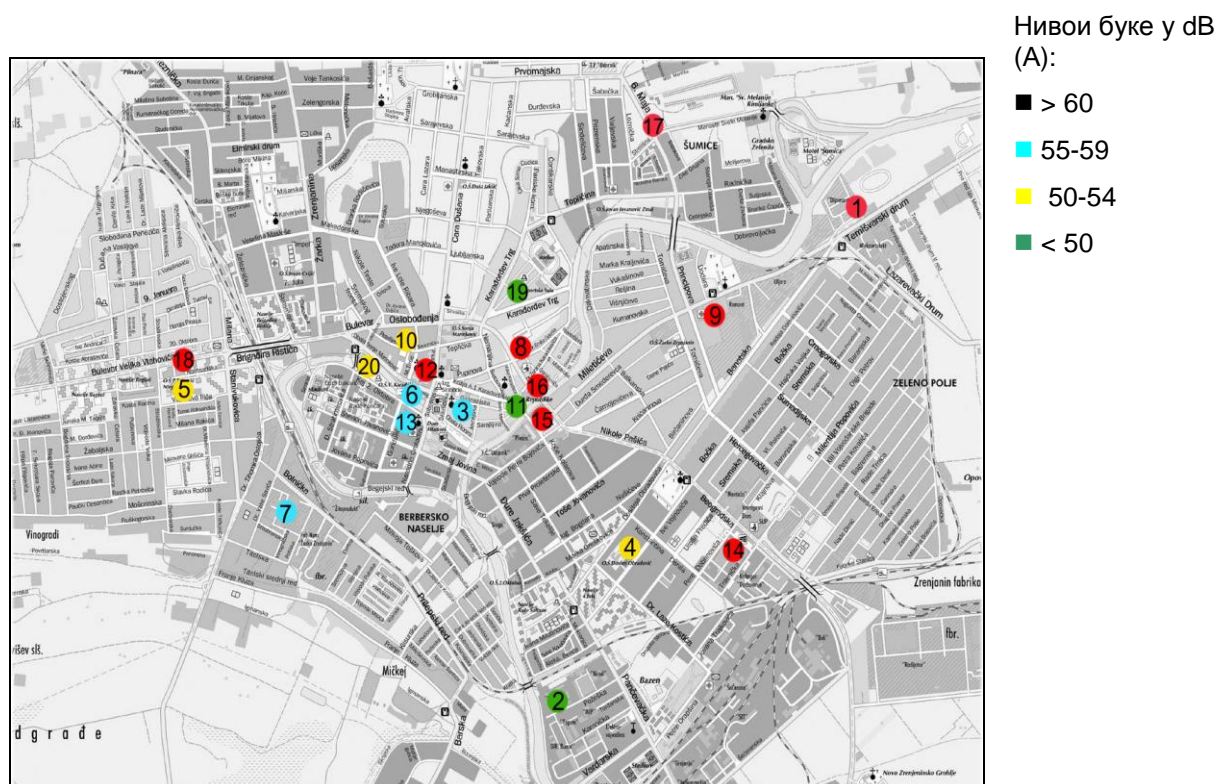
Нивои буке у dB (A):

- > 70
- 65-69
- 60-64
- < 60

- 1 – Фабрика уља „Дијамант“
- 2 – Фабрика перлита „Термика“
- 3 – Зрењанинска гимназија
- 4– О.Ш. „Доситеј Обрадовић“
- 5 – О.Ш. „П. Петровић Његош“
- 6 – Средња медицинска школа
- 7 –Општа болница „Др Ђ. Јоановић“
- 8 – Стара Спец. поликлиника
- 9 – Геронтолошки центар
- 10 –Спец.болница „Др В. Савић“
- 11 – Бивши СДК
- 12 – СО зрењанин
- 13 – Општински суд
- 14 – Аутобуска станица
- 15 – Житни трг
- 16 – МУП
- 17 – Улица 6. маја
- 18 – Булевар Вељка Влаховића
- 19 – Карађорђево трг
- 20 – Тениско игралиште

Графикон бр. 4 - Средње годишње вредности комуналне буке по мерним местима појединачно
-Ноћни интервали мерења-

Закључак: Резултати мерења указују на повећан ниво комуналне буке у граду. Изузев административно-управне зоне, где су показатељи нивоа дневне буке били у границама дозвољених, све остале вредности на нивоу зона премашују дозвољене нивое буке и не одговарају прописима (ЈУС У.Ј6.205 1992, Акустика у грађевинарству, Акустичко зонирање простора; Сл. лист општине Зрењанин бр. 13-2003).

XII ЗАКЉУЧАК

1. Демографски процеси у Средњебанатском округу карактеришу се опадањем броја становника (почевши од пописа 1981.), ниском стопом наталитета, високом стопом општег морталитета и негативним природним прираштајем.
2. Здравствену ситуацију одраслог становништва карактерише доминација болести из групе масовних незаразних болести, које су водећи узрок обољевања и умирања.
3. Структура обољевања деце није се променила у односу на претходне године.
4. У здравству Средњебанатског округа је у 2008. години било запослено 2767 радника.
5. У примарној здравственој заштити остварено је 7,32 посете по становнику.
6. Искоришћеност постеља у стационарима је била ниска (62,72%)
7. У 2008. години забележено је 8777 случајева заразних болест. Од заразних болести умрло је 7 особа.
У 2008. години регистровано је 3 епидемија, у којој је оболело 16 особа.
Програм обавезних имунизација спровођен је успешно
8. У циљу праћења хроничних незаразних болести формирани су популациони регистри – Регистар за малигне болести, Регистар за шећерну болест и Регистар за акутни коронарни синдром.
 - У току 2008. године пријављено је укупно 853 случајева акутног коронарног синдрома
 - Током 2008. године пријављено је укупно 587 новооболелих особа од шећерне болести.
9. У 2007. години забележено је 1034 новооткривених случајева малигних болести. Од малигних неоплазми умрла је 581 особа.
У структури оболелих од малигних неоплазми код мушкараца предњачи карцином плућа и бронха, а код жена карцином дојке.
10. Контрола намирница и предмета опште употребе спроводи се континуиран. Микробиолошка неисправност је забележена код 7,64%, а хемијска код 13,79% прегледаних узорака.
11. Хигијенска исправност воде за пиће не одговара препорукама Светске здравствене организације, директивама ЕУ, а тиме и националним правилницима и нормативима који прописују квалитет. Недовољан број и обим лабораторијских анализа онемогућавају комплетно праћење здравствене исправности.
12. У Зрењанину је забележено повремено повећање концентрације чађи и често повећање концентрације суспендованих честица.
У Елемиру постоји прекорачење дозе угљоводоника.
13. Резултати мерења указују на повећан ниво комуналне буке у граду.

XIII ПРЕДЛОГ МЕРА И ПОСТУПАКА

1. Хронична незаразна обољења водећи су узрок обољевања и умирања становништва Средњебанатског округа, па је неопходно интензивирати активности здравствене службе на промоцији здравља и превенцији болести, као и раног откривања болести.
2. У стационарним установама и даље побољшавати ефикасност рада (нове дијагностичке методе и технологије, дневне болнице, скраћење дужине лежања.)
3. Континуирано спроводити епидемиолошки надзор над заразним и незаразним болестима и у складу са ситуацијом спроводити мере за спречавање и сузбијање обољења.
4. Континуирано спроводити контролу здравствене исправности намирница предмета опште употребе.
5. Побољшати квалитет и обезбедити хигијенску исправности воде за пиће кроз:
 - Одговарајуће кондиционирање воде за пиће у циљу смањења количине арсена, односно разматрање коришћења здравствено-безбедне пијаће воде неког другог порекла.
 - Повећање учесталости и обима лабораторијских анализа (сходно Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, Сл. лист СРЈ, број 42/98),
 - Поштовати зоне санитарне заштите водних објеката.
 - Вршити адекватну дезинфекцију.
6. Стална контрола квалитета ваздуха.
7. Применити мере за спречавање штетног дејства буке у животној средини:
 - Дугорочно урбанистичко планирање, замењивање стамбених простора пословним, где је то могуће.
 - Промена режима саобраћаја- пешачке зоне, „еколошки семафори“, са ознаком „Молимо угасите мотор“.
 - Обилазнице за теретна возила
 - Применити строжије лимите при технички прегледима возила који важе у ЕУ (75 dB за путничка и 80 dB за теретна моторна возила.
 - Посебне таксе за бучнија возила (нека дизел-возила), искључивање из саобраћаја возила са прекомерном буком.
 - Зонирање уз озелењавање насеља, што сем побољшања микроклиме (температуре, влаге, дејства ветра и аерозагађења), утиче и на заштиту од буке.
 - Примена грађевинских соноизолационих материјала.
 - Преглед пројеката индустријских објеката у циљу испуњења услова за заштиту од буке и редукција буке на радном месту (емисије буке).
 - Едукација и здравствено просвећивање становништва.